ΙΔΙΑ ΕΙΝΑΙ Η ΕΞΟΥΣΙΑ ΜΕ ΑΡΙΣΤΕΡΟ Ή ΚΑΙ ΔΕΞΙΟ ΜΑΝΔΥΑ

ΜΗΝΙΑΙΑ
ΑΝΑΡΧΙΚΗ
ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ

Αριθμ. Φύλλου 148
ΑΠΡΙΛΙΟΣ 2015

1,5 ΕΥΡΩ

ΔΙΑΔΡΟΜΗ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ

Φυσικά και είμαστε όλοι ίσοι απέναντι στο νόμο! Απαγορεύεται το ίδιο, τόσο στους πλούσιους όσο και στους φτωχούς, να κοιμούνται κάτω από τις γέφυρες, να ζητιανεύουν και να κλέβουν ψωμί (ANATOLE FRANCE)

από τις γέφυρες, να ζητιανεύουν και να κλέβουν ψωμί (Anatole France)

Η «ελευθερία είναι από τα κόκαλα βγαλμένη των ελλήνων τα ιερά», μάς δήλωσε με βλοσυρό βλέμμα η Ζωή (λίγες ημέρες πριν επιθεωρούσε, σαν τον Μεγάλο Ναπολέοντα, άγημα στο Πεντάγωνο), μετά το πέρας της μεγαλειώδους παρελάσεως, ξεχνώντας για λίγο τα ατελείωτα χαχανητά στα οποία επιδόθηκε καθ' όλη την διάρκειά της παρέα με τον Αλέξη (τον Τσίπρα τον πρωθυπουργό, τον λεβέντη που έτρωγε και έπινε τέσσερις ώρες με την Μερκελίτσα). Παραδίπλα η περιφερειάρχης Ρένα με το άσπρο της παλτό, σαν την χιονάτη, παρακολούθησε σοβαρή σοβαρή την παρέλαση έχοντας ....πλήρη συναίσθηση των ιστορικών στιγμών που ζούσε... (και αυτή λίγο καιρό πριν πετούσε στους αιθέρες με το Πάνο τον Καμμένο ένστολο μάλιστα για την ανύψωση του εθνικού φρονήματος...). Λίγο πιο εκεί ο Καμμένος μες στα μεγαλεία να σηκώνει ψηλά ένα ξανθό κοριτσάκι, να του κάνει ακροβατικά, να σκουντάει ταυτόχρονα τον Ιερώνυμο να το ευλογήσει και οι πεζοναύτες με σώμα λαμπάδα να χαιρετούν βλοσυρά τον ντολμά υπουργό, που αναψοκοκκινισμένος από την προσπάθεια, περίμενε πως και πως τους χορούς και τα πανηγύρια, που του χάλασε η άτιμη η κακοκαιρία.

«Αλλά ας είναι. Και του χρόνου εδώ θα είμαστε», σκέφτηκε «και θα δουν όλοι τους, δοσίλογοι, γερμανοτσολιάδες, τουρκόσποροι, θα τα πούμε μια και καλή». Εν τω μεταξύ ο κύπριος υπουργός αμύνης, επίτιμος καλεσμένος (τον πιάσατε τον συμβολισμό έτσι;...) τον κοιτούσε με δέος και κρατούσε σημειώσεις για όλες του τις κινήσεις. «Τον μπαγάσα τον Πάνο», σκέφτηκε, «από πού τα ξεσηκώνει όλα αυτά, τι μυαλό είναι αυτό; Να ήταν μόνο τα 10.000 ελληνικά σημαιάκια που έβαλε τους φαντάρους να μοιράζουν στον κόσμο στην είσοδο του μετρό, εκείνες οι δηλώσεις του ότι "ο λαός είναι ο στρατός", ή η προνοητικότητά του να ετοιμάζεται λέει από τώρα για κάτι ανάλογο τις ημέρες του Πάσχα;» Ο κύπριος τον ξανακοίταξε με περιέργεια και θαυμασμό, έξυσε λίγο το πηγούνι του (να έξυνε τώρα κάτι άλλο δεν θα ήταν και πρέπον, αν και ένοιωσε για μια στιγμή έντονα αυτή την ανάγκη) και αισθάνθηκε περήφανος, που ζούσε τέτοιες στιγμές.

Η «Ελλάδα ποτέ δεν πεθαίνει, δεν την σκιάζει φοβέρα καμιά», παιάνιζαν τα ηχεία και *η βρόχα έπεφτε ράιτ θρου... Μάλιστα κύριεε!!!* Σίγουρα οι τούρκοι κατάσκοποι, που χωρίς άλλο ήταν καμουφλαρισμένοι μέσα στο πλήθος φορώντας μόνο διακριτικά το φέσι τους, παρακολουθούσαν άναυδοι και ανήσυχοι συνάμα τα τεκταινόμενα. Τα σημαδιακά που κατέγραφαν -και δεν ήταν λίγα- ξεπερνούσαν ακόμη και τις πιο δυσοίωνες προβλέψεις τους. Αλλά υπήρχε κάτι, που έκανε τα

Και όλα αυτά λίγο πριν από τους χορούς και τα πανηγύρια, που όμως δεν διήρκεσαν πολύ, αφού υπήρξαν ορισμένα οργανωτικά προβληματάκια: η μπάντα του στρατού πάνω στο δεκάλεπτο την έκανε με ελαφρά πηδηματάκια και έμειναν οι χορευτές να χορεύουν δίχως μουσική υπόκρουση, αυτό ούτε ο Αγγελόπουλος θα το είχε σκηνοθετήσει: λαός, στρατός, καραγκούνες, οργανοπαίκτες, η Ρένα με το άσπρο παλτό, τα Απάτσι πάνω από το κεφάλι της, ο υπουργός ο Πάνος ο Καμμένος και πουθενά μα πουθενά κάγκελα, ούτε υποψία «αντιεξουσιαστή» να διαμαρτύρεται «για αυτές τις στρατοκρατικές φιέστες» (η ψήφος τώρα δικαιώνεται, ωρέ...).

●●●

Η ΕΘΝΙΚΑ υπερήφανη κυβέρνηση σωτηρίας του Αλέξη του Τσίπρα κατά τα άλλα κάνει απολογισμό των δίμηνων πεπραγμένων της. Ναι, δεν είναι αστείο. Τώρα, τί μπορεί να ειπώθηκε σε αυτή την συζήτηση είναι πράγματι έξω από κάθε φαντασία. Ας πιάσουμε χαρτί και μολύβι. Για τα κάγκελα που αποκαθηλώθηκαν τα έχουμε πει. Ο Κουρουμπλής δηλώνει ότι το σύστημα υγείας είναι σε πλήρη διάλυση. Ο Βαρουφάκης έχοντας την μια μεγάλη ιδέα μετά την άλλη «τσιμπάει» όσο μπορεί και όπου μπορεί αποθεματικά των ταμείων για να τα επενδύσει, όπως δήλωσε με καμάρι η Δούρου για εκείνα της Περιφέρειας Αττικής, που παραχωρήθηκαν εσχάτως. Ο Πανούσης και αυτός περήφανος για την «παλιά» του ιδέα, που τώρα έχει την ευκαιρία να εφαρμόσει ο ίδιος σχετικά με τον αστυνομικό της γειτονιάς, ετοιμάζεται να γεμίσει ξανά όλα τα στρατόπεδα συγκέντρωσης μεταναστών, αφού «η χώρα δεν αντέχει άλλους μετανάστες» (αν την δήλωση την είχε κάνει μέλος της προηγούμενης κυβέρνησης θα είχε γίνει τώρα του ...αντιρατσισμού το κάγκελο). Ο Κατρούγκαλος έχει αρχίσει τις μηνύσεις γιατί λέει τον συκοφαντεί το συγκρότημα Λαμπράκη (βλ. δημοσίευμα Βήματος για την προμήθεια του 12% σε κάθε πρόσληψη απολυμένου που θα πετύχαινε το δικηγορικό του γραφείο). Τέλος ο Γλέζος επιμένει ότι βάπτισαν το κρέας ψάρι, αλλά φυσικά ούτε συζήτηση για αποχώρηση από την σύναξη απατεώνων, ψευτών και υποκριτών που προφανώς είναι υπεύθυνη για την κατά Γλέζο εξαπάτηση του λαού. Άλλωστε, ο ίδιος είναι κάτοχος της τέχνης της εξαπάτησης και του ψέμματος. Παλαιόθεν...

●●●

«Το BULLYING είναι φόνος. Ακόμα κι αν δεν οδηγήσει σε

ΣΚΕΨΕΙΣ ΔΙΑΔΡΟΜΗΣ ... ...ΣΚΕΨΕΙΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ

από τον Κύκλο Σύνταξης

Οι τεχνικοί της διαπραγμάτευσης παραδέχονται ως αρχή της την αποδοχή εκ μέρους των εμπλεκομένων μερών του συμβιβασμού και της υποχώρησης όσον αφορά τις απαιτήσεις, που προβάλλονται με το διεκδικητικό πλαίσιο που τίθεται αρχικά. Παρ' όλα αυτά, στο τέλος κάθε παρόμοιας διαδικασίας οι υποχωρήσεις είτε προβάλλονται ελάχιστα είτε καθόλου, ενώ τα φώτα εστιάζουν σε όσα εξασφαλίστηκαν για τους εμπλεκόμενους. Σε κάθε διαδικασία διαπραγμάτευσης υπάρχει το περιεχόμενο, που εκτίθεται φανερά, αλλά και ζητήματα που «λύνονται» στο παρασκήνιο. Συχνότατα οι επιπτώσεις των διευθετήσεων, που δεν πραγματοποιούνται δημόσια, γίνονται αντιληπτές πολύ αργότερα, ακριβώς για να μην είναι δυνατόν να συνδυαστούν με την πραγματική χρονική στιγμή που ολοκληρώθηκαν. Η σύγχυση σ' αυτές τις περιπτώσεις είναι δεδομένη και για τον λόγο αυτό αποτελεί προϋπόθεση της επιτυχίας. Τί μπορεί να προσφέρει η χρονική απόσταση σ' αυτές τις περιπτώσεις; Κάτι πολύ σημαντικό. Την πλήρη εξαπάτηση, την απόκρυψη της αλήθειας, την κοινωνική χειραγώγηση κινητοποιούμενων ανθρώπων ή γενικότερα πλήθους ανθρώπων, που αποδέχονται την πολιτική, και τους διαχειριστές των κρατικών υποθέσεων. Ενώ, λοιπόν, ένα ζήτημα έχει διευθετηθεί σε προηγούμενο χρόνο, προβάλλεται η «λύση» του σε μεταγενέστερο χρόνο και μάλιστα ως αποτέλεσμα μιας καινούργιας πίεσης, που προέρχεται λόγω χάρη από μια κινητοποίηση ή μια ευρύτερη κοινωνική ή πολιτική δράση.

το πέρας της μεγαλειώδους παρελάσεως, ξεχνώντας για λίγο τα ατελείωτα χαχανητά στα οποία επιδόθηκε καθ' όλη την διάρκειά της παρέα με τον Αλέξη (τον Τσίπρα τον πρωθυπουργό, τον λεβέντη που έτρωγε χορούς και τα πανηγύρια, που του χάλασε η άτιμη η κακοκαιρία.

«Αλλά ας είναι. Και του χρόνου εδώ θα είμαστε», σκέφτηκε «και θα δουν όλοι τους, δοσίλογοι, γερμανοτσολιάδες, τουρκόσποροι, θα τα πούμε μια και καλή». Εν τω μεταξύ ο κύπριος ο υπουργός αμύνης, επίτιμος καλεσμένος (τον πιάσατε τον συμβολισμό έτσι;...) τον κοιτούσε με δέος και κρατούσε σημειώσεις για όλες του τις κινήσεις. «Τον μπαγάσα τον Πάνο», σκέφτηκε, «από πού τα ξεσηκώνει όλα αυτά, τι μυαλό είναι αυτό; Να ήταν μόνο τα 10.000 ελληνικά σημαιάκια που έβαλε τους φαντάρους να μοιράζουν στον κόσμο στην είσοδο του μετρό, εκείνες οι δηλώσεις του ότι "ο λαός είναι ο στρατός", ή η προνοητικότητά του να ετοιμάζεται λέει από τώρα για κάτι ανάλογο τις ημέρες του Πάσχα;» Ο κύπριος τον ξανακοίταξε με περιέργεια και θαυμασμό, έξυσε λίγο το πηγούνι του (να έξυνε τώρα κάτι άλλο δεν θα ήταν και πρέπον, αν και ένοιωσε για μια στιγμή έντονα αυτή την ανάγκη) και αισθάνθηκε περήφανος, που ζούσε τέτοιες στιγμές.

Η «Ελλάδα ποτέ δεν πεθαίνει, δεν την σκιάζει φοβέρα καμιά», παιάνιζαν τα ηχεία και *η βροχά έπεφτε ράιτ θρου... Μάλιστα κύριεε!!!* Σίγουρα οι τούρκοι κατάσκοποι, που χωρίς άλλο ήταν καμουφλαρισμένοι μέσα στο πλήθος φορώντας μόνο διακριτικά το φέσι τους, παρακολουθούσαν άναυδοι και ανήσυχοι συνάμα τα τεκταινόμενα. Τα σημαδιακά που κατέγραφαν -και δεν ήταν λίγα- ξεπερνούσαν ακόμη και τις πιο δυσοίωνες προβλέψεις τους. Αλλά υπήρχε κάτι, που έκανε τα στομάχια τους να σφιχτούν περισσότερο, τα χείλη τους να ξεραθούν από την αγωνία, ενώ μια έντονη εφίδρωση, που αυξανόταν στιγμή την στιγμή, επιβεβαίωνε ότι τα πράγματα ήταν χειρότερα από ό,τι πίστευαν: οι αρχηγοί του στρατού, της αεροπορίας, του πεζικού και της αστυνομίας να στέκουν ατρόμητοι, θαρρείς άτρωτοι, ατσαλάκωτοι, στην μέση του πεζοδρομίου χωρίς την παραμικρή κάλυψη στεγάστρου, που να τους προστατεύει από την βροχή, ακλόνητοι στην θέση τους, έτοιμοι για όλα... Ναι, καλά είχαν καταλάβει. «Είναι ένα μήνυμα εκ μέρους του έθνους, ένα μήνυμα ενότητας κι ένα μήνυμα πως όποιος προσβάλει την εθνική κυριαρχία της χώρας ή την εδαφική ακεραιότητα θα μας βρει τους Έλληνες ενωμένους», επιβεβαίωσε με δήλωση του και ύφος βαρύ και ασήκωτο ο Πάνος ο Καμμένος μετά το πέρας. Και τότε ακούστηκε μια φωνή δυνατή και αποφασιστική: «τι θα κάνετε με τους ψεκασμούς στο Πεντάγωνο

***

Η εθνικα υπερήφανη κυβέρνηση σωτηρίας του Αλέξη του Τσίπρα κατά τα άλλα κάνει απολογισμό των δίμηνων πεπραγμένων της. Ναι, δεν είναι αστείο. Τώρα, τί μπορεί να ειπώθηκε σε αυτή την συζήτηση είναι πράγματι έξω από κάθε φαντασία. Ας πιάσουμε χαρτί και μολύβι. Για τα κάγκελα που αποκαθηλώθηκαν τα έχουμε πει. Ο Κουρουμπλής δηλώνει ότι το σύστημα υγείας είναι σε πλήρη διάλυση. Ο Βαρουφάκης έχοντας την μια μεγάλη ιδέα μετά την άλλη «τσιμπάει» όσο μπορεί και όπου μπορεί αποθεματικά των ταμείων για να τα επενδύσει, όπως δήλωσε με καμάρι η Δούρου για εκείνα της Περιφέρειας Αττικής, που παραχωρήθηκαν εσχάτως. Ο Πανούσης και αυτός περήφανος για την «παλιά» του ιδέα, που τώρα έχει την ευκαιρία να εφαρμόσει ο ίδιος σχετικά με τον αστυνομικό της γειτονιάς, ετοιμάζεται να γεμίσει ξανά όλα τα στρατόπεδα συγκέντρωσης μεταναστών, αφού «η χώρα δεν αντέχει άλλους μετανάστες» (αν την δήλωση την είχε κάνει μέλος της προηγούμενης κυβέρνησης θα είχε γίνει τώρα του ...αντιρατσισμού το κάγκελο). Ο Κατρούγκαλος έχει αρχίσει τις μηνύσεις γιατί λέει τον συκοφαντεί το συγκρότημα Λαμπράκη (βλ. δημοσίευμα Βήματος για την προμήθεια του 12% σε κάθε πρόσληψη απολυμένου που θα πετύχαινε το δικηγορικό του γραφείο). Τέλος ο Γλέζος επιμένει ότι βάπτισαν το κρέας ψάρι, αλλά φυσικά ούτε συζήτηση για αποχώρηση από την σύναξη απατεώνων, ψευτών και υποκριτών που προφανώς είναι υπεύθυνη για την κατά Γλέζο εξαπάτηση του λαού. Άλλωστε, ο ίδιος είναι κάτοχος της τέχνης της εξαπάτησης και του ψέμματος. Παλαιόθεν...

***

«Το bullying είναι φόνος. Ακόμα κι αν δεν οδηγήσει σε φυσική εξόντωση, όπως στην περίπτωση του αδικοχαμένου Βαγγέλη. Το bullying είναι μια διαστροφική, σαδιστική μορφή βίας, που εξοντώνει ψυχικά το θύμα, που του αφήνει πληγές ισόβιες, που του προσβάλλει ανεπανόρθωτα την υπόσταση, την ελευθερία και την αξιοπρέπεια. Το bullying, σε μια κοινωνία με τις δομές αποσαθρωμένες δεν είναι δυνατόν να αντιμετωπιστεί με άλλες, ηπιότερες, αμυντικές μεθόδους, όπως αυτές που προτείνονται: της αυτοπροστασίας και της σύνταξης του υγιούς κοινωνικού περιβάλλοντος γύρω από το βαλλόμενο πρόσωπο. Για τον απλούστατο λόγο ότι η έννοια του υγιούς κοινωνικού περιβάλλοντος δεν είναι πια το αυτονόητο. Συνεπώς, ίσως θα έπρεπε τώρα να εισαχθεί το αίτημα της ποινικοποίησης του bullying. Ακόμα και σε περιπτώσεις που οι θύτες είναι ανήλικοι...». Τα παραπάνω συμπεριλαμβάνονται σε πρόσφατη ανακοίνωση της Χρυσής Αυγής (η οποία προφανώς ξέχασε(;) ότι bullying είναι το νταηλίκι, στα απλά ελληνικά). Φανταστείτε να απαγγέλλει αυτόν τον λόγο ο Παναγιώταρος, διαβάζοντας βέβαια τα λόγια, ενώ θα του χαϊδεύει στοργικά την φαλάκρα ο Λαγός με την συνοδεία μουσικής υπόκρουσης (κλασσικού ρεπερτο-

ΣΚΕΨΕΙΣ ΔΙΑΔΡΟΜΗΣ ...
...ΣΚΕΨΕΙΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ

από τον Κύκλο Σύνταξης

Οι τεχνικοί της διαπραγμάτευσης παραδέχονται ως αρχή της την αποδοχή εκ μέρους των εμπλεκομένων μερών του συμβιβασμού και της υποχώρησης όσον αφορά τις απαιτήσεις, που προβάλλονται με το διεκδικητικό πλαίσιο που τίθεται αρχικά. Παρ' όλα αυτά, στο τέλος κάθε παρόμοιας διαδικασίας οι υποχωρήσεις είτε προβάλλονται ελάχιστα είτε καθόλου, ενώ τα φώτα εστιάζουν σε όσα εξασφαλίστηκαν για τους εμπλεκόμενους. Σε κάθε διαδικασία διαπραγμάτευσης υπάρχει το περιεχόμενο, που εκτίθεται φανερά, αλλά και ζητήματα που «λύνονται» στο παρασκήνιο. Συχνότατα οι επιπτώσεις των διευθετήσεων, που δεν πραγματοποιούνται δημόσια, γίνονται αντιληπτές πολύ αργότερα, ακριβώς για να μην είναι δυνατόν να συνδυαστούν με την πραγματική χρονική στιγμή που ολοκληρώθηκαν. Η σύγχυση σ' αυτές τις περιπτώσεις είναι δεδομένη και για τον λόγο αυτό αποτελεί προϋπόθεση της επιτυχίας. Τί μπορεί να προσφέρει η χρονική απόσταση σ' αυτές τις περιπτώσεις; Κάτι πολύ σημαντικό. Την πλήρη εξαπάτηση, την απόκρυψη της αλήθειας, την κοινωνική χειραγώγηση κινητοποιούμενων ανθρώπων ή γενικότερα πλήθους ανθρώπων, που αποδέχονται την πολιτική, και τους διαχειριστές των κρατικών υποθέσεων. Ενώ, λοιπόν, ένα ζήτημα έχει διευθετηθεί σε προηγούμενο χρόνο, προβάλλεται η «λύση» του σε μεταγενέστερο χρόνο και μάλιστα ως αποτέλεσμα μιας καινούργιας πίεσης, που προέρχεται λόγω χάρη από μια κινητοποίηση ή μια ευρύτερη κοινωνική ή πολιτική δράση. Εδώ η διαμεσολάβηση γίνεται πιο εύκολα αποδεκτή, παρ' ότι η ουσία της παραμένει αναλλοίωτη, καθώς η συμμετοχή των «δρώντων» φαίνεται να την επισκιάζει ή τέλος πάντων να την διανθίζει με την απαραίτητη δόση αγωνιστικότητας. Εννοείται ότι σ' αυτές τις περιπτώσεις δεν είναι απαραίτητο το σύνολο των συμμετεχόντων να γνωρίζει ή να συμφωνεί με την μεθόδευση, αντίθετα η άγνοια (παντελώς παρ' όλα αυτά αδικαιολόγητη) βοηθάει στην αληθοφάνεια της κατάστασης που επιβάλλεται. Βέβαια, οι τεχνικοί της εξουσίας, πάνω στην βιασύνη τους πολλές φορές ή επειδή εξελίσσονται ταυτόχρονα εξ ίσου ή πολύ περισσότερο σημαντικά ζητήματα, σπεύδουν να ρίξουν τις μάσκες και να επισπεύσουν την λήξη μιας ψευδεπίγραφης «σκληρής» μάχης. Αλλά και σ' αυτές τις περιπτώσεις φροντίζουν να πείσουν με το καθιερωμένο πλέον επιχείρημα: δόθηκε μια σημαντική μάχη, κερδήθηκαν σημαντικά αιτήματα και η συναλλαγή συνεχίζεται. Η «κατάσταση έκτακτης ανάγκης» που έχει κηρυχθεί διευκολύνει τους επαΐοντες να περιορίζουν τις εξηγήσεις σε όσους αρχίζουν να έχουν ορισμένες αμφιβολίες είτε για το αποτέλεσμα είτε για την διαδικασία είτε για την ίδια την ουσία του πράγματος.

Οι τεχνικοί της εξουσίας βαπτίζουν έτσι ακόμα και στην κολυμπήθρα της «αντιεξουσίας» την συναλλαγή, τον συμβιβασμό,

στο τέλος κάθε παρόμοιας διαδικασίας οι υποχωρήσεις είτε προβάλλονται ελάχιστα είτε καθόλου, ενώ τα φώτα εστιάζουν σε όσα εξασφαλίστηκαν για τους εμπλεκόμενους. Σε κάθε διαδικασία διαπραγμάτευσης υπάρχει το περιεχόμενο, που εκτίθεται φανερά, αλλά και ζητήματα που «λύνονται» στο παρασκήνιο. Συχνότατα οι επιπτώσεις των διευθετήσεων, που δεν πραγματοποιούνται δημόσια, γίνονται αντιληπτές πολύ αργότερα, ακριβώς για να μην είναι δυνατόν να συνδυαστούν με την πραγματική χρονική στιγμή που ολοκληρώθηκαν. Η σύγχυση σ' αυτές τις περιπτώσεις είναι δεδομένη και για τον λόγο αυτό αποτελεί προϋπόθεση της επιτυχίας. Τί μπορεί να προσφέρει η χρονική απόσταση σ' αυτές τις περιπτώσεις; Κάτι πολύ σημαντικό. Την πλήρη εξαπάτηση, την απόκρυψη της αλήθειας, την κοινωνική χειραγώγηση κινητοποιούμενων ανθρώπων ή γενικότερα πλήθους ανθρώπων, που αποδέχονται την πολιτική, και τους διαχειριστές των κρατικών υποθέσεων. Ενώ, λοιπόν, ένα ζήτημα έχει διευθετηθεί σε προηγούμενο χρόνο, προβάλλεται η «λύση» του σε μεταγενέστερο χρόνο και μάλιστα ως αποτέλεσμα μιας καινούργιας πίεσης, που προέρχεται λόγω χάρη από μια κινητοποίηση ή μια ευρύτερη κοινωνική ή πολιτική δράση. Εδώ η διαμεσολάβηση γίνεται πιο εύκολα αποδεκτή, παρ' ότι η ουσία της παραμένει αναλλοίωτη, καθώς η συμμετοχή των «δρώντων» φαίνεται να την επισκιάζει ή τέλος πάντων να την διανθίζει με την απαραίτητη δόση αγωνιστικότητας. Εννοείται ότι σ' αυτές τις περιπτώσεις δεν είναι απαραίτητο το σύνολο των συμμετεχόντων να γνωρίζει ή να συμφωνεί με την μεθόδευση, αντίθετα η άγνοια (παντελώς παρ' όλα αυτά αδικαιολόγητη) βοηθάει στην αληθοφάνεια της κατάστασης που επιβάλλεται. Βέβαια, οι τεχνικοί της εξουσίας, πάνω στην βιασύνη τους πολλές φορές ή επειδή εξελίσσονται ταυτόχρονα εξ ίσου ή πολύ περισσότερο σημαντικά ζητήματα, σπεύδουν να ρίξουν τις μάσκες και να επισπεύσουν την λήξη μιας ψευδεπίγραφης «σκληρής» μάχης. Αλλά και σ' αυτές τις περιπτώσεις φροντίζουν να πείσουν με το καθιερωμένο πλέον επιχείρημα: δόθηκε μια σημαντική μάχη, κερδήθηκαν σημαντικά αιτήματα και η συναλλαγή συνεχίζεται. Η «κατάσταση έκτακτης ανάγκης» που έχει κηρυχθεί διευκολύνει τους επαίοντες να περιορίζουν τις εξηγήσεις σε όσους αρχίζουν να έχουν ορισμένες αμφιβολίες είτε για το αποτέλεσμα είτε για την διαδικασία είτε για την ίδια την ουσία του πράγματος.

Οι τεχνικοί της εξουσίας βαπτίζουν έτσι ακόμα και στην κολυμπήθρα της «αντιεξουσίας» την συναλλαγή, τον συμβιβασμό, την εξάρτηση, την διαμεσολάβηση ακόμα και την συντριβή και τις ονομάζουν αγώνα και κινηματική νίκη. Εδώ η βαθιά κομματίλα που έχει γίνει αποδεκτή είναι βασική προϋπόθεση της επιβολής αυτής της κατάστασης. Το κράτος σ' αυτές τις περιπτώσεις μπορεί να φαίνεται «χαλαρό» και «ανεκτικό» με τις δυνάμεις που κινητοποιούνται, όμως πολύ γρήγορα αποδεικνύεται ότι η σκληρότητα και αυτής της μεθόδου διαχείρισης όχι μόνο είναι δεδομένη αλλά και πολύ αποτελεσματικότερη για τους σχεδιασμούς του...

Απρίλιος 2015

ετοιμάζεται λέει από τώρα για κάτι ανάλογο τις ημέρες του Πάσχα;» Ο κύπριος τον ξανακοίταξε με περιέργεια και θαυμασμό, έξυσε λίγο το πηγούνι του (να έξυνε τώρα κάτι άλλο δεν θα ήταν και πρέπον, αν και ένοιωσε για μια στιγμή έντονα αυτή την ανάγκη) και αισθάνθηκε περήφανος, που ζούσε τέτοιες στιγμές.

Η «Ελλάδα ποτέ δεν πεθαίνει, δεν την σκιάζει φοβέρα καμιά», παιάνιζαν τα ηχεία και *η βρόχα έπεφτε ράιτ θρου... Μάλιστα κύριεε!!!* Σίγουρα οι τούρκοι κατάσκοποι, που χωρίς άλλο ήταν καμουφλαρισμένοι μέσα στο πλήθος φορώντας μόνο διακριτικά το φέσι τους, παρακολουθούσαν άναυδοι και ανήσυχοι συνάμα τα τεκταινόμενα. Τα σημαδιακά που κατέγραφαν -και δεν ήταν λίγα- ξεπερνούσαν ακόμη και τις πιο δυσοίωνες προβλέψεις τους. Αλλά υπήρχε κάτι, που έκανε τα στομάχια τους να σφιχτούν περισσότερο, τα χείλη τους να ξεραθούν από την αγωνία, ενώ μια έντονη εφίδρωση, που αυξανόταν στιγμή την στιγμή, επιβεβαίωνε ότι τα πράγματα ήταν χειρότερα από ό,τι πίστευαν: οι αρχηγοί του στρατού, της αεροπορίας, του πεζικού και της αστυνομίας να στέκουν ατρόμητοι, θαρρείς άτρωτοι, ατσαλάκωτοι, στην μέση του πεζοδρομίου χωρίς την παραμικρή κάλυψη στεγάστρου, που να τους προστατεύει από την βροχή, ακλόνητοι στην θέση τους, έτοιμοι για όλα... Ναι, καλά είχαν καταλάβει. «Είναι ένα μήνυμα εκ μέρους του έθνους, ένα μήνυμα ενότητας κι ένα μήνυμα πως όποιος προσβάλει την εθνική κυριαρχία της χώρας ή την εδαφική ακεραιότητα θα μας βρει τους Έλληνες ενωμένους», επιβεβαίωσε με δήλωση του και ύφος βαρύ και ασήκωτο ο Πάνος ο Καμμένος μετά το πέρας. Και τότε ακούστηκε μια φωνή δυνατή και αποφασιστική: «τι θα κάνετε με τους ψεκασμούς στο Πεντάγωνο την άλλη Κυριακή;». Ο υπουργός δεν μάσησε. «Θες να σου απαντήσω τώρα;» Ο ανθρωπάκος κοκάλωσε. Όχι, δεν έπρεπε να ακουστεί η απάντηση, το ήξερε καλά άλλωστε αυτό, ένα μήνυμα μετέφερε, ένα μήνυμα έλαβε, δεν είχε έρθει η ώρα ακόμα για να ακουστούν τα τρομερά μυστικά που γνώριζε ο Πάνος ο Καμμένος, όσο λίγοι και έτσι ο κυριούλης παραμέρισε και χάθηκε στο πλήθος, συγκλονισμένος από την εξέλιξη.

ετοιμάζεται να γεμίσει ξανά όλα τα στρατόπεδα συγκέντρωσης μεταναστών, αφού «η χώρα δεν αντέχει άλλους μετανάστες» (αν την δήλωση την είχε κάνει μέλος της προηγούμενης κυβέρνησης θα είχε γίνει τώρα του ...αντιρατσισμού το κάγκελο). Ο Κατρούγκαλος έχει αρχίσει τις μηνύσεις γιατί λέει τον συκοφαντεί το συγκρότημα Λαμπράκη (βλ. δημοσίευμα Βήματος για την προμήθεια του 12% σε κάθε πρόσληψη απολυμένου που θα πετύχαινε το δικηγορικό του γραφείο). Τέλος ο Γλέζος επιμένει ότι βάπτισαν το κρέας ψάρι, αλλά φυσικά ούτε συζήτηση για αποχώρηση από την σύναξη απατεώνων, ψευτών και υποκριτών που προφανώς είναι υπεύθυνη για την κατά Γλέζο εξαπάτηση του λαού. Άλλωστε, ο ίδιος είναι κάτοχος της τέχνης της εξαπάτησης και του ψέμματος. Παλαιόθεν...

***

«Το **bullying** είναι φόνος. Ακόμα κι αν δεν οδηγήσει σε φυσική εξόντωση, όπως στην περίπτωση του αδικοχαμένου Βαγγέλη. Το bullying είναι μια διαστροφική, σαδιστική μορφή βίας, που εξοντώνει ψυχικά το θύμα, που του αφήνει πληγές ισόβιες, που του προσβάλλει ανεπανόρθωτα την υπόσταση, την ελευθερία και την αξιοπρέπεια. Το bullying, σε μια κοινωνία με τις δομές αποσαθρωμένες δεν είναι δυνατόν να αντιμετωπιστεί με άλλες, ηπιότερες, αμυντικές μεθόδους, όπως αυτές που προτείνονται: της αυτοπροστασίας και της σύνταξης του υγιούς κοινωνικού περιβάλλοντος γύρω από το βαλλόμενο πρόσωπο. Για τον απλούστατο λόγο ότι η έννοια του υγιούς κοινωνικού περιβάλλοντος δεν είναι πια το αυτονόητο. Συνεπώς, ίσως θα έπρεπε τώρα να εισαχθεί το αίτημα της ποινικοποίησης του bullying. Ακόμα και σε περιπτώσεις που οι θύτες είναι ανήλικοι...». Τα παραπάνω συμπεριλαμβάνονται σε πρόσφατη ανακοίνωση της Χρυσής Αυγής (η οποία προφανώς ξέχασε(;) ότι bullying είναι το νταηλίκι, στα απλά ελληνικά). Φανταστείτε να απαγγέλλει αυτόν τον λόγο ο Παναγιώταρος, διαβάζοντας βέβαια τα λόγια, ενώ θα του χαϊδεύει στοργικά την φαλάκρα ο Λαγός με την συνοδεία μουσικής υπόκρουσης (κλασσικού ρεπερτορίου κατά προτίμηση) εκ μέρους του Καιάδα, ενώ η Ουρανία θα μοιράζει μυξομάντηλα στο δακρυσμένο κοινό, που θα παρακολουθεί συγκινημένο την διάλεξη περί του θέματος... Καλύτερο και από την παρέλαση του Πάνου...

Άντε και καλό Πάσχα; Αμ δε...

Νοελ

«Ποιο είναι το πράγμα το πιο δύσκολο;
Αυτό που σου φαίνεται πιο εύκολο:
Να βλέπεις με τα μάτια σου
Αυτό που βρίσκεται μπροστά στα μάτια σου».

ΓΚΑΙΤΕ

ΛΑΟΣ, ΣΤΡΑΤΟΣ ΣΤΗΝ ΕΞΟΥΣΙΑ ΚΑΙ ΤΑ ΜΥΑΛΑ ΣΤΑ ΚΑΓΚΕΛΑ...

Στο έργο του για την κυριαρχία, ο Ζαν Μποντέν (Jean Bodin) καταλήγει σε έναν ορισμό: «κυρίαρχος είναι αυτός που δίνει και ακυρώνει το νόμο σε όλους γενικά και τον καθένα ξεχωριστά».

Σύμφωνα με τον συνταγματολόγο Α. Μανιτάκη, «η νομική θεώρηση της κυριαρχίας οδηγεί σε έναν ορισμό που σχετικοποιεί τη δύναμή της», αφού ως κυριαρχία νοείται «η ικανότης της κρατικής εξουσίας να μην περιορίζεται από κανόνες ειμή μόνον αφ'εαυτής, δηλαδή μόνον εφόσον η ίδια το θέλει». Με άλλες λέξεις, «κυριαρχία είναι η αποκλειστικά αρμοδιότητα της πολιτείας να καθορίζει την αρμοδιότητά της, δηλαδή η "αρμοδιότητα αρμοδιότητας". Κυρίαρχο δεν ορίζεται επομένως το κράτος που δεν υπακούει σε κανένα κανόνα, αλλά το κράτος που δεν υπόκειται σε κανόνες που έχουν τεθεί χωρίς τη συναίνεσή του· και τέτοιο είναι το κράτος το οποίο νομικά έχει τη δυνατότητα να περιορίζεται μόνον με τη δική του θέληση», (βλ. *του ιδίου,* Ελληνικό Συνταγματικό Δίκαιο).

Σύμφωνα με τον Μανιτάκη η λαϊκή κυριαρχία, ως μία από τις δύο ειδικές εκδοχές της κυριαρχίας, δηλώνει τη «δυνατότητα αυτοκυβέρνησης του λαού» και έχει ως αντίκρισμα, μεταξύ άλλων, «μια διαρκή, καθημερινή και ενεργό διαλογική επικοινωνία και αντιπαράθεση των πολιτών που απαρτίζουν το Δήμο».

Πολλοί νομικοί θεωρούν ότι η κυριαρχία παραμένει τόσο στο μεσαίωνα όσο και στη λεγόμενη νεωτερικότητα μία, ενιαία, αδιαίρετη και κυρίως απεριόριστη:

«Εκτός των άλλων, το τελευταίο αυτό χαρακτηριστικό της θεωρείται ότι θέτει -ιδιαίτερα- σε δοκιμασία ο σύγχρονος συνταγματισμός με την υπαγωγή του κυρίαρχου στην κανονιστική εμβέλεια του Συντάγματος ή για να το πούμε διαφορετικά με την υποκατάσταση του Συντάγματος στη θέση του κυρίαρχου. Ταυτόχρονα, ο συνταγματισμός επεξεργάζεται το ίδιο το υποκείμενο της κυριαρχίας και κατασκευάζει το πλάσμα του "κυρίαρχου λαού" ή "έθνους". Χαρακτηριστικές είναι, όπως θα δούμε παρακάτω, οι αναλύσεις του Σιεγές (Sieyθs) και η γαλλική αναγωγή της κυριαρχίας σε μια αφηρημένη σύλληψη όπως το έθνος. Στη ρομαντική (γερμανική) παράδοση, το υποκείμενο της κυρι-

όπως πιστεύει, αυτό που εκχωρήθηκε με το Μνημόνιο δεν ήταν η νομική πτυχή της κυριαρχίας, η οποία κατά Καραβοκύρη αντιστοιχεί στο «*δικαίωμα* της απόφασης ή της αρμοδιότητας». Αυτό που εκχωρήθηκε ήταν η κυριαρχία «ως καθαρή *δύναμη,* ως potestas με την πολιτική έννοια του όρου». Σύμφωνα, λοιπόν, μ' αυτήν την άποψη αυτό που εκχωρήθηκε ήταν η «*ιδέα* του συνταγματολόγου περί κυριαρχίας», δηλαδή ο νομοθέτης, ως φερόμενος αντιπρόσωπος του ελληνικού λαού, ενώ δεν θα

πτερο του ΣΥΡΙΖΑ στα Προπύλαια τον Ιούνιο του 2012.

«Ήταν οι λαοί που έφτιαξαν τους εαυτούς τους», δήλωσε ο νέος υπουργός παιδείας Α. Μπαλτάς με αφορμή τους εορτασμούς της 25ης Μαρτίου.

Με την ίδια αφορμή και σχετικά με τις προγραμματισμένες εκδηλώσεις στην πλατεία Συντάγματος, ο υπουργός Άμυνας υποστήριζε ότι «θα δείξουμε στους εταίρους, με τους χορούς και τις παραδοσιακές ενδυμασίες, ότι ο λαός είναι κυρίαρχος και ενωμένος», ενώ πρόσθετε: «ότι είμαστε μια χώρα που έχει επανακτήσει την εθνική της κυριαρχία.»

Ο εχθρός λοιπόν εντοπίζεται στο «εξωτερικό» και βέβαια στο «εσωτερικό».

«Η Πέμπτη φάλαγγα» κατά τον φιλοκυβερνητικό τύπο συναπαρτίζεται

ΜΗΝΙΑΙΑ ΑΝΑΡΧΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ
ΔΙΑΔΡΟΜΗ

Ζ καταλήγει σε έναν ορισμό: «κυρίαρχος είναι αυτός που δίνει και ακυρώνει το νόμο σε όλους γενικά και τον καθένα ξεχωριστά».

Σύμφωνα με τον συνταγματολόγο Α. Μανιτάκη, «η νομική θεώρηση της κυριαρχίας οδηγεί σε έναν ορισμό που σχετικοποιεί τη δύναμή της», αφού ως κυριαρχία νοείται «η ικανότης της κρατικής εξουσίας να μην περιορίζεται από κανόνες ειμή μόνον αφ'εαυτής, δηλαδή μόνον εφόσον η ίδια το θέλει». Με άλλες λέξεις, «κυριαρχία είναι η αποκλειστικά αρμοδιότητα της πολιτείας να καθορίζει την αρμοδιότητά της, δηλαδή η "αρμοδιότητα αρμοδιότητας". Κυρίαρχο δεν ορίζεται επομένως το κράτος που δεν υπακούει σε κανένα κανόνα, αλλά το κράτος που δεν υπόκειται σε κανόνες που έχουν τεθεί χωρίς τη συναίνεσή του· και τέτοιο είναι το κράτος το οποίο νομικά έχει τη δυνατότητα να περιορίζεται μόνον με τη δική του θέληση», (βλ. *του ιδίου*, Ελληνικό Συνταγματικό Δίκαιο).

Σύμφωνα με τον Μανιτάκη η λαϊκή κυριαρχία παραμένει τόσο στο μεσαίωνα όσο και στη λεγόμενη νεωτερικότητα μία, ενιαία, αδιαίρετη και κυρίως απεριόριστη:

ΛΑΟΣ, ΣΤΡΑΤΟΣ ΣΤΗΝ ΕΞΟΥΣΙΑ ΚΑΙ ΤΑ ΜΥΑΛΑ ΣΤΑ ΚΑΓΚΕΛΑ...

«Εκτός των άλλων, το τελευταίο αυτό χαρακτηριστικό της θεωρείται ότι θέτει -ιδιαίτερα- σε δοκιμασία ο σύγχρονος συνταγματισμός με την υπαγωγή του κυρίαρχου στην κανονιστική εμβέλεια του Συντάγματος ή για να το πούμε διαφορετικά με την υποκατάσταση του Συντάγματος στη θέση του κυρίαρχου. Ταυτόχρονα, ο συνταγματισμός επεξεργάζεται το ίδιο το υποκείμενο της κυριαρχίας και κατασκευάζει το πλάσμα του "κυρίαρχου λαού" ή "έθνους". Χαρακτηριστικές είναι, όπως θα δούμε παρακάτω, οι αναλύσεις του Σιεγές (Sieyθs) και η γαλλική αναγωγή της κυριαρχίας σε μια αφηρημένη σύλληψη όπως το έθνος. Στη ρομαντική (γερμανική) παράδοση, το υποκείμενο της κυριαρχίας δεν είναι άλλο από το Κράτος, το οποίο αποτελεί την οντολογική προϋπόθεση της κανονιστικής ύπαρξης και δύναμης του λαού/έθνους. Με φιλοσοφική αφετηρία τον Χέγκελ (Hegel), η υπαγωγή του μονάρχη και του λαού στην οργανική σύλληψη του όλου που καλείται Κράτος, αυτής της αφηρημένης νομικής οντότητας που, όμως, έχει θεσμική διάσταση και νομική προσωπικότητα, εξουδετερώνει επίσης την προσωποπαγή εκδοχή της κυριαρχίας» (Γ. Καραβοκύρης: Κυριαρχία και ...

ΜΗΝΙΑΙΑ ΑΝΑΡΧΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ

ΔΙΑΔΡΟΜΗ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ

ΧΡΟΝΟΣ 13ος, Φύλλο 148
ΑΠΡΙΛΙΟΣ 2015

ΕΚΔΟΣΗ: ΑΡΧΕΙΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΑΓΩΝΩΝ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ
ΑΝΑΡΧΙΚΗ ΑΡΧΕΙΟΘΗΚΗ Α.Μ.Κ.
ΣΑΡΙΠΟΛΟΥ 8, ΑΘΗΝΑ, Τ.Κ. 106 82
τηλέφωνο: 69 73 79 92 07

Υπεύθυνος Έκδοσης
Παναγιώτης Ι. Λιόλιος

Συνδρομή (για 10 τεύχη)
ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ: 20 ευρώ, ΕΥΡΩΠΗΣ: 30 ευρώ.

εκχωρήθηκε ήταν η «*ιδέα* του συνταγματολόγου περί κυριαρχίας», δηλαδή ο νομοθέτης, ως φερόμενος αντιπρόσωπος του ελληνικού λαού, ενώ δεν θα

μπορούσε ποτέ να υιοθετήσει το Μνημόνιο, στην πραγματικότητα το έπραξε.

Αν πιστέψουμε την κυβερνητική προπαγάνδα που εκφέρεται φαινομενικά μεν ασύντακτα, αλλά συγκροτημένα δε προς την στόχευση, στο προσκήνιο βρίσκεται ο «λαός-γεγονός», μια πραγματική «υπέρ-δύναμη» σε κίνηση, ο «ενσαρκωμένος λαός», ο οποίος από τεχνητό πρόσωπο μεταμορφώνεται σε πραγματικό ον.

Ο λαός σαν ενότητα προβάλλεται διαρκώς ως η κινητήρια δύναμη των πραγμάτων από τη στιγμή που η κυβέρνηση εθνικής σωτηρίας ανέλαβε να συνεχίσει το έργο των προκατόχων της, που είχαν ήδη αναγορευτεί ...

γός Άμυνας υποστήριζε ότι «θα δείξουμε στους εταίρους, με τους χορούς και τις παραδοσιακές ενδυμασίες, ότι ο λαός είναι κυρίαρχος και ενωμένος», ενώ πρόσθετε: «ότι είμαστε μια χώρα που έχει επανακτήσει την εθνική της κυριαρχία.»

Ο εχθρός λοιπόν εντοπίζεται στο «εξωτερικό» και βέβαια στο «εσωτερικό».

«Η Πέμπτη φάλαγγα» κατά τον φιλοκυβερνητικό τύπο συναπαρτίζεται από τα «μνημονιακά» ΜΜΕ, τα μνημονιακά κόμματα δηλαδή τους «γερμανοτσολιάδες» του μνημονίου. Έτσι το «μαύρο μέτωπο εσωτερικού» και το «μαύρο μέτωπο εξωτερικού» βάλλουν κατά ριπάς ενάντια στην λαοπρόβλητη κυβέρνηση εθνικής σωτηρίας: «Η χειραγώγηση, ο επηρεασμός, η «καθοδήγηση» των ελληνικών κομμάτων είναι φανερό ότι αποτελούν στόχους μιας ευρύτερης στρατηγικής προκειμένου να γίνει αποδεκτό με όρους «συναίνεσης» το γερμανικό imperium, η σύγχρονη αυτή πολιτικοοικονομική δικτατορία» (Επίκαιρα, Η Πέμπτη Φάλαγγα του Β. Σόιμπλε, Γ. Δελαστίκ 18-3/25-3-2015) και ακόμα «Απειλούν την ...

την αρμοδιότητα της, δηλαδή η αρμοδιότητα αρμοδιότητας". Κυρίαρχο δεν ορίζεται επομένως το κράτος που δεν υπακούει σε κανένα κανόνα, αλλά το κράτος που δεν υπόκειται σε κανόνες που έχουν τεθεί χωρίς τη συναίνεσή του· και τέτοιο είναι το κράτος το οποίο νομικά έχει τη δυνατότητα να περιορίζεται μόνον με τη δική του θέληση», (βλ. *του ιδίου*, Ελληνικό Συνταγματικό Δίκαιο).

Σύμφωνα με τον Μανιτάκη η λαϊ-

ΜΗΝΙΑΙΑ ΑΝΑΡΧΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ

ΔΙΑΔΡΟΜΗ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ

ΧΡΟΝΟΣ 13ος, Φύλλο 148
ΑΠΡΙΛΙΟΣ 2015

ΕΚΔΟΣΗ: ΑΡΧΕΙΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΑΓΩΝΩΝ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ
ΑΝΑΡΧΙΚΗ ΑΡΧΕΙΟΘΗΚΗ Α.Μ.Κ.
ΣΑΡΙΠΟΛΟΥ 8, ΑΘΗΝΑ, Τ.Κ. 106 82
τηλέφωνο: 69 73 79 92 07

Υπεύθυνος Έκδοσης
Παναγιώτης Ι. Λιόλιος

Συνδρομή (για 10 τεύχη)
ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ: 20 ευρώ, ΕΥΡΩΠΗΣ: 30 ευρώ.
Με ταχυδρομική επιταγή στο όνομα:
Γεώργιος Ν. Βλασσόπουλος, Τ.Θ. 30658, Τ.Κ. 10033, ΑΘΗΝΑ,
ή καταθέτοντας το αντίστοιχο ποσόν στον αριθμό λογαριασμού: (Εθνική Τράπεζα) 116/611-838-03
IBAN: GR77 0110 1160 0000 1166 1183 803 bic: ETHNGRAA

Σε κάθε περίπτωση είναι απαραίτητη η γνωστοποίηση των στοιχείων σας μέσω του ταχυδρομείου, τηλεφωνικά ή με ηλεκτρονικό ταχυδρομείο, δηλαδή: Όνομα, επώνυμο, διεύθυνση, ταχυδρομικός κώδικας και ένα τηλέφωνο.

ότι θέτει -ιδιαίτερα- σε δοκιμασία ο σύγχρονος συνταγματισμός με την υπαγωγή του κυρίαρχου στην κανονιστική εμβέλεια του Συντάγματος ή για να το πούμε διαφορετικά με την υποκατάσταση του Συντάγματος στη θέση του κυρίαρχου. Ταυτόχρονα, ο συνταγματισμός επεξεργάζεται το ίδιο το υποκείμενο της κυριαρχίας και κατασκευάζει το πλάσμα του "κυρίαρχου λαού" ή "έθνους". Χαρακτηριστικές είναι, όπως θα δούμε παρακάτω, οι αναλύσεις του Σιεγές (Sieyθs) και η γαλλική αναγωγή της κυριαρχίας σε μια αφηρημένη σύλληψη όπως το έθνος. Στη ρομαντική (γερμανική) παράδοση, το υποκείμενο της κυριαρχίας δεν είναι άλλο από το Κράτος, το οποίο αποτελεί την οντολογική προϋπόθεση της κανονιστικής ύπαρξης και δύναμης του λαού/έθνους. Με φιλοσοφική αφετηρία τον Χέγκελ (Hegel), η υπαγωγή του μονάρχη και του λαού στην οργανική σύλληψη του όλου που καλείται Κράτος, αυτής της αφηρημένης νομικής οντότητας που, όμως, έχει θεσμική διάσταση και νομική προσωπικότητα, εξουδετερώνει επίσης την προσωποπαγή εκδοχή της κυριαρχίας» (Γ. Καραβοκύρης: Κυριαρχία και ερμηνεία: Αναζητώντας τον κυρίαρχο λαό).

Σύμφωνα με τον Καραβοκύρη (ο οποίος σημειωτέον προτιμά τον «μνημονιακό λόγο» ως λόγο πολιτικό, στον οποίο ασκεί κριτική) σε σχετικό του δοκίμιο, το επιχείρημα ότι το Μνημόνιο συνιστά εκχώρηση της αρμοδιότητας χάραξης της οικονομικής πολιτικής της χώρας στην «τρόικα» έχει και δεν μπορεί παρά να έχει αποκλειστικώς εξω-νομικά ερείσματα. Διότι,

μπορούσε ποτέ να υιοθετήσει το Μνημόνιο, στην πραγματικότητα το έπραξε.

Αν πιστέψουμε την κυβερνητική προπαγάνδα που εκφέρεται φαινομενικά μεν ασύντακτα, αλλά συγκροτημένα δε προς την στόχευση, στο προσκήνιο βρίσκεται ο «λαός-γεγονός», μια πραγματική «υπέρ-δύναμη» σε κίνηση, ο «ενσαρκωμένος λαός», ο οποίος από τεχνητό πρόσωπο μεταμορφώνεται σε πραγματικό ον.

Ο λαός σαν ενότητα προβάλλεται διαρκώς ως η κινητήρια δύναμη των πραγμάτων από τη στιγμή που η κυβέρνηση εθνικής σωτηρίας ανέλαβε να συνεχίσει το έργο των προκατόχων της, που είχαν ήδη αναγορευτεί ως «εχθρός του λαού».

Η νέα κυβέρνηση συνεχίζει να ταυτίζεται με τον «λαό», καταφεύγει είτε ευθέως συνήθως είτε πλαγίως σε αυτή την ταύτιση αξιώνοντας είτε το αλάθητο είτε την πλήρη εξουδετέρωση οποιασδήποτε διαφωνίας ή απλής αμφισβήτησης.

«Για πρώτη φορά ο ελληνικός λαός ύστερα από αιώνες ολόκληρους χτίζει την εθνική του ανεξαρτησία και την εθνική του κυριαρχία», δήλωσε ο Μανώλης Γλέζος από το κεντρικό περί-

από τα «μνημονιακά» ΜΜΕ, τα μνημονιακά κόμματα δηλαδή τους «γερμανοτσολιάδες» του μνημονίου. Έτσι το «μαύρο μέτωπο εσωτερικού» και το «μαύρο μέτωπο εξωτερικού» βάλλουν κατά ριπάς ενάντια στην λαοπρόβλητη κυβέρνηση εθνικής σωτηρίας: «Η χειραγώγηση, ο επηρεασμός, η «καθοδήγηση» των ελληνικών κομμάτων είναι φανερό ότι αποτελούν στόχους μιας ευρύτερης στρατηγικής προκειμένου να γίνει αποδεκτό με όρους «συναίνεσης» το γερμανικό imperium, η σύγχρονη αυτή πολιτικοοικονομική δικτατορία» (Επίκαιρα, Η Πέμπτη Φάλαγγα του Β. Σόιμπλε, Γ. Δελαστίκ 18-3/25-3-2015) και ακόμα «Απειλούν την Ελλάδα οι γερμαναράδες» (Επίκαιρα, Γ. Δελαστίκ 5-2/11-2-2015).

Σημειωτέον ότι τα δημοσιεύματα αυτά προβάλλονται σαν τα πλέον πολιτικά «ευπρεπή» και μάλιστα κατακεραυνώνουν τον λαϊκισμό γερμανικών φυλλάδων του είδους της Bild.

Την ίδια στιγμή η κρατική προπαγάνδα ανάγει σε πατριωτικό καθήκον την πληρωμή φόρων, επαναφέρει τον θεσμό του αστυνομικού της γειτονιάς,

συνέχεια στη σελ. 4

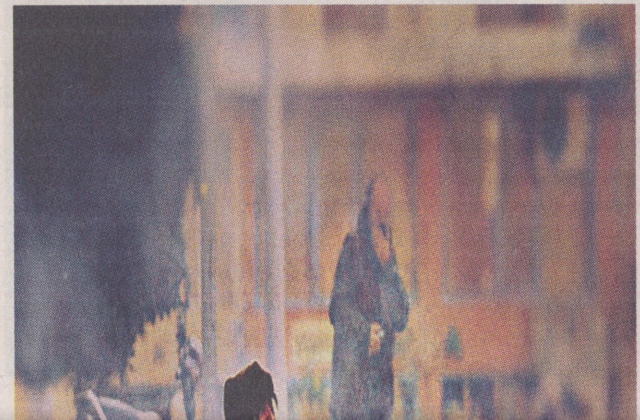
συνέχεια από τη σελ. 3

απαραίτητο κλειδί κατά τον Πανούση της συμφιλίωσης πολίτη-αστυνομίας, προσκαλούνται πρόθυμοι φοιτητές, νοικοκυρές και τουρίστες να καλωδιώνονται για να ρουφιανεύουν όσους δεν κόβουν αποδείξεις, ενώ τέλος ο υπουργός αμύνης αποφαίνεται πανηγυρικά ότι «ο λαός είναι ο στρατός».

Ας επιστρέψουμε όμως για λίγο στις προγραμματικές δηλώσεις της κυβέρνησης σωτηρίας και συγκεκριμένα εκείνες του ιδίου του Τσίπρα που δήλωνε εκτός των άλλων ότι: «Ο ελληνικός λαός έδωσε ισχυρή και καθαρή εντολή για τον άμεσο τερματισμό της καταστροφικής λιτότητας. Για τον λόγο αυτό η νέα κυβέρνηση δεν δικαιούται να ζητήσει παράταση του λάθους και της καταστροφής. **Δεν είναι δυνατόν να ζητηθεί η επέκταση ενός προγράμματος που αποδοκιμάστηκε πρόσφατα από τον ελληνικό λαό**».

Πριν λαλήσουν τρεις κοκκόροι η παράταση ζητήθηκε και φυσικά δόθηκε. Τι υπέγραψε η κυβέρνηση εθνικής σωτηρίας; «Οι ελληνικές αρχές επαναβεβαιώνουν την κατηγορηματική δέσμευσή τους να τηρούν τις οικονομικές υποχρεώσεις τους προς όλους τους πιστωτές τους στο ακέραιο και εγκαίρως».

Η επέκταση φυσικά της δεύτερης δανειακής σύμβασης σημαίνει και παράταση του μνημονίου αφού αυτό απλά προβλέπεται από την ίδια την δανειακή σύμβαση, η παράταση της οποίας ζητήθηκε από την κυβέρνηση σωτηρίας. Συγκεκριμένα το άρθρο 7 του Προοιμίου της τροποποιημένης κύριας σύμβασης χρηματοδοτικής διευκόλυνσης ορίζει με ξεκάθαρο τρόπο: «Η διαθεσιμότητα και η παροχή χρηματοδοτικής ενίσχυσης στο πλαίσιο της παρούσας σύμβασης [...] εξαρτώνται από την συμμόρφωση του δικαιούχου κράτους μέλους με τα μέτρα που ορίζονται στο Μνημόνιο».

Έτσι, λοιπόν, η Σύμβαση που υπογράφτηκε δια του Υπουργού Οικονομικών είναι η 3η Τροποποίηση της Κύριας Σύμβασης Χρηματοδοτικής Διευκόλυνσης, αφού έχουν προηγηθεί εκείνη της 2ης Δεκεμβρίου 2012, προκειμένου να περιληφθεί και η θετική Ευρωπαϊκή απόφαση για την ενίσχυση της βιωσιμότητας του Ελληνικού δημοσίου χρέους και εκείνη της 19ης Δεκεμβρίου 2014, όταν ζητήθηκε η επέκταση της Σύμβασης για τους δύο πρώτους μήνες του 2015.

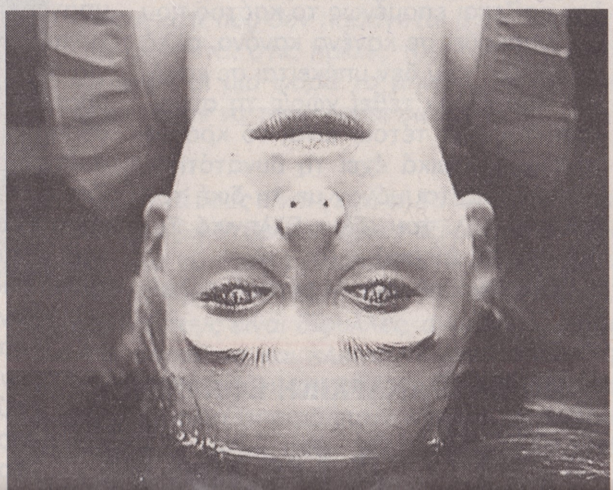
Όσο για το περιεχόμενο των λεγόμενων επικαιροποιήσεων των Συμβάσεων είναι το ίδιο, ενώ σημειωτέον αμφότερες διέπονται από το αγγλικό δίκαιο ενώ επίσης αναφέρουν ρητά ότι η Ελλάδα παραιτείται, αμετάκλητα και άνευ όρων, από οποιαδήποτε ασυλία της οποίας είναι ή ενδέχεται να καταστεί δικαιούχος, όσον αφορά στην ίδια ή τα περιουσιακά της στοιχεία.

Η εξαπάτηση, όπως σημειώνουμε και στο προηγούμενο φύλλο της Διαδρομής Ελευθερίας, είναι άνευ προηγουμένου ακριβώς γιατί έχει τα συγκεκριμένα χαρακτηριστικά. Μέσα σε μια κατάσταση αποσύνθεσης στο οικονομικό πεδίο, για την οποία ευθύνονται οι «εχθροί του λαού», η κυβέρνηση εθνικής σωτηρίας μπορεί να επικαλείται το μεγαλύτερο ψεύδος ακριβώς μπροστά στα μάτια όλων βαπτίζοντάς το «δημιουργική ασάφεια», ενώ βουλευτές του συριζα να υποστηρίζουν ότι 8 στους 10 έλληνες στηρίζουν την κυβέρνηση και οι υπόλοιποι 2 είναι αριστεροί!!! Σ' αυτή την κατεύθυνση ο λαοπρόβλητος ηγέτης Τσίπρας ήδη έχει μπει στην αποστειρωμένη εξουσιαστική γυάλα και φαντάζει απρόσβλητος από τα πάντα σε αντίθεση με την τεχνητή έκθεση του αρλεκίνου υπουργού οικονομικών που παριστάνει το σάκο του μποξ στον επικοινωνιακό μαραθώνιο που έχει συμφωνηθεί με τους «εχθρούς» του εξωτερικού «μετώπου» να προηγηθεί της παρουσίασης της συμφωνίας, που ήδη έχει γίνει.

Η θεατρική παράσταση που έχει στηθεί, για να γίνει πειστική πρέπει να παράγει αγωνία, φόβο, ανησυχία μέχρι το τέλος, η μάχη μέχρι εσχάτων για

Στις 25 Φλεβάρη 2015, δυο άτομα, μητέρα (63 ετών) και γιος (27 ετών), πήδηξαν από διαμέρισμα 5ου ορόφου όπου διέμεναν στην πόλη της Χαλκίδας. «Ήμασταν απελπισμένοι...», φέρεται να είπε ο 27χρονος στους αστυνομικούς πριν ξεψυχήσει στο νοσοκομείο, ενώ η μητέρα του βρήκε ακαριαίο θάνατο. Οι δυο τους έφτασαν στην αυτοκτονία για προφανείς οικονομικούς λόγους που είχαν προκύψει τα τελευταία χρόνια όταν είχε διακοπεί η παροχή αναπηρικής σύνταξης. Η μητέρα είχε περάσει από επιτροπή πριν από 3,5 χρόνια και το ποσοστό αναπηρίας μειώθηκε κατά πολύ με αποτέλεσμα να της κόψουν την αναπηρική σύνταξη. Μάταια προσπαθούσε με κάθε τρόπο να βρει λύση χωρίς αποτέλεσμα, ενώ είχε δηλώσει ότι θα πέσει από την Υψηλή Γέφυρα επειδή δεν άντεχε άλλο αυτήν την κατάσταση. Η συγκεκριμένη περίπτωση έρχεται να προστεθεί σε χιλιάδες άλλες αντίστοιχες περιπτώσεις που έχουν λάβει χώρα τα τελευταία χρόνια.

Αν και τα αριθμητικά δεδομένα καταγραφής αυτοκτονιών είναι ασαφή, αρκετοί μιλούν για μερικές χιλιάδες αυτόχειρες μόνο κατά την τελευταία πενταετία. Όμως η μη ακριβής δηλωμένη αιτία θανάτου, για διαφόρους λόγους -θρησκευτικούς, κοινωνικούς, οικονομικούς- οδηγεί στο να εμφανίζονται πολλές αυτοκτονίες, ως ατυχήματα, δηλητηριάσεις κλπ. Σ' όλα αυτά πρέπει να προστεθούν και οι απόπειρες, καθώς και τα άτομα

ματικές δηλώσεις της κυβέρνησης σωτηρίας και συγκεκριμένα εκείνες του ιδίου του Τσίπρα που δήλωνε εκτός των άλλων ότι: «Ο ελληνικός λαός έδωσε ισχυρή και καθαρή εντολή για τον άμεσο τερματισμό της καταστροφικής λιτότητας. Για τον λόγο αυτό η νέα κυβέρνηση δεν δικαιούται να ζητήσει παράταση του λάθους και της καταστροφής. **Δεν είναι δυνατόν να ζητηθεί η επέκταση ενός προγράμματος που αποδοκιμάστηκε πρόσφατα από τον ελληνικό λαό**».

Πριν λαλήσουν τρεις κοκκόροι η παράταση ζητήθηκε και φυσικά δόθηκε. Τι υπέγραψε η κυβέρνηση εθνικής σωτηρίας; «Οι ελληνικές αρχές επαναβεβαιώνουν την κατηγορηματική δέσμευσή τους να τηρούν τις οικονομικές υποχρεώσεις τους προς όλους τους πιστωτές τους στο ακέραιο και εγκαίρως».

Η επέκταση φυσικά της δεύτερης δανειακής σύμβασης σημαίνει και παράταση του μνημονίου αφού αυτό απλά προβλέπεται από την ίδια την δανειακή σύμβαση, η παράταση της οποίας ζητήθηκε από την κυβέρνηση σωτηρίας. Συγκεκριμένα το άρθρο 7 του Προοιμίου της τροποποιημένης κύριας σύμβασης χρηματοδοτικής διευκόλυνσης ορίζει με

Δεκεμβρίου 2012, προκειμένου να περιληφθεί και η θετική Ευρωπαϊκή απόφαση για την ενίσχυση της βιωσιμότητας του Ελληνικού δημοσίου χρέους και εκείνη της 19ης Δεκεμβρίου 2014, όταν ζητήθηκε η επέκταση της Σύμβασης για τους δύο πρώτους μήνες του 2015.

Όσο για το περιεχόμενο των λεγόμενων επικαιροποιήσεων των Συμβάσεων είναι το ίδιο, ενώ σημειωτέον αμφότερες διέπονται από το αγγλικό δίκαιο ενώ επίσης αναφέρουν ρητά ότι η Ελλάδα παραιτείται, αμετάκλητα και άνευ όρων, από οποιαδήποτε ασυλία της οποίας είναι ή ενδέχεται να καταστεί δικαιούχος, όσον αφορά στην ίδια ή τα περιουσιακά της στοιχεία.

Η εξαπάτηση, όπως σημειώνουμε και στο προηγούμενο φύλλο της Διαδρομής Ελευθερίας, είναι άνευ προηγουμένου ακριβώς γιατί έχει τα συγκεκριμένα χαρακτηριστικά. Μέσα σε μια κατάσταση αποσύνθεσης στο οικονομικό πεδίο, για την οποία ευθύνονται οι «εχθροί του λαού», η κυβέρνηση εθνικής σωτηρίας μπορεί να επικαλείται το μεγαλύτερο ψεύδος ακριβώς μπροστά στα μάτια όλων βαπτίζοντάς το «δημιουργική ασάφεια», ενώ βουλευτές του συριζα να υποστηρίζουν ότι 8 στους 10 έλληνες στηρίζουν την κυβέρνηση και οι υπόλοιποι 2 είναι αριστεροί!!! Σ' αυτή την κατεύθυνση ο λαοπρόβλητος ηγέτης Τσίπρας ήδη έχει μπει στην αποστειρωμένη εξουσιαστική γυάλα και φαντάζει απρόσβλητος από τα πάντα σε αντίθεση με την τεχνητή έκθεση του αρλεκίνου υπουργού οικονομικών που παριστάνει το σάκο του μποξ στον επικοινωνιακό μαραθώνιο που έχει συμφωνηθεί με τους «εχθρούς» του εξωτερικού «μετώπου» να προηγηθεί της παρουσίασης της συμφωνίας, που ήδη έχει γίνει.

Η θεατρική παράσταση που έχει στηθεί, για να γίνει πειστική πρέπει να παράγει αγωνία, φόβο, ανησυχία μέχρι το τέλος, η μάχη μέχρι εσχάτων για την «εθνική υπερηφάνεια» και την «λαϊκή κυριαρχία» που ανακτήθηκε πρέπει να έχει θεατές και ακροατές που θα συμπάσχουν λόγω της «οργανικής ενότητας» λαού και κυβέρνησης. Οι λέξεις βομβαρδίζουν την λογική ανελέητα. «Ο χρόνος τελειώνει», «τα ταμεία στραγγίζουν», «οι συντάξεις κινδυνεύουν», η «πτώχευση» δεδομένη ούτως ή άλλως καραδοκεί σαν το βρυκόλακα που ζητάει και άλλο αίμα για ζήσει αιώνια.

Και οι διεκδικήσεις επιτρέπονται;

Φυσικά εφόσον εντάσσονται στην επιθυμητή πίεση για την υλοποίηση των προεκλογικών εξαγγελιών, εφόσον πρόκειται για αιτήματα «σηκωμένα» απ' ευθείας από τις προγραμματικές δηλώσεις του Συριζα, εφόσον διέπονται από την απαίτηση να αναλάβει το κόμμα το διαμεσολαβητικό ρόλο ανάμεσα στις κοινωνικές αντιθέσεις και την κυβέρνη-

όταν είχε διακοπεί η παροχή αναπηρικής σύνταξης. Η μητέρα είχε περάσει από επιτροπή πριν από 3,5 χρόνια και το ποσοστό αναπηρίας μειώθηκε κατά πολύ με αποτέλεσμα να της κόψουν την αναπηρική σύνταξη. Μάταια προσπαθούσε με κάθε τρόπο να βρει λύση χωρίς αποτέλεσμα, ενώ είχε δηλώσει ότι θα πέσει από την Υψηλή Γέφυρα επειδή δεν άντεχε άλλο αυτήν την κατάσταση. Η συγκεκριμένη περίπτωση έρχεται να προστεθεί σε χιλιάδες άλλες αντίστοιχες περιπτώσεις που έχουν λάβει χώρα τα τελευταία χρόνια.

Αν και τα αριθμητικά δεδομένα καταγραφής αυτοκτονιών είναι ασαφή, αρκετοί μιλούν για μερικές χιλιάδες αυτόχειρες μόνο κατά την τελευταία πενταετία. Όμως η μη ακριβής δηλωμένη αιτία θανάτου, για διαφόρους λόγους -θρησκευτικούς, κοινωνικούς, οικονομικούς- οδηγεί στο να εμφανίζονται πολλές αυτοκτονίες, ως ατυχήματα, δηλητηριάσεις κλπ. Σ' όλα αυτά πρέπει να προστεθούν και οι απόπειρες, καθώς και τα άτομα

που λαμβάνουν αντικαταθλιπτικά ως απαραίτητο κατασταλτικό σκέψεων και δράσεων.

νειακή σύμβαση, η παράταση της οποίας ζητήθηκε από την κυβέρνηση σωτηρίας. Συγκεκριμένα το άρθρο 7 του Προοιμίου της τροποποιημένης κύριας σύμβασης χρηματοδοτικής διευκόλυνσης ορίζει με

ευθύνονται οι «εχθροί του λαού», η κυβέρνηση εθνικής σωτηρίας μπορεί να επικαλείται το μεγαλύτερο ψεύδος ακριβώς μπροστά στα μάτια όλων βαπτίζοντάς το «δημιουργική ασάφεια», ενώ βουλευτές του συριζα να υποστηρίζουν ότι 8 στους 10 έλληνες στηρίζουν την κυβέρνηση και οι υπόλοιποι 2 είναι αριστεροί!!! Σ' αυτή την κατεύθυνση ο λαοπρόβλητος ηγέτης Τσίπρας ήδη έχει μπει στην αποστειρωμένη εξουσιαστική γυάλα και φαντάζει απρόσβλητος από τα πάντα σε αντίθεση με την τεχνητή έκθεση του αρλεκίνου υπουργού οικονομικών που παριστάνει το σάκο του μποξ στον επικοινωνιακό μαραθώνιο που έχει συμφωνηθεί με τους «εχθρούς» του εξωτερικού «μετώπου» να προηγηθεί της παρουσίασης της συμφωνίας, που ήδη έχει γίνει.

Η θεατρική παράσταση που έχει στηθεί, για να γίνει πειστική πρέπει να παράγει αγωνία, φόβο, ανησυχία μέχρι το τέλος, η μάχη μέχρι εσχάτων για την «εθνική υπερηφάνεια» και την «λαϊκή κυριαρχία» που ανακτήθηκε πρέπει να έχει θεατές και ακροατές που θα συμπάσχουν λόγω της «οργανικής ενότητας» λαού και κυβέρνησης. Οι λέξεις βομβαρδίζουν την λογική ανελέητα. «Ο χρόνος τελειώνει», «τα ταμεία στραγγίζουν», «οι συντάξεις κινδυνεύουν», η «πτώχευση» δεδομένη ούτως ή άλλως καραδοκεί σαν το βρυκόλακα που ζητάει και άλλο αίμα για ζήσει αιώνια.

Και οι διεκδικήσεις επιτρέπονται;

Φυσικά εφόσον εντάσσονται στην επιθυμητή πίεση για την υλοποίηση των προεκλογικών εξαγγελιών, εφόσον πρόκειται για αιτήματα «σηκωμένα» απ' ευθείας από τις προγραμματικές δηλώσεις του Συριζα, εφόσον διέπονται από την απαίτηση να αναλάβει το κόμμα το διαμεσολαβητικό ρόλο ανάμεσα στις κοινωνικές αντιδράσεις και την κυβέρνηση. Διεκδικήσεις που προβάλλονται με τον μανδύα της πολιτικής αντιδικίας από την οποία οφείλει να προκύψει κοινός προσανατολισμός των διαπραγματευόμενων μερών σε μια γόνιμη κατεύθυνση.

Γιατί μην ξεχνιόμαστε.

Τα κινήματα οφείλουν να πιέζουν την κυβέρνηση της αριστεράς να υλοποιεί τις δεσμεύσεις και μάλιστα όταν είναι πειστική η διάγνωση του προβλήματος της ανετοιμότητας του κόμματος να προσαρμοστεί στον νέο του ρόλο.

Ώπα η αριστερά, ώπα και τα κινήματα...

Συσπείρωση Αναρχικών

στεθούν και οι απόπειρες, καθώς και τα άτομα

που λαμβάνουν αντικαταθλιπτικά ως απαραίτητο κατασταλτικό σκέψεων και δράσεων.

Όμως το συγκεκριμένο κείμενο δεν έχει ως στόχο να δείξει το πόσο αδηφάγο είναι το υπάρχον εξουσιαστικό σύστημα και να προστεθεί, ως ακόμη ένα κείμενο που παρουσιάζει το πόσο κακό δημιουργεί η λιτότητα κατά τη τελευταία πενταετία στον ιθαγενή πληθυσμό. Διότι δεν αναμένουμε κάτι από τους εξουσιαστές συνολικά ή ειδικά, οι οποίοι διακανονίζουν κάθε φορά τα προαποφασισμένα με ασφαλή κάλυψη την εναλλαγή στην εξουσία μέσω εκλογών. Όσο κυνικό και να ακούγεται, ο ρόλος του κράτους είναι να διευθετεί τις οικονομικές και κοινωνικές σχέσεις εντός της κοινωνίας με κάθε τρόπο και μέσο, είτε αυτό προκα-

Αυτοκτονίες σε περιόδους οικονομικής «κρίσης»

λεί αυτοκτονίες είτε όχι. Δεν ενδιαφέρεται εάν μερικές χιλιάδες απελπισμένοι φτωχοδιάβολοι «αποδράσουν», δεν θα του λείπουν ούτε από τη μισθωτή εργασία (βλέπε ανεργία), ούτε από τη φορολογία (βλέπε ανικανότητα πληρωμής φόρων). Για αυτούς υπάρχουν παράπλευρες απώλειες, που όμως ποτέ δεν αφορούν τους ίδιους ακόμη και εάν ενίοτε στήνουν και κανένα «ειδικό δικαστήριο» με κάποιο εξιλαστήριο θύμα. Οι μηχανισμοί και οι θεσμοί στέκουν ακλόνητοι. Με απλά λόγια, δεν τους καίγεται καρφί εάν κάποιοι αυτοκτονούν επειδή δεν άντεξαν τη πίεση, διότι είναι αυτοί που οδηγούν στο παράθυρο και στο μπαλκόνι και τα δικά τους «παιδιά» όταν τους στέκει ενοχλητική η σκιά τους. Η περίπτωση Σφηνιά και μερικών ακόμη στελεχών τραπεζών στις ΗΠΑ και αλλού το έχουν αποδείξει περίτρανα.

Αλλά τα ερωτήματα για εμάς είναι τα εξής: Θα αυτοκτονούσαν όλοι αυτοί οι άνθρωποι, για λόγους οικονομικούς, εάν δεν ένιωθαν εξαπατημένοι από το κράτος; Μήπως η διάψευση των προσδοκιών τους από το υπάρχον πολιτειακό-οικονομικό σύστημα τούς οδηγεί στην «απόγνωση»; Μήπως ένιωθαν ότι αποτελούν μέρος του συστήματος, όχι ως φορείς εξουσίας, αλλά ως συστατικό στοιχείο του; Οφείλουμε να δεχτούμε ότι οι περισσότεροι κάτοικοι του ελλαδικού χώρου διακατέχονται από κρατική συνείδηση και αντίληψη, βλέπουν την κοινωνική τους υπόσταση μέσα από το κράτος. Από αυτό αναμένουν να τους εκπαιδεύσει, να τους περιθάλψει και ενίοτε να τους «βολέψει» και εργασιακά κάπου. Όταν λένε «δεν υπάρχει κράτος» ζητάνε περισσότερο κράτος, όταν λένε «μόνο στην Ελλάδα γίνονται αυτά» επιζητούν ένα «τέλειο» κράτος. Η κατάπτωση του ανθρώπου για λόγους οικονομι-

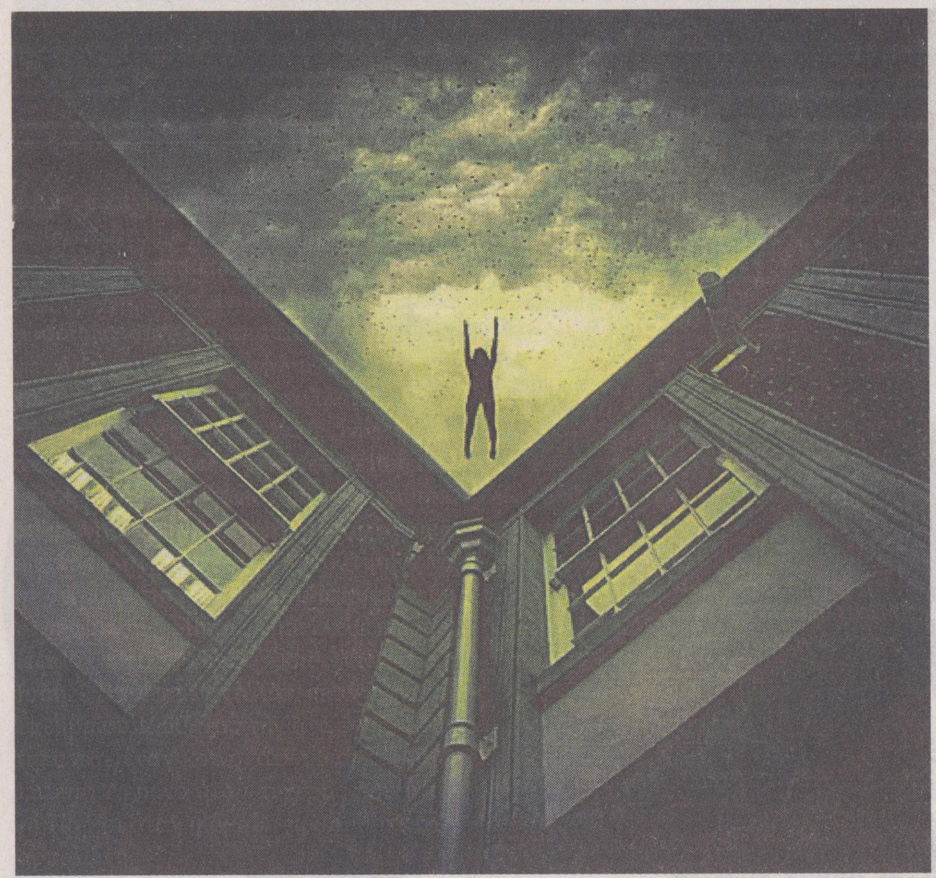
ψυχικές διαταραχές που εμφανίζονται λόγω της οικονομικής κρίσης και κατ' επέκταση της περιρρέουσας ανασφάλειας και αβεβαιότητας. Επίσης, ως μια ακραία εκδήλωση απογοήτευσης και απόγνωσης είναι η αυτοκτονία, στην οποία οδηγούνται χιλιάδες

περιόδου 2007-2009 που η ανεργία αυξήθηκε στα 27 κράτη μέλη, το ποσοστό των αυτοκτονιών αυξήθηκε τουλάχιστον 5% σε όλες τις χώρες της Ε.Ε. εκτός της Αυστρίας. Το ίδιο ισχύει και σε άλλα κράτη, όπως στη Νότια Κορέα, στην οποία οι μεταρρυθμίσεις του ΔΝΤ στα τέλη της δεκαετίας του '90 προκάλεσαν υψηλή ανεργία και σε σχέση με προηγούμενα έτη οι αυτόχειρες αυξήθηκαν κατά 45%. Σύντομα ο όρος «IMF SUICIDES» θα εμφανιζόταν και στη διεθνή επιστημονική βιβλιογραφία για να περιγράψει τις αυτοκτονίες στη συγκεκριμένη χώρα ως απότοκο των επιταγών του ΔΝΤ. «Τη στιγμή κατά την οποία ολόκληρος ο κοινωνικός ιστός αποδομείται, η επισφάλεια και η ανασφάλεια «σημαδεύουν» ψυχικά και κοινωνικά με κύριο χαρακτηριστικό την έλλειψη ελπίδας για το μέλλον, η προσωπική ευαλωτότητα συναντά όλη αυτή την τεράστια οικονομική κρίση, και την ίδια ώρα μειώνονται οι ειδικές δράσεις υπέρ των κοινωνικά ευπαθών ομάδων, για την πρόληψη και την αντιμετώπιση της κατάθλιψης ευρύτερα, είναι επόμενος ο πολλαπλασιασμός αντίστοιχων φαινομένων. Θεωρώ ότι βρισκόμαστε στην αρχή ενός πρωτοφανούς φαινομένου για την ελληνική κοινωνία», δηλώνει ο αναπληρωτής καθηγητής Κοινωνικής Ψυχιατρικής στο Πάντειο Πανεπιστήμιο, Στέλιος Στυλιανίδης. Και συνεχίζει: «Δεν σημαίνει ότι όλοι οι άνεργοι ή όλοι οι άστεγοι αυτοκτονούν, αλλά η οικονομική κρίση και η έλλειψη προοπτικής και ελπίδας για το μέλλον ενεργοποιεί το έλλειμμα ανθεκτικότητας του καθένα και ενεργοποιεί και αυ-

λεί αυτοκτονίες είτε όχι. Δεν ενδιαφέρεται εάν μερικές χιλιάδες απελπισμένοι φτωχοδιάβολοι «αποδράσουν», δεν θα του λείπουν ούτε από τη μισθωτή εργασία (βλέπε ανεργία), ούτε από τη φορολογία (βλέπε ανικανότητα πληρωμής φόρων). Για αυτούς υπάρχουν παράπλευρες απώλειες, που όμως ποτέ δεν αφορούν τους ίδιους ακόμη και εάν ενίοτε στήνουν και κανένα «ειδικό δικαστήριο» με κάποιο εξιλαστήριο θύμα. Οι μηχανισμοί και οι θεσμοί στέκουν ακλόνητοι. Με απλά λόγια, δεν τους καίγεται καρφί εάν κάποιοι αυτοκτονούν επειδή δεν άντεξαν τη πίεση, διότι είναι αυτοί που οδηγούν στο παράθυρο και στο μπαλκόνι και τα δικά τους «παιδιά» όταν τους στέκει ενοχλητική η σκιά τους. Η περίπτωση Σφηνιά και μερικών ακόμη στελεχών τραπεζών στις ΗΠΑ και αλλού το έχουν αποδείξει περίτρανα.

Αλλά τα ερωτήματα για εμάς είναι τα εξής: Θα αυτοκτονούσαν όλοι αυτοί οι άνθρωποι, για λόγους οικονομικούς, εάν δεν ένιωθαν εξαπατημένοι από το κράτος; Μήπως η διάψευση των προσδοκιών τους από το υπάρχον πολιτειακό-οικονομικό σύστημα τούς οδηγεί στην «απόγνωση»; Μήπως ένιωθαν ότι αποτελούν μέρος του συστήματος, όχι ως φορείς εξουσίας, αλλά ως συστατικό στοιχείο του; Οφείλουμε να δεχτούμε ότι οι περισσότεροι κάτοικοι του ελλαδικού χώρου διακατέχονται από κρατική συνείδηση και αντίληψη, βλέπουν την κοινωνική τους υπόσταση μέσα από το κράτος. Από αυτό αναμένουν να τους εκπαιδεύσει, να τους περιθάλψει και ενίοτε να τους «βολέψει» και εργασιακά κάπου. Όταν λένε «δεν υπάρχει κράτος» ζητάνε περισσότερο κράτος, όταν λένε «μόνο στην Ελλάδα γίνονται αυτά» επιζητούν ένα «τέλειο» κράτος. Η κατάπτωση του ανθρώπου για λόγους οικονομικούς αποτελεί τη νίκη του σύγχρονου κράτους. Καταφέρνει να στείλει στην αυτοκτονία χιλιάδες και στην κατάθλιψη αρκετές χιλιάδες ανθρώπων μέσω βίαιων αποφάσεων που καθορίζουν το οικονομικό σκέλος της καθημερινότητας. Εάν οι άνθρωποι δεν είχαν ανοίξει τεφτέρι με το κράτος και συνάμα δεν προσδοκούσαν τίποτα από αυτό, αλλά αντίθετα το αντιμάχονταν σε κατεύθυνση κοινωνικού οφέλους τα πράγματα πιστεύουμε θα ήταν διαφορετικά για τους περισσότερους. Άλλωστε για πολλούς ορισμένες αντικρατικές συμπεριφορές (φοροαποφυγή, για παράδειγμα) δεν έχουν μια κοινωνικά απελευθερωτική διάσταση, αλλά αντίθετα είναι μία απόλυτα ιδιοτελής στάση.

Ασφαλώς και η κάθε περίπτωση έχει τα δικά της

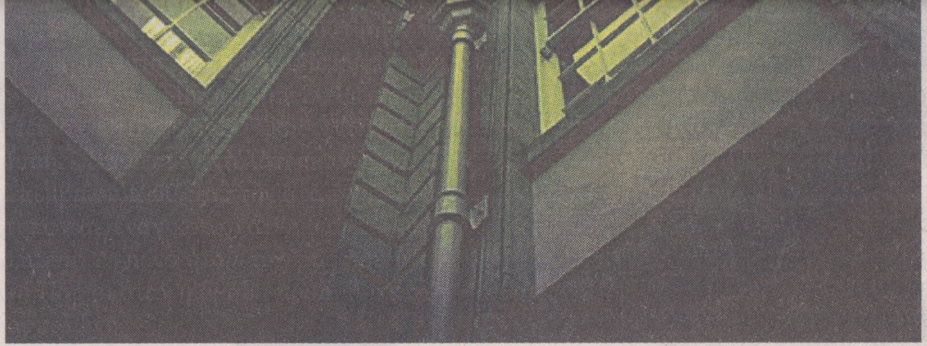
ψυχικές διαταραχές που εμφανίζονται λόγω της οικονομικής κρίσης και κατ' επέκταση της περιρρέουσας ανασφάλειας και αβεβαιότητας. Επίσης, ως μια ακραία εκδήλωση απογοήτευσης και απόγνωσης είναι η αυτοκτονία, στην οποία οδηγούνται χιλιάδες άνθρωποι σε όλο τον κόσμο. Στην Ελλάδα, η αυξητική τάση στις αυτοκτονίες καταγράφεται καθαρά και από τα στοιχεία που συγκεντρώνει η οργάνωση Κλίμακα σε συνεργασία με το υπουργείο Υγείας.

Σε παγκόσμιο επίπεδο, κατά προσέγγιση, ένα εκατομμύριο είναι ο αριθμός των αυτοκτονιών κάθε χρόνο. Σε κάθε μια αυτοκτονία αντιστοιχούν είκοσι απόπειρες αυτοκτονίας, ενώ στο 60% είναι η αύξηση σε ποσοστά αυτοκτονιών παγκοσμίως στο διάστημα των τελευταίων 45 ετών. Αυτή η σαφής καταγεγραμμένη αύξηση δείχνει την ασφυξία που δημιουργείται στον άνθρωπο από τις σύγχρονες εξουσιαστικές σχέσεις που διαμορφώνονται σε διάφορα επίπεδα είτε μέσω θεσμών είτε μέσω life style, προτύπων και κανονιστικών συμπεριφορών. Πιστεύουμε

Σύντομα ο όρος «IMF SUICIDES» θα εμφανιζόταν και στη διεθνή επιστημονική βιβλιογραφία για να περιγράψει τις αυτοκτονίες στη συγκεκριμένη χώρα ως απότοκο των επιταγών του ΔΝΤ. «Τη στιγμή κατά την οποία ολόκληρος ο κοινωνικός ιστός αποδομείται, η επισφάλεια και η ανασφάλεια «σημαδεύουν» ψυχικά και κοινωνικά με κύριο χαρακτηριστικό την έλλειψη ελπίδας για το μέλλον, η προσωπική ευαλωτότητα συναντά όλη αυτή την τεράστια οικονομική κρίση, και την ίδια ώρα μειώνονται οι ειδικές δράσεις υπέρ των κοινωνικά ευπαθών ομάδων, για την πρόληψη και την αντιμετώπιση της κατάθλιψης ευρύτερα, είναι επόμενος ο πολλαπλασιασμός αντίστοιχων φαινομένων. Θεωρώ ότι βρισκόμαστε στην αρχή ενός πρωτοφανούς φαινομένου για την ελληνική κοινωνία», δηλώνει ο αναπληρωτής καθηγητής Κοινωνικής Ψυχιατρικής στο Πάντειο Πανεπιστήμιο, Στέλιος Στυλιανίδης. Και συνεχίζει: «Δεν σημαίνει ότι όλοι οι άνεργοι ή όλοι οι άστεγοι αυτοκτονούν, αλλά η οικονομική κρίση και η έλλειψη προοπτικής και ελπίδας για το μέλλον ενεργοποιεί το έλλειμμα ανθεκτικότητας του καθένα και ενεργοποιεί και αυτοκαταστροφικούς μηχανισμούς σαν μοιραίο μέσο επίλυσης αυτής της αντίφασης... Κεντρική μορφή της ρευστής μοντέρνας εποχής είναι ο άνθρωπος χωρίς μόνιμους, σταθερούς, διαρκείς, ανθεκτικούς δεσμούς ο οποίος χαρακτηρίζεται από την απελπισμένη αναζήτηση ταυτότητας, αυτοπροσδιορισμού και αυτοκατάφασης, καθώς και από ένα βαθύ αίσθημα ανασφάλειας». Αν σύμφωνα με τον Π.Ο.Υ. ορίσουμε την ψυχική υγεία ως την ικανότητα που έχει το άτομο να δημιουργεί κοινωνικούς δεσμούς και να αντιμετωπίζει τις αντιξοότητες της καθημερινότητας, τότε όλα τα δεδομένα συγκλίνουν σε αυτό που ο Π.Ο.Υ ισχυρίζεται, ότι σε λίγα χρόνια η δεύτερη πιο σημαντική ασθένεια στον πλανήτη θα είναι η κατάθλιψη.

Αλλά τα ερωτήματα για εμάς είναι τα εξής: Θα αυτοκτονούσαν όλοι αυτοί οι άνθρωποι, για λόγους οικονομικούς, εάν δεν ένιωθαν εξαπατημένοι από το κράτος; Μήπως η διάψευση των προσδοκιών τους από το υπάρχον πολιτειακό-οικονομικό σύστημα τούς οδηγεί στην «απόγνωση»; Μήπως ένιωθαν ότι αποτελούν μέρος του συστήματος, όχι ως φορείς εξουσίας, αλλά ως συστατικό στοιχείο του; Οφείλουμε να δεχτούμε ότι οι περισσότεροι κάτοικοι του ελλαδικού χώρου διακατέχονται από κρατική συνείδηση και αντίληψη, βλέπουν την κοινωνική τους υπόσταση μέσα από το κράτος. Από αυτό αναμένουν να τους εκπαιδεύσει, να τους περιθάλψει και ενίοτε να τους «βολέψει» και εργασιακά κάπου. Όταν λένε «δεν υπάρχει κράτος» ζητάνε περισσότερο κράτος, όταν λένε «μόνο στην Ελλάδα γίνονται αυτά» επιζητούν ένα «τέλειο» κράτος. Η κατάπτωση του ανθρώπου για λόγους οικονομικούς αποτελεί τη νίκη του σύγχρονου κράτους. Καταφέρνει να στείλει στην αυτοκτονία χιλιάδες και στην κατάθλιψη αρκετές χιλιάδες ανθρώπων μέσω βίαιων αποφάσεων που καθορίζουν το οικονομικό σκέλος της καθημερινότητας. Εάν οι άνθρωποι δεν είχαν ανοίξει τεφτέρι με το κράτος και συνάμα δεν προσδοκούσαν τίποτα από αυτό, αλλά αντίθετα το αντιμάχονταν σε κατεύθυνση κοινωνικού οφέλους τα πράγματα πιστεύουμε θα ήταν διαφορετικά για τους περισσότερους. Άλλωστε για πολλούς ορισμένες αντικρατικές συμπεριφορές (φοροαποφυγή, για παράδειγμα) δεν έχουν μια κοινωνικά απελευθερωτική διάσταση, αλλά αντίθετα είναι μία απόλυτα ιδιοτελής στάση.

Ασφαλώς και η κάθε περίπτωση έχει τα δικά της ιδιαίτερα χαρακτηριστικά και καμία αυτοκτονία δεν εξαντλείται στην περιπτωσιολογία των οικονομικών λόγων. Οι αιτίες μπορούν να αποκρύπτονται μέσα από μια αφορμή που σχετίζεται με την οικονομική κρίση και που απλώς έσπασε το απόστημα της. Μέσα σε μια καταπιεστική κοινωνία με πληθώρα θεσμών και ρόλων να τέμνουν την κάθε ανθρώπινη οντότητα, οι ισορροπίες που απαιτείται να διαχειριστεί ο καθένας/καθεμία πολλές φορές είναι ανυπέρβλητες και οδηγούν σε καταστάσεις κατάθλιψης και άλλες ψυχικές διαταραχές. Σε Παγκόσμιο Συνέδριο Ψυχικής Υγείας, πριν από μερικά χρόνια, ανακοινώθηκε ότι οι αγχώδεις διαταραχές, η κατάθλιψη, οι φοβίες και οι κρίσεις πανικού είναι οι πιο διαδεδομένες

ψυχικές διαταραχές που εμφανίζονται λόγω της οικονομικής κρίσης και κατ' επέκταση της περιρρέουσας ανασφάλειας και αβεβαιότητας. Επίσης, ως μια ακραία εκδήλωση απογοήτευσης και απόγνωσης είναι η αυτοκτονία, στην οποία οδηγούνται χιλιάδες άνθρωποι σε όλο τον κόσμο. Στην Ελλάδα, η αυξητική τάση στις αυτοκτονίες καταγράφεται καθαρά και από τα στοιχεία που συγκεντρώνει η οργάνωση Κλίμακα σε συνεργασία με το υπουργείο Υγείας.

Σε παγκόσμιο επίπεδο, κατά προσέγγιση, ένα εκατομμύριο είναι ο αριθμός των αυτοκτονιών κάθε χρόνο. Σε κάθε μια αυτοκτονία αντιστοιχούν είκοσι απόπειρες αυτοκτονίας, ενώ στο 60% είναι η αύξηση σε ποσοστά αυτοκτονιών παγκοσμίως στο διάστημα των τελευταίων 45 ετών. Αυτή η σαφής καταγεγραμμένη αύξηση δείχνει την ασφυξία που δημιουργείται στον άνθρωπο από τις σύγχρονες εξουσιαστικές σχέσεις που διαμορφώνονται σε διάφορα επίπεδα είτε μέσω θεσμών είτε μέσω life style, προτύπων και κανονιστικών συμπεριφορών. Πιστεύουμε ότι η λεγόμενη οικονομική κρίση, με την ανεργία και την εξαθλίωση να κτυπούν κόκκινο, λειτούργησε ως αφορμή σε ανθρώπους με συσσωρευμένη καταπίεση και ένταση από άλλες καταστάσεις. Είσαι ψυχικά ασθενής όχι επειδή σε ακούμπησε η «κρίση» αλλά επειδή εντάσσεσαι μέσα σε ένα κρατικό και θεσμικό κλοιό, που σε στύβει και σε πιέζει καθημερινά ποικιλοτρόπως. Από την οικογένεια μέχρι τη σχολή...

Στο σύνολο της Ευρωπαϊκής Ένωσης το ποσοστό των αυτοκτονιών μειώθηκε ετησίως κατά 1,9% από το 2000 έως το 2008. Σύμφωνα, όμως, με μία πρόσφατη έρευνα το ποσοστό των αυτοκτονιών στην Ευρώπη μετά την έναρξη της «κρίσης», είναι εντυπωσιακά αυξημένο. Έτσι κατά τη διάρκεια της

νικά ευπαθών ομάδων, για την πρόληψη και την αντιμετώπιση της κατάθλιψης ευρύτερα, είναι επόμενος ο πολλαπλασιασμός αντίστοιχων φαινομένων. Θεωρώ ότι βρισκόμαστε στην αρχή ενός πρωτοφανούς φαινομένου για την ελληνική κοινωνία», δηλώνει ο αναπληρωτής καθηγητής Κοινωνικής Ψυχιατρικής στο Πάντειο Πανεπιστήμιο, Στέλιος Στυλιανίδης. Και συνεχίζει: «Δεν σημαίνει ότι όλοι οι άνεργοι ή όλοι οι άστεγοι αυτοκτονούν, αλλά η οικονομική κρίση και η έλλειψη προοπτικής και ελπίδας για το μέλλον ενεργοποιεί το έλλειμμα ανθεκτικότητας του καθένα και ενεργοποιεί και αυτοκαταστροφικούς μηχανισμούς σαν μοιραίο μέσο επίλυσης αυτής της αντίφασης... Κεντρική μορφή της ρευστής μοντέρνας εποχής είναι ο άνθρωπος χωρίς μόνιμους, σταθερούς, διαρκείς, ανθεκτικούς δεσμούς ο οποίος χαρακτηρίζεται από την απελπισμένη αναζήτηση ταυτότητας, αυτοπροσδιορισμού και αυτοκατάφασης, καθώς και από ένα βαθύ αίσθημα ανασφάλειας». Αν σύμφωνα με τον Π.Ο.Υ. ορίσουμε την ψυχική υγεία ως την ικανότητα που έχει το άτομο να δημιουργεί κοινωνικούς δεσμούς και να αντιμετωπίζει τις αντιξοότητες της καθημερινότητας, τότε όλα τα δεδομένα συγκλίνουν σε αυτό που ο Π.Ο.Υ ισχυρίζεται, ότι σε λίγα χρόνια η δεύτερη πιο σημαντική ασθένεια στον πλανήτη θα είναι η κατάθλιψη.

Όμως μην θεωρήσουμε ότι σε προηγούμενες περιόδους δεν υπήρχε έξαρση και συσχέτιση αυτοκτονιών και οικονομικών παραγόντων. Την περίοδο του μεσοπολέμου και μετά την οικονομική κρίση του '29 διαβάζουμε σε πρωτοσέλιδα ελληνικών εφημερίδων για την «ασθένεια της εποχής», που δεν είναι άλλη από τις αυτοκτονίες. Μια περίοδος που έχει πολλά κοινά στοιχεία με τη σημερινή σε διάφορα επίπεδα.

Όμως αξίζει στους εχθρούς της πραγματικής ανθρώπινης υπόστασης και της ελευθερίας να τους προσφέρεται η οποιαδήποτε «θυσία» για λόγους οικονομικούς;

Αναρχικός Πυρήνας Χαλκίδας

Οι Αρμένιοι στα συντρίμμια της Ιστορίας: 100 χρόνια από τη μαζική εξόντωσή τους (μέρος Α΄)

Η βία είναι
η μαμή της Ιστορίας
ή είναι
το εκάστοτε
νεογνό της Ιστορίας;

Νικο Καρουζο ,
Νεολιθική Νυχτωδία στην Κροστάνδη

Ακόμη κι όταν δεν υπάρχει εξωτερικός ή εσωτερικός εχθρός, η κυριαρχία «οφείλει» να τον εφεύρει. Η επιβίωση της εξουσίας εξαρτάται από τον τρόπο που συγχωνεύει και διασπά πληθυσμούς, άλλοτε επεκτείνοντας κι άλλοτε περισφίγγοντας σύνορα. Σε αυτή τη μακραίωνη διαδικασία, καθοριστικό ρόλο έπαιξαν οι μαζικές διώξεις και σφαγές πληθυσμών, που απ' τη μια στιγμή στην άλλη μετατράπηκαν στον αποδιοπομπαίο τράγο της ιστορίας. Εκτός από την μαζική εξολόθρευση Εβραίων, κατά την διάρκεια της Β΄ Παγκόσμιας Ανθρωποσφαγής, πολλές είναι οι περιπτώσεις λαών που αποδεκατίστηκαν, ή αφανίστηκαν ολοκληρωτικά, επειδή αποτέλεσαν, για τον έναν ή τον άλλον λόγο, εμπόδιο στους πάσης φύσεως εξουσιαστικούς σχεδιασμούς.

Στην περίπτωση των αρμενίων, ο όρος γενοκτονία χρησιμοποιείται κατά κόρον. Γι' αυτό είναι καλό να οριστεί ως έννοια, πριν την αναλυτικότερη ιστορική θεώρησή της. Η γενική συνέλευση των Ηνωμένων Εθνών αποφάνθηκε ότι ως γενοκτονία

εθνικών ομάδων, με σκοπό την εκμηδένιση των ίδιων των ομάδων (Robert Melson: ix).

Ο Melson θέτει μια ενδιαφέρουσα διάσταση της γενοκτονίας. Απορρίπτει ως βασική αιτία την εξόντωση μιας φυλής ή ενός αρχέγονου συναισθήματος, υποστηρίζοντας ότι οι γενοκτονίες συμβαίνουν ως μια διαδικασία αλλαγής (όπως η αστικοποίηση, η μαζική εκπαίδευση, η διάχυση των μαζικών μέσων κι η ανάπτυξη όλο και αποτελεσματικότερων

Πρακτικές σφαγής μεγάλων πληθυσμών και κατασκευής αποδιοπομπαίων τράγων σε μεταίχμια ανασύνταξης και αναδιάρθρωσης της κυριαρχίας.

και παραγωγικότερων εμπορικών δικτύων), που προκαλούν μια νέα κοινωνική κινητικότητα. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα οι άνθρωποι να επιθυμούν ακριβώς τα ίδια πράγματα και να εμπλέκονται σε μάχες, όχι επειδή είναι διαφορετικοί, αλλά επειδή είναι ουσιαστικά οι ίδιοι. Οπότε, δεν είναι η ιδεολο-

αναφέρουν, επίσης, ότι στην παρακμάζουσα οθωμανική αυτοκρατορία ζούσαν περίπου 2.000.000 Αρμένιοι, ενώ μέχρι το 1922 είχαν απομείνει λιγότεροι από 400.000. Στα πλαίσια της Πρώτης Παγκόσμιας Ανθρωποσφαγής οι βιασμοί κι οι ξυλοδαρμοί ήταν κοινός τόπος. Όσοι δεν θανατώνονταν άμεσα, οδηγούνταν μέσα στα βουνά και τις ερήμους, χωρίς τροφή, νερό και κατάλυμα, με αποτέλεσμα χιλιάδες αρμενίων να καταλήξουν με τέτοιο τρόπο, που ήταν σχεδόν αδύνατο ο θάνατος τους να καταγραφεί έστω κι ως στατιστικό στοιχείο.

Για τους Τούρκους εξουσιαστές, η εξόντωση των αρμενίων αποτελεί το βρώμικο μέρος ενός βρώμικου πολέμου, όπου, όπως οι ίδιοι ανερυθρίαστα επιμένουν, δεν υπήρχε προμελέτη για συστηματική εξολόθρευση. Δεν διστάζουν ακόμη και σήμερα να θεωρούν την οποιαδήποτε αναφορά του ζητήματος ως προσβολή στην «τουρκικότητά» τους, χωρίς εξ άλλου να αναγνωρίζουν κι άλλες εξοντώσεις γηγενών πληθυσμών, όπως αυτή των Ποντίων. Ισχυρίζονται μάλιστα ότι οι Αρμένιοι ήταν θύματα του «γενικού χάους του πολέμου». Στις Ηνωμένες Πολιτείες το 2007, είχε συνταχθεί ένα νομοσχέδιο, που θα αναγνώριζε την σφαγή (γενοκτονία) των αρμενίων, αλλά μετά από απειλές της Τουρκίας, η οποία ως γνωστό παρείχε την δεδομένη χρονική περίοδο την αεροπορική βάση του Incirlik στην αμερικανική αεροπορία για πτήσεις ανεφοδιασμού προς το Ιράκ, το νομοσχέδιο αποσύρθηκε. Ακόμη, όμως, κι αν αναγνωριζόταν από τις ΗΠΑ, αυτό δεν μετέβαλε την ουσία: ότι **η ιστορική «αλήθεια» τις περισσότερες φορές είναι το αποτέλεσμα διακρατικών συμφωνιών**. Γι' αυτό, όταν οι λέξεις

Η βία είναι
η μαμή της Ιστορίας
ή είναι
το εκάστοτε
νεογνό της Ιστορίας;

Νικο Καρουζο ,
Νεολιθική Νυχτωδία στην Κροστάνδη

Ακόμη κι όταν δεν υπάρχει εξωτερικός ή εσωτερικός εχθρός, η κυριαρχία «οφείλει» να τον εφεύρει. Η επιβίωση της εξουσίας εξαρτάται από τον τρόπο που συγχωνεύει και διασπά πληθυσμούς, άλλοτε επεκτείνοντας κι άλλοτε περισφίγγοντας σύνορα. Σε αυτή τη μακραίωνη διαδικασία, καθοριστικό ρόλο έπαιξαν οι μαζικές διώξεις και σφαγές πληθυσμών, που απ' τη μια στιγμή στην άλλη μετατράπηκαν στον αποδιοπομπαίο τράγο της ιστορίας. Εκτός από την μαζική εξολόθρευση Εβραίων, κατά την διάρκεια της Β΄ Παγκόσμιας Ανθρωποσφαγής, πολλές είναι οι περιπτώσεις λαών που αποδεκατίστηκαν, ή αφανίστηκαν ολοκληρωτικά, επειδή αποτέλεσαν, για τον έναν ή τον άλλον λόγο, εμπόδιο στους πάσης φύσεως εξουσιαστικούς σχεδιασμούς.

Στην περίπτωση των αρμενίων, ο όρος γενοκτονία χρησιμοποιείται κατά κόρον. Γι' αυτό είναι καλό να οριστεί ως έννοια, πριν την αναλυτικότερη ιστορική θεώρησή της. Η γενική συνέλευση των Ηνωμένων Εθνών αποφάνθηκε ότι ως γενοκτονία ορίζεται οποιαδήποτε από τις παρακάτω πράξεις γίνεται με την πρόθεση ολικής ή μερικής καταστροφής ομάδας, εθνικής, εθνολογικής, φυλετικής ή θρησκευτικής, ως τέτοιας: (α) φόνος των μελών μιας ομάδας, (β) σοβαρή βλάβη της σωματικής ή διανοητικής ακεραιότητας των μελών της, (γ) υποβολή της ομάδας σκόπιμα σε συνθήκες διαβίωσης, ικανές να επιφέρουν την πλήρη ή μερική σωματική καταστροφή της, (δ) μέτρα, που αποβλέπουν στην παρεμπόδιση της γέννησης μέσα στους κόλπους της ομάδας και (ε) αναγκαστική μεταφορά παιδιών μιας ομάδας σε άλλη ομάδα.[1]

Εξετάζοντας την ετυμολογία της γενοκτονίας, ορίζεται ως η *προσχεδιασμένη, συστηματική και εθνικών ομάδων, με σκοπό την εκμηδένιση των ίδιων των ομάδων* (Robert Melson: ix).

Ο Melson θέτει μια ενδιαφέρουσα διάσταση της γενοκτονίας. Απορρίπτει ως βασική αιτία την εξόντωση μιας φυλής ή ενός αρχέγονου συναισθήματος, υποστηρίζοντας ότι οι γενοκτονίες συμβαίνουν ως μια διαδικασία αλλαγής (όπως η αστικοποίηση, η μαζική εκπαίδευση, η διάχυση των μαζικών μέσων κι η ανάπτυξη όλο και αποτελεσματικότερων

> **Πρακτικές σφαγής μεγάλων πληθυσμών και κατασκευής αποδιοπομπαίων τράγων σε μεταίχμια ανασύνταξης και αναδιάρθρωσης της κυριαρχίας.**

και παραγωγικότερων εμπορικών δικτύων), που προκαλούν μια νέα κοινωνική κινητικότητα. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα οι άνθρωποι να επιθυμούν ακριβώς τα ίδια πράγματα και να εμπλέκονται σε μάχες, όχι επειδή είναι διαφορετικοί, αλλά επειδή είναι ουσιαστικά οι ίδιοι. Οπότε, δεν είναι η ιδεολογία της απομόνωσης η προωθητική δύναμη της γενοκτονίας, αλλά το ευρύτερο κοινωνικό-οικονομικό και πολιτικό πλαίσιο μέσα στο οποίο η ιδεολογία γίνεται αποτελεσματικό κίνητρο. Ένα ευρύ κομμάτι των αρμενίων, εν προκειμένω, ήγειρε αντιδράσεις στο κίνημα των Νεοτούρκων, ιδιαίτερα στο νευραλγικό ανατολικό άκρο της αυτοκρατορίας.

Οπωσδήποτε, αντιμετωπίζοντας την περίπτωση των αρμενίων, απ' την μαζική εξόντωση των οποίων συμπληρώνονται τον τρέχοντα μήνα εκατό χρόνια, το ζήτημα είναι εν πολλοίς ξεκάθαρο· οι Αρμένιοι, ευρισκόμενοι κάτω από την παγωμένη ανάσα της ψυχορραγούσας οθωμανικής αυτοκρατορίας, στη διάρκεια της Α' Παγκόσμιας Ανθρωποσφαγής υπό

αναφέρουν, επίσης, ότι στην παρακμάζουσα οθωμανική αυτοκρατορία ζούσαν περίπου 2.000.000 Αρμένιοι, ενώ μέχρι το 1922 είχαν απομείνει λιγότεροι από 400.000. Στα πλαίσια της Πρώτης Παγκόσμιας Ανθρωποσφαγής οι βιασμοί κι οι ξυλοδαρμοί ήταν κοινός τόπος. Όσοι δεν θανατώνονταν άμεσα, οδηγούνταν μέσα στα βουνά και τις ερήμους, χωρίς τροφή, νερό και κατάλυμα, με αποτέλεσμα χιλιάδες αρμενίων να καταλήξουν με τέτοιο τρόπο, που ήταν σχεδόν αδύνατο ο θάνατος τους να καταγραφεί έστω κι ως στατιστικό στοιχείο.

Για τους Τούρκους εξουσιαστές, η εξόντωση των αρμενίων αποτελεί το βρώμικο μέρος ενός βρώμικου πολέμου, όπου, όπως οι ίδιοι ανερυθρίαστα επιμένουν, δεν υπήρχε προμελέτη για συστηματική εξολόθρευση. Δεν διστάζουν ακόμη και σήμερα να θεωρούν την οποιαδήποτε αναφορά του ζητήματος ως προσβολή στην «τουρκικότητά» τους, χωρίς εξ άλλου να αναγνωρίζουν κι άλλες εξοντώσεις γηγενών πληθυσμών, όπως αυτή των Ποντίων. Ισχυρίζονται μάλιστα ότι οι Αρμένιοι ήταν θύματα του «γενικού χάους του πολέμου». Στις Ηνωμένες Πολιτείες το 2007, είχε συνταχθεί ένα νομοσχέδιο, που θα αναγνώριζε την σφαγή (γενοκτονία) των αρμενίων, αλλά μετά από απειλές της Τουρκίας, η οποία ως γνωστό παρείχε την δεδομένη χρονική περίοδο την αεροπορική βάση του Incirlik στην αμερικανική αεροπορία για πτήσεις ανεφοδιασμού προς το Ιράκ, το νομοσχέδιο αποσύρθηκε. Ακόμη, όμως, κι αν αναγνωριζόταν από τις ΗΠΑ, αυτό δεν μετέβαλε την ουσία: ότι **η ιστορική «αλήθεια» τις περισσότερες φορές είναι το αποτέλεσμα διακρατικών συμφωνιών**. Γι' αυτό, όταν οι λέξεις που έχουν πολλαπλά νοήματα, φορτίζονται και με ιστορική σημασία, τότε φέρουν και το βάρος των ίδιων των γεγονότων.

Την περίοδο εκείνη ηγεμόνας της αυτοκρατορίας ήταν κι ο χαλίφης, αρχηγός της ισλαμικής κοινότητας. Οι θρησκευτικές μειονότητες, όπως οι χριστιανοί Αρμένιοι, είχαν τη δυνατότητα να διατηρούν τις θρησκευτικές, κοινωνικές και νομικές δομές τους, αλλά συχνά υφίσταντο υψηλούς φόρους κι άλλα επώδυνα μέτρα. Συγκεντρωμένοι κυρίως στην ανατολική Ανατολία, αρκετοί έμποροι και βιομήχανοι Αρμένιοι φαίνονταν από πολλές απόψεις να έχουν καλύτερη θέση από πολλούς τούρκους γείτονές τους, κυρίως ακτήμονες,

από τον τρόπο που συγχωνεύει και διασπά πληθυσμούς, άλλοτε επεκτείνοντας κι άλλοτε περισφίγγοντας σύνορα. Σε αυτή τη μακραίωνη διαδικασία, καθοριστικό ρόλο έπαιξαν οι μαζικές διώξεις και σφαγές πληθυσμών, που απ' τη μια στιγμή στην άλλη μετατράπηκαν στον αποδιοπομπαίο τράγο της ιστορίας. Εκτός από την μαζική εξολόθρευση Εβραίων, κατά την διάρκεια της Β΄ Παγκόσμιας Ανθρωποσφαγής, πολλές είναι οι περιπτώσεις λαών που αποδεκατίστηκαν, ή αφανίστηκαν ολοκληρωτικά, επειδή αποτέλεσαν, για τον έναν ή τον άλλον λόγο, εμπόδιο στους πάσης φύσεως εξουσιαστικούς σχεδιασμούς.

Στην περίπτωση των αρμενίων, ο όρος γενοκτονία χρησιμοποιείται κατά κόρον. Γι' αυτό είναι καλό να οριστεί ως έννοια, πριν την αναλυτικότερη ιστορική θεώρησή της. Η γενική συνέλευση των Ηνωμένων Εθνών αποφάνθηκε ότι ως γενοκτονία ορίζεται οποιαδήποτε από τις παρακάτω πράξεις γίνεται με την πρόθεση ολικής ή μερικής καταστροφής ομάδας, εθνικής, εθνολογικής, φυλετικής ή θρησκευτικής, ως τέτοιας: (α) φόνος των μελών μιας ομάδας, (β) σοβαρή βλάβη της σωματικής ή διανοητικής ακεραιότητας των μελών της, (γ) υποβολή της ομάδας σκόπιμα σε συνθήκες διαβίωσης, ικανές να επιφέρουν την πλήρη ή μερική σωματική καταστροφή της, (δ) μέτρα, που αποβλέπουν στην παρεμπόδιση της γέννησης μέσα στους κόλπους της ομάδας και (ε) αναγκαστική μεταφορά παιδιών μιας ομάδας σε άλλη ομάδα.[1]

Εξετάζοντας την ετυμολογία της γενοκτονίας, ορίζεται ως η *προσχεδιασμένη, συστηματική και ολοκληρωτική εξόντωση φυλής ή έθνους*. Η ίδια η λέξη περιέχει το *γένος*. Το γεγονός αυτό θα πρέπει να μας προβληματίζει για την χρήση του όρου *γενοκτονία* στην περίπτωση της συστηματικής και μαζικής εξόντωσης πληθυσμών. Ο άνθρωπος που πρωτοχρησιμοποίησε τον όρο ήταν ο Raphael Lemkin, ένας δικηγόρος πολωνικής καταγωγής, που διερεύνησε την απόπειρα εξάλειψης ενός ολόκληρου πληθυσμού, όπως οι Αρμένιοι. Ο ορισμός του περιέχει μια παγκόσμια σημασία: *ένα συντεταγμένο σχέδιο διαφορετικών δράσεων, που στοχεύουν στην καταστροφή των βασικών θεμελίων της ζωής*

1. http://www.refworld.org/cgi-bin/texis/vtx/rwmain/opendocpdf.pdf?reldoc=y&docid=4cb2fb692

και κατασκευής αποδιοπομπαίων τράγων σε μεταίχμια ανασύνταξης και αναδιάρθρωσης της κυριαρχίας.

και παραγωγικότερων εμπορικών δικτύων), που προκαλούν μια νέα κοινωνική κινητικότητα. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα οι άνθρωποι να επιθυμούν ακριβώς τα ίδια πράγματα και να εμπλέκονται σε μάχες, όχι επειδή είναι διαφορετικοί, αλλά επειδή είναι ουσιαστικά οι ίδιοι. Οπότε, δεν είναι η ιδεολογία της απομόνωσης η προωθητική δύναμη της γενοκτονίας, αλλά το ευρύτερο κοινωνικό-οικονομικό και πολιτικό πλαίσιο μέσα στο οποίο η ιδεολογία γίνεται αποτελεσματικό κίνητρο. Ένα ευρύ κομμάτι των αρμενίων, εν προκειμένω, ήγειρε αντιδράσεις στο κίνημα των Νεοτούρκων, ιδιαίτερα στο νευραλγικό ανατολικό άκρο της αυτοκρατορίας.

Οπωσδήποτε, αντιμετωπίζοντας την περίπτωση των αρμενίων, απ' την μαζική εξόντωση των οποίων συμπληρώνονται τον τρέχοντα μήνα εκατό χρόνια, το ζήτημα είναι εν πολλοίς ξεκάθαρο· οι Αρμένιοι, ευρισκόμενοι κάτω από την παγωμένη ανάσα της ψυχορραγούσας οθωμανικής αυτοκρατορίας, στη διάρκεια της Α' Παγκόσμιας Ανθρωποσφαγής, υπέστησαν τις φρικτές συνέπειες της μεταβίβασης της εξουσίας στα χέρια των Νεοτούρκων. Όπως συνέβη και με τους Εβραίους, το κλίμα εναντίον τους είχε καλλιεργηθεί πολύ νωρίτερα, απ' το Σουλτάνο Αβδούλ Χαμίτ (1894-96). Είναι επίσης γεγονός, ότι μαζί με τους αρμένιους υπέστησαν διωγμούς κι άλλοι πληθυσμοί, μεταξύ των οποίων Έλληνες και Ασσύριοι (Νεστοριανοί Χριστιανοί). Μαζικές εξοντώσεις πληθυσμών συνέβησαν, επίσης, την ίδια χρονική περίοδο στην αφρικανική ήπειρο, όπως για παράδειγμα στη φυλή Ibo.

Η 24η Απριλίου 1915 ορίστηκε συμβολικά ως μέρα έναρξής της. Οι πηγές μιλούν άλλοτε για 600.000 νεκρούς κι άλλοτε για 1.500.000. Πηγές μέρα να θεωρούν την οποιαδήποτε αναφορά του ζητήματος ως προσβολή στην «τουρκικότητά» τους, χωρίς εξ άλλου να αναγνωρίζουν κι άλλες εξοντώσεις γηγενών πληθυσμών, όπως αυτή των Ποντίων. Ισχυρίζονται μάλιστα ότι οι Αρμένιοι ήταν θύματα του «γενικού χάους του πολέμου». Στις Ηνωμένες Πολιτείες το 2007, είχε συνταχθεί ένα νομοσχέδιο, που θα αναγνώριζε την σφαγή (γενοκτονία) των αρμενίων, αλλά μετά από απειλές της Τουρκίας, η οποία ως γνωστό παρείχε την δεδομένη χρονική περίοδο την αεροπορική βάση του Incirlik στην αμερικανική αεροπορία για πτήσεις ανεφοδιασμού προς το Ιράκ, το νομοσχέδιο αποσύρθηκε. Ακόμη, όμως, κι αν αναγνωριζόταν από τις ΗΠΑ, αυτό δεν μετέβαλε την ουσία: ότι **η ιστορική «αλήθεια» τις περισσότερες φορές είναι το αποτέλεσμα διακρατικών συμφωνιών**. Γι' αυτό, όταν οι λέξεις που έχουν πολλαπλά νοήματα, φορτίζονται και με ιστορική σημασία, τότε φέρουν και το βάρος των ίδιων των γεγονότων.

Την περίοδο εκείνη ηγεμόνας της αυτοκρατορίας ήταν κι ο χαλίφης, αρχηγός της ισλαμικής κοινότητας. Οι θρησκευτικές μειονότητες, όπως οι χριστιανοί Αρμένιοι, είχαν τη δυνατότητα να διατηρούν τις θρησκευτικές, κοινωνικές και νομικές δομές τους, αλλά συχνά υφίσταντο υψηλούς φόρους κι άλλα επώδυνα μέτρα. Συγκεντρωμένοι κυρίως στην ανατολική Ανατολία, αρκετοί έμποροι και βιομήχανοι Αρμένιοι φαίνονταν από πολλές απόψεις να έχουν καλύτερη θέση από πολλούς τούρκους γείτονές τους, κυρίως ακτήμονες, μικροκαλλιεργητές ή κακοπληρωμένους λειτουργούς της κυβέρνησης και στρατιώτες. Στη στροφή του 20ου αι., η άλλοτε απομακρυσμένη οθωμανική αυτοκρατορία καταρρέει στα άκρα, κλονιζόμενη από εξεγέρσεις μεταξύ χριστιανών υπηκόων στα βόρεια. Επιπροσθέτως, τεράστιες εκτάσεις χάθηκαν στους βαλκανικούς πολέμους του 1912-13, κάτι που αποτέλεσε το βασικό θέμα δυσαρέσκειας στα καφενεία μεταξύ των αράβων εθνικιστών «διανοούμενων» στη Δαμασκό και αλλού.

Το κίνημα των Νεότουρκων, αποτελούμενο από φιλόδοξους, δυσαρεστημένους, κατώτερους αξιωματικούς του στρατού, κατέλαβε την εξουσία το 1908 και προσδιοριζόταν ως εκσυγχρονιστικό, ενι-

Παιδιά αρμενίων που επαναπατρίστηκαν στα Άδανα, το 1918. Το 1920 πολλά από αυτά είχαν σκοτωθεί και δύο φορές είχαν απελαθεί.

σχυμένο και με σκοπό να «εκτουρκίσει» την αυτοκρατορία. Καθοδηγούνταν από αυτούς που έμελε να γίνουν η παντοδύναμη τριανδρία, που κάποιες φορές αναφερόταν κι ως *Τρεις Πασάδες*. Το Μάρτιο του 1914, οι Νεότουρκοι στην Πρώτη Παγκόσμια Ανθρωποσφαγή πολεμούσαν στο πλευρό της Γερμανίας. Επιτέθηκαν στα ανατολικά, ελπίζοντας να καταλάβουν την πόλη του Baku.[2] Ωστόσο, νικήθηκαν κατά κράτος στη μάχη του Sarikemish.

Η πολιτική του νεοτουρκισμού στόχευε στη δημιουργία μιας τουρκικής αυτοκρατορίας, που θα περιελάμβανε όλους τους τουρκόφωνους λαούς του Καυκάσου και της κεντρικής Ασίας, προτιθέμενη να τουρκοποιήσει όλες τις εθνοτικές μειονότητες της πάλαι ποτέ οθωμανικής αυτοκρατορίας. Οι Αρμένιοι είχαν κατηγορηθεί ότι συντάσσονταν με τους Ρώσους κι οι Νεότουρκοι ξεκίνησαν μια εκστρατεία, για να τους παρουσιάσουν ως μια σοβαρή απειλή για τα στεγανά του κράτους. Πράγματι, υπήρχαν Αρμένιοι εθνικιστές, που λειτουργούσαν ως αντάρτες και συνεργάτες των ρώσων. Κατέ-

μέχρι θανάτου. Υπήρξαν και σφαγιασθέντες που παραχώθηκαν πρόχειρα σε ομαδικούς τάφους, καθώς και πορείες θανάτου ανδρών, γυναικών και παιδιών σε όλη την έρημο της Συρίας, σε στρατόπεδα συγκέντρωσης, όπου πολλοί πέθαναν στο δρόμο από εξάντληση, έκθεση στις καιρικές συνθήκες και λιμοκτονία.

Η αρμένικη μαζική ανθρωποσφαγή πέρασε τέσσερις φάσεις: η **πρώτη** έγινε με την εκτέλεση των λεγόμενων διανοουμένων κυρίως από την Κωνσταντινούπολη. Η **δεύτερη** φάση της «τελικής λύσης» έγινε με την επιστράτευση των 60.000 αρμενίων στο γενικό τουρκικό στρατό, που αργότερα αφοπλίστηκαν και δολοφονήθηκαν. Η **τρίτη** περιελάμβανε σφαγές, εξορίες, πορείες θανάτου κάθε φύλου και ηλικίας στις ερήμους της Συρίας, όπου εξοντώθηκαν εκατοντάδες χιλιάδες από Τούρκους στρατιώτες, χωροφύλακες και κουρδικό όχλο. Χιλιάδες γυναίκες και παιδιά βιάστηκαν και ουκ έστιν αριθμός όσων μεταστράφηκαν βίαια στο Ισλάμ. Τέλος, η **τέταρτη** φάση προέκυψε με την *απόλυτη*

και να δίνει πανεπιστημιακές υποτροφίες, προκειμένου να «αποδείξει» πως ουδέποτε συνέβη μαζική εξόντωση ανθρώπων στην επικράτειά του.

Το Μάιο του 1915, η Γαλλία, η Ρωσία και η Μ. Βρετανία έκαναν κοινή δήλωση, ορίζοντας το γεγονός ως «νέο έγκλημα κατά της ανθρωπότητας και του πολιτισμού», συμφωνώντας ότι η τουρκική κυβέρνηση πρέπει να τιμωρηθεί για τη διάπραξη τέτοιων εγκλημάτων. **Ωστόσο οι κρατικές δηλώσεις προκαλούν μόνον ασυγκράτητο γέλωτα, όταν φιλοδοξούν να «εκφράσουν» τις μεγάλες θηριωδίες που η ίδια η πολιτική κι η εξουσία προκαλεί.** Πολλά από τα γεγονότα αυτά καταγράφηκαν από δυτικούς διπλωμάτες, ιεραπόστολους και άλλους, δημιουργώντας εκτεταμένη δυσαρέσκεια στη Δύση εναντίον της Τουρκίας, ενώ η σύμμαχός της Γερμανία παρέμεινε σιωπηλή, δίνοντας αργότερα στοιχεία των Γερμανών διπλωματών, που είχαν εκφράσει έστω και τυπικά τον αποτροπιασμό τους για όσα συνέβησαν. Κάποιοι ιστορικοί, ωστόσο, απορρίπτουν τον όρο γενοκτονία με τη λογική ότι δεν ήταν προσχεδιασμένος ο αφανισμός.

Εμείς, όπως υποστηρίξαμε και παραπάνω, απορρίπτουμε τον όρο για εντελώς διαφορετικούς λόγους. Ωστόσο, η εξόντωση που περιγράφηκε δεν θα μπορούσε να είναι απροσχεδίαστη, καθώς απαιτούσε την ένταξη σε ένα πρόγραμμα. **Οι αιχμάλωτοι μεταφέρονταν σε στρατόπεδα συγκέντρωσης και βασανίζονταν ανηλεώς μέχρι θανάτου, δεν σκοτώθηκαν σε κάποια μάχη.** Πρόκειται για σκόπιμη, εκ βάθρων αντιανθρώπινη πρακτική. **Αυτό αποτελεί κι αφορμή να σκεφτούμε ότι η μαζική και συστηματική εξολόθρευση των Αρμενίων και των Εβραίων, σχεδόν τρεις δεκαετίες μετά, δεν ήταν βεβαίως οι πρώτες μαζικές εξολοθρεύσεις ανθρώπων στο ιστορικό γίγνεσθαι κι οπωσδήποτε (έχουν προηγηθεί οι σφαγές απειράριθμων κελτών από τον Ιούλιο Καίσαρα, απολίτιστων αφρικανικών φυλών από τους αποικιοκράτες, δεκάδων εκατομμυρίων Ινδιάνων της Αμερικής και πολλών ακόμα) χρειάζεται να αντιμετωπίζονται τα γεγονότα συνολικότερα και νηφάλια.**

Οι Τούρκοι χρησιμοποιούσαν σιδηροδρομικά βαγόνια για τη μεταφορά των Αρμενίων προς το

Παιδιά αρμενίων που επαναπατρίστηκαν στα Άδανα, το 1918. Το 1920 πολλά από αυτά είχαν σκοτωθεί και δύο φορές είχαν απελαθεί.

σχυμένο και με σκοπό να «εκτουρκίσει» την αυτοκρατορία. Καθοδηγούνταν από αυτούς που έμελε να γίνουν η παντοδύναμη τριανδρία, που κάποιες φορές αναφερόταν κι ως *Τρεις Πασάδες*. Το Μάρτιο του 1914, οι Νεότουρκοι στην Πρώτη Παγκόσμια Ανθρωποσφαγή πολεμούσαν στο πλευρό της Γερμανίας. Επιτέθηκαν στα ανατολικά, ελπίζοντας να καταλάβουν την πόλη του Baku.[2] Ωστόσο, νικήθηκαν κατά κράτος στη μάχη του Sarikemish.

Η πολιτική του νεοτουρκισμού στόχευε στη δημιουργία μιας τουρκικής αυτοκρατορίας, που θα περιελάμβανε όλους τους τουρκόφωνους λαούς του Καυκάσου και της κεντρικής Ασίας, προτιθέμενη να τουρκοποιήσει όλες τις εθνοτικές μειονότητες της πάλαι ποτέ οθωμανικής αυτοκρατορίας. Οι Αρμένιοι είχαν κατηγορηθεί ότι συντάσσονταν με τους Ρώσους κι οι Νεότουρκοι ξεκίνησαν μια εκστρατεία, για να τους παρουσιάσουν ως μια σοβαρή απειλή για τα στεγανά του κράτους. Πράγματι, υπήρχαν Αρμένιοι εθνικιστές, που λειτουργούσαν ως αντάρτες και συνεργάτες των ρώσων. Κατέλαβαν για λίγο την πόλη του Van, την άνοιξη του 1915.

Για τους Αρμένιους η 24η Απριλίου 1915 είναι σημαδιακή ημερομηνία, γιατί τότε μερικές εκατοντάδες Αρμενίων των γραμμάτων και των τεχνών συνελήφθησαν κι αργότερα εκτελέστηκαν, εκκινώντας τη μαζική σφαγή Αρμενίων που επεκτάθηκε ως το 1917. Ωστόσο, είχαν προηγηθεί σφαγές Αρμενίων και τα έτη 1884, 1895, 1896, 1909 και επαναλήφθηκαν μεταξύ των ετών 1920 και 1923.

Οι Νεότουρκοι, που αυτοαποκαλούνταν Επιτροπή Ενότητας και Προόδου, ξεκίνησαν μια σειρά μέτρων εναντίον των Αρμενίων, συμπεριλαμβανομένου ενός νόμου που επέτρεπε στον στρατό και στην κυβέρνηση να απελάσει όποιον «γινόταν αντιληπτός» ως απειλή για την ασφάλεια. Ένας μετα-

μέχρι θανάτου. Υπήρξαν και σφαγιασθέντες που παραχώθηκαν πρόχειρα σε ομαδικούς τάφους, καθώς και πορείες θανάτου ανδρών, γυναικών και παιδιών σε όλη την έρημο της Συρίας, σε στρατόπεδα συγκέντρωσης, όπου πολλοί πέθαναν στο δρόμο από εξάντληση, έκθεση στις καιρικές συνθήκες και λιμοκτονία.

Η αρμένικη μαζική ανθρωποσφαγή πέρασε τέσσερις φάσεις: η **πρώτη** έγινε με την εκτέλεση των λεγόμενων διανοουμένων κυρίως από την Κωνσταντινούπολη. Η **δεύτερη** φάση της «τελικής λύσης» έγινε με την επιστράτευση των 60.000 αρμενίων στο γενικό τουρκικό στρατό, που αργότερα αφοπλίστηκαν και δολοφονήθηκαν. Η **τρίτη** περιελάμβανε σφαγές, εξορίες, πορείες θανάτου κάθε φύλου και ηλικίας στις ερήμους της Συρίας, όπου εξοντώθηκαν εκατοντάδες χιλιάδες από Τούρκους στρατιώτες, χωροφύλακες και κουρδικό όχλο. Χιλιάδες γυναίκες και παιδιά βιάστηκαν και ουκ έστιν αριθμός όσων μεταστράφηκαν βίαια στο Ισλάμ. Τέλος, η **τέταρτη** φάση προέκυψε με την *απόλυτη* άρνηση του τουρκικού κράτους να αναγνωρίσει τις μαζικές δολοφονίες, αλλά και την αμίμητης ελεεινότητας πρακτική του να χρηματοδοτεί «έρευνες»

σεις προκαλούν μόνον ασυγκράτητο γέλωτα, όταν φιλοδοξούν να «εκφράσουν» τις μεγάλες θηριωδίες που η ίδια η πολιτική κι η εξουσία προκαλεί. Πολλά από τα γεγονότα αυτά καταγράφηκαν από δυτικούς διπλωμάτες, ιεραπόστολους και άλλους, δημιουργώντας εκτεταμένη δυσαρέσκεια στη Δύση εναντίον της Τουρκίας, ενώ η σύμμαχός της Γερμανία παρέμεινε σιωπηλή, δίνοντας αργότερα στοιχεία των Γερμανών διπλωματών, που είχαν εκφράσει έστω και τυπικά τον αποτροπιασμό τους για όσα συνέβησαν. Κάποιοι ιστορικοί, ωστόσο, απορρίπτουν τον όρο γενοκτονία με τη λογική ότι δεν ήταν προσχεδιασμένος ο αφανισμός.

Εμείς, όπως υποστηρίξαμε και παραπάνω, απορρίπτουμε τον όρο για εντελώς διαφορετικούς λόγους. Ωστόσο, η εξόντωση που περιγράφηκε δεν θα μπορούσε να είναι απροσχεδίαστη, καθώς απαιτούσε την ένταξη σε ένα πρόγραμμα. **Οι αιχμάλωτοι μεταφέρονταν σε στρατόπεδα συγκέντρωσης και βασανίζονταν ανηλεώς μέχρι θανάτου, δεν σκοτώθηκαν σε κάποια μάχη.** Πρόκειται για σκόπιμη, εκ βάθρων αντιανθρώπινη πρακτική. **Αυτό αποτελεί κι αφορμή να σκεφτούμε ότι η μαζική και συστηματική εξολόθρευση των Αρμενίων και των Εβραίων, σχεδόν τρεις δεκαετίες μετά, δεν ήταν βεβαίως οι πρώτες μαζικές εξολοθρεύσεις ανθρώπων στο ιστορικό γίγνεσθαι κι οπωσδήποτε (έχουν προηγηθεί οι σφαγές απειράριθμών κελτών από τον Ιούλιο Καίσαρα, απολίτιστων αφρικανικών φυλών από τους αποικιοκράτες, δεκάδων εκατομμυρίων Ινδιάνων της Αμερικής και πολλών ακόμα) χρειάζεται να αντιμετωπίζονται τα γεγονότα συνολικότερα και νηφάλια.**

Οι Τούρκοι χρησιμοποιούσαν σιδηροδρομικά βαγόνια για τη μεταφορά των Αρμενίων προς το θάνατό τους και **οι Οθωμανοί μηχανικοί ήταν οι**

συνέχεια στη σελ. 8

Μάρτιο του 1914, οι Νεότουρκοι στην Πρώτη Παγκόσμια Ανθρωποσφαγή πολεμούσαν στο πλευρό της Γερμανίας. Επιτέθηκαν στα ανατολικά, ελπίζοντας να καταλάβουν την πόλη του Baku.[2] Ωστόσο, νικήθηκαν κατά κράτος στη μάχη του Sarikemish.

Η πολιτική του νεοτουρκισμού στόχευε στη δημιουργία μιας τουρκικής αυτοκρατορίας, που θα περιελάμβανε όλους τους τουρκόφωνους λαούς του Καυκάσου και της κεντρικής Ασίας, προτιθέμενη να τουρκοποιήσει όλες τις εθνοτικές μειονότητες της πάλαι ποτέ οθωμανικής αυτοκρατορίας. Οι Αρμένιοι είχαν κατηγορηθεί ότι συντάσσονταν με τους Ρώσους κι οι Νεότουρκοι ξεκίνησαν μια εκστρατεία, για να τους παρουσιάσουν ως μια σοβαρή απειλή για τα στεγανά του κράτους. Πράγματι, υπήρχαν Αρμένιοι εθνικιστές, που λειτουργούσαν ως αντάρτες και συνεργάτες των ρώσων. Κατέλαβαν για λίγο την πόλη του Van, την άνοιξη του 1915.

Για τους Αρμένιους η 24η Απριλίου 1915 είναι σημαδιακή ημερομηνία, γιατί τότε μερικές εκατοντάδες Αρμενίων των γραμμάτων και των τεχνών συνελήφθησαν κι αργότερα εκτελέστηκαν, εκκινώντας τη μαζική σφαγή Αρμενίων που επεκτάθηκε ως το 1917. Ωστόσο, είχαν προηγηθεί σφαγές Αρμενίων και τα έτη 1884, 1895, 1896, 1909 και επαναλήφθηκαν μεταξύ των ετών 1920 και 1923.

Οι Νεότουρκοι, που αυτοαποκαλούνταν Επιτροπή Ενότητας και Προόδου, ξεκίνησαν μια σειρά μέτρων εναντίον των Αρμενίων, συμπεριλαμβανομένου ενός νόμου που επέτρεπε στον στρατό και στην κυβέρνηση να απελάσει όποιον «γινόταν αντιληπτός» ως απειλή για την ασφάλεια. Ένας μεταγενέστερος νόμος επέτρεψε την κατάσχεση των εγκαταλελειμμένων περιουσιών των Αρμενίων, οι οποίοι είχαν υποχρεωθεί να επιστρέψουν οποιαδήποτε όπλα ανήκαν στις αρχές. Εκείνοι του στρατού αφοπλίστηκαν και μεταφέρθηκαν σε τάγματα εργασίας, όπου είτε εκτελέστηκαν είτε δούλευαν

2. Πρωτεύουσα του σημερινού Αζερμπαϊτζάν, που κατείχε η οθωμανική αυτοκρατορία από το 1566 ως το 1683 και το 1918 έγινε η μάχη του Μπακού, με αντιμαχόμενες πλευρές απ' τη μια την οθωμανική αυτοκρατορία και τη λαϊκή δημοκρατία του Αζερμπαϊτζάν κι απ' την άλλη την κομμούνα του Μπακού, που αντικαταστάθηκε απ' τη δικτατορία της κεντρικής Κασπίας, έχοντας στο πλευρό τους το Ηνωμένο Βασίλειο.

τόπεδα συγκέντρωσης, όπου πολλοί πέθαναν στο δρόμο από εξάντληση, έκθεση στις καιρικές συνθήκες και λιμοκτονία.

Η αρμένικη μαζική ανθρωποσφαγή πέρασε τέσσερις φάσεις: η **πρώτη** έγινε με την εκτέλεση των λεγόμενων διανοουμένων κυρίως από την Κωνσταντινούπολη. Η **δεύτερη** φάση της «τελικής λύσης» έγινε με την επιστράτευση των 60.000 αρμενίων στο γενικό τουρκικό στρατό, που αργότερα αφοπλίστηκαν και δολοφονήθηκαν. Η **τρίτη** περιελάμβανε σφαγές, εξορίες, πορείες θανάτου κάθε φύλου και ηλικίας στις ερήμους της Συρίας, όπου εξοντώθηκαν εκατοντάδες χιλιάδες από Τούρκους στρατιώτες, χωροφύλακες και κουρδικό όχλο. Χιλιάδες γυναίκες και παιδιά βιάστηκαν και ουκ έστιν αριθμός όσων μεταστράφηκαν βίαια στο Ισλάμ. Τέλος, η **τέταρτη** φάση προέκυψε με την *απόλυτη* άρνηση του τουρκικού κράτους να αναγνωρίσει τις μαζικές δολοφονίες, αλλά και την αμίμητης ελεεινότητας πρακτική του να χρηματοδοτεί «έρευνες»

τοι μεταφέρονταν σε στρατόπεδα συγκέντρωσης και βασανίζονταν ανηλεώς μέχρι θανάτου, δεν σκοτώθηκαν σε κάποια μάχη. Πρόκειται για σκόπιμη, εκ βάθρων αντιανθρώπινη πρακτική. **Αυτό αποτελεί κι αφορμή να σκεφτούμε ότι η μαζική και συστηματική εξολόθρευση των Αρμενίων και των Εβραίων, σχεδόν τρεις δεκαετίες μετά, δεν ήταν βεβαίως οι πρώτες μαζικές εξολοθρεύσεις ανθρώπων στο ιστορικό γίγνεσθαι κι οπωσδήποτε (έχουν προηγηθεί οι σφαγές απειράριθμών κελτών από τον Ιούλιο Καίσαρα, απολίτιστων αφρικανικών φυλών από τους αποικιοκράτες, δεκάδων εκατομμυρίων Ινδιάνων της Αμερικής και πολλών ακόμα) χρειάζεται να αντιμετωπίζονται τα γεγονότα συνολικότερα και νηφάλια.**

Οι Τούρκοι χρησιμοποιούσαν σιδηροδρομικά βαγόνια για τη μεταφορά των Αρμενίων προς το θάνατό τους και **οι Οθωμανοί μηχανικοί ήταν οι**

συνέχεια στη σελ. 8

Μια ομάδα ανθρώπων, μεταξύ των οποίων κι ο Harutyun Hovakimyan, που σκάβουν και ανασύρουν λείψανα σφαγιασθέντων αρμενίων

συνέχεια από τη σελ. 7

πρώτοι που κατασκεύασαν -έστω κι υποτυπωδώς- θαλάμους αερίων, σέρνοντας με την βία χιλιάδες Αρμένιους σε σπηλιές βράχων, οδηγώντας τους στην ασφυξία με το άναμμα φωτιάς στις εισόδους. Αρκετοί κατώτεροι Γερμανοί αξιωματικοί εκπαίδευσαν οθωμανικές δυνάμεις στην Τουρκία, γινόμενοι μάρτυρες των πορειών θανάτου και των μαζικών δολοφονιών. Κάποιοι απ' αυτούς αργότερα έγιναν ανώτεροι αξιωματικοί της Wehrmacht στα πεδία θανάτου στη Λευκορωσία και την Ουκρανία, μετά την εισβολή των ναζί στην Σοβιετική Ένωση. Ο ίδιος ο Hitler φέρεται να είπε *ποιος θυμάται τώρα τους Αρμένιους;*

Μετά την παράδοση της οθωμανικής αυτοκρατορίας, το 1918, οι Τρεις Πασάδες κατέφυγαν στη Γερμανία, όπου τους δόθηκε προστασία. Οι Αρμένιοι σχημάτισαν μυστικά μια ομάδα, με το όνομα «Επιχείρηση Νέμεσις», για να τους καταδιώξουν. Στις 15 Μαρτίου του 1921 ένας από τους Πασάδες πυροβολήθηκε και σκοτώθηκε σε έναν δρόμο του Βερολίνου, μέρα μεσημέρι, μπροστά σε μάρτυρες. Ο ένοπλος θεωρήθηκε πως ήταν υπό την «επήρεια» προσωρινής παραφροσύνης, ένεκα έντονης συναισθηματικής φόρτισης προερχόμενης από τις μαζικές σφαγές και, μάλιστα, μια κριτική επιτροπή πήρε μόνο λίγο παραπάνω από μια ώρα για να τον αθωώσει. Ήταν τα αποδεικτικά στοιχεία της υπεράσπισης σε αυτή τη δίκη, που προκάλεσαν το

* Όταν στέλνετε ***ΣΥΣΤΗΜΕΝΗ*** επιστολή ή δέμα, στην ταχυδρομική μας θυρίδα, αυτά θα πρέπει να απευθύνονται στον Παναγιώτη Ι. Λιόλιο, ή στον Γεώργιο Ν. Βλασσόπουλο. Η επικοινωνία μέσω του ηλεκτρονικού ταχυδρομείου γίνεται στη διεύθυνση: diadromi@anarchy.gr

** Η οικονομική ενίσχυση της ***ΔΙΑΔΡΟΜΗΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ*** είναι ευπρόσδεκτη με κατάθεση στον τραπεζικό λογαριασμό ή απ' ευθείας. Απαραίτητη προϋπόθεση είναι αυτή να είναι *ανιδιοτελής* και να *μην προέρχεται από ενέργειες που αντιτίθενται σε θεμελιακές αναρχικές αντιλήψεις και θεωρήσεις* (π.χ. εμπόριο ναρκωτικών, ληστείες, πράξεις που

Αρμένιοι πρόσφυγες πλάι στα κρανία αρμενίων μαρτύρων. Η πινακίδα είναι ενδεικτική: η βάση του πολιτισμού της Εγγύς Ανατολής –αλλά και κάθε πολιτισμού, θα προσθέταμε εμείς– είναι τα κρανία στα οποία πάτησε

ενδιαφέρον του Lemkin, του επινοητή του όρου *γενοκτονία.*

Οι τελευταίοι επιζώντες της Αρμένικης εξόντωσης επωμίστηκαν εκ των πραγμάτων και το θεμελιώδες ζήτημα της διάσωσης της μνήμης απέναντι στην λήθη, αναζητώντας τους τρόπους εκείνους που θα κατάφερναν να διατηρήσουν ζωντανή την βαρύνουσα τραγική τους εμπειρία. Για αυτό τον σκοπό συγκέντρωσαν στοιχεία: χιλιάδες έγγραφα, φωτογραφίες, ηχογραφημένες μαρτυρίες και ντοκουμέντα από οθωμανικά αρχεία, που δείχνουν τις εντολές για το ξεπάστρεμα των χριστιανών της οθωμανικής αυτοκρατορίας. Λόγω του χρονικού χάσματος ανάμεσα στις δύο κτηνωδίες, οι Αρμένιοι έχουν να παρουσιάσουν λιγότερα ντοκουμέντα από τους Εβραίους. Παρ' όλο που πολλοί εβραίοι χρησιμοποιούν τον όρο «ολοκαύτωμα» (*shoah* στα

και βίωσαν τον κόσμο και το φρικτό πρόσωπο των ηγεμόνων.

Από τα παραπάνω, για άλλη μια φορά γίνεται αντιληπτό ότι η πολιτική κι οι ιδεολογικές φορτίσεις που καλλιεργούνται σε κάθε εποχή είναι η αιτία γέννησης τερατωδών πράξεων. Η ιστορία περιλαμβάνει ουκ ολίγα παραδείγματα φρικαλεοτήτων ανάλογης λίγο-πολύ βαρύτητας. Η πλάστιγγα γέρνει άλλοτε πιο πάνω κι άλλοτε πιο κάτω στα παιγνίδια για κυριαρχία. Η μνήμη, όμως, βοηθάει να κατανοούμε ότι όσο στα σπλάχνα της εξουσίας ενυπάρχουν οι σπόροι του μίσους και του παραλογισμού, τόσο στις καρδιές των ανθρώπων μένει ζωντανό το τραγούδι της ελευθερίας.

Ελευθερόκοκκος

τούς αργότερα έγιναν ανώτεροι αξιωματικοί της Wehrmacht στα πεδία θανάτου στη Λευκορωσία και την Ουκρανία, μετά την εισβολή των ναζί στην Σοβιετική Ένωση. Ο ίδιος ο Hitler φέρεται να είπε *ποιος θυμάται τώρα τους Αρμένιους;*

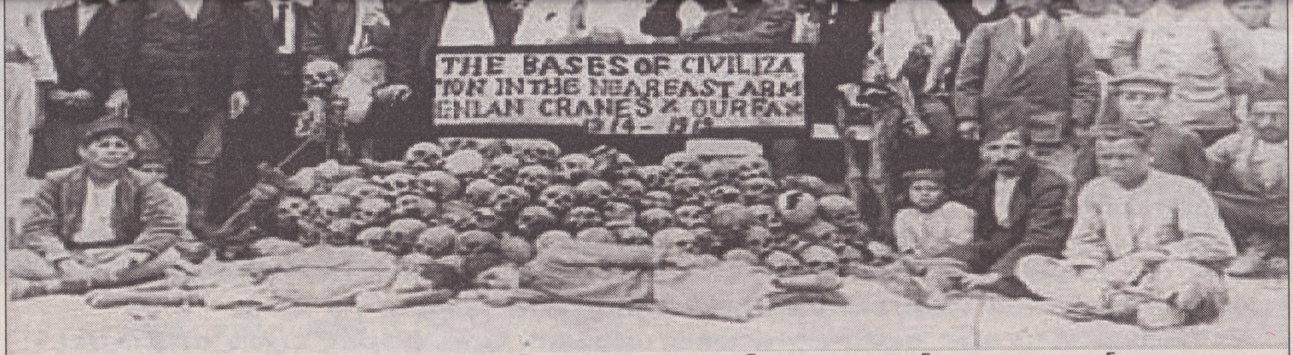
Μετά την παράδοση της οθωμανικής αυτοκρατορίας, το 1918, οι Τρεις Πασάδες κατέφυγαν στη Γερμανία, όπου τους δόθηκε προστασία. Οι Αρμένιοι σχημάτισαν μυστικά μια ομάδα, με το όνομα «Επιχείρηση Νέμεσις», για να τους καταδιώξουν. Στις 15 Μαρτίου του 1921 ένας από τους Πασάδες πυροβολήθηκε και σκοτώθηκε σε έναν δρόμο του Βερολίνου, μέρα μεσημέρι, μπροστά σε μάρτυρες. Ο ένοπλος θεωρήθηκε πως ήταν υπό την «επήρεια» προσωρινής παραφροσύνης, ένεκα έντονης συναισθηματικής φόρτισης προερχόμενης από τις μαζικές σφαγές και, μάλιστα, μια κριτική επιτροπή πήρε μόνο λίγο παραπάνω από μια ώρα για να τον αθωώσει. Ήταν τα αποδεικτικά στοιχεία της υπεράσπισης σε αυτή τη δίκη, που προκάλεσαν το

* Όταν στέλνετε ***ΣΥΣΤΗΜΕΝΗ*** επιστολή ή δέμα, στην ταχυδρομική μας θυρίδα, αυτά θα πρέπει να απευθύνονται στον Παναγιώτη Ι. Λιόλιο, ή στον Γεώργιο Ν. Βλασσόπουλο. Η επικοινωνία μέσω του ηλεκτρονικού ταχυδρομείου γίνεται στη διεύθυνση: diadromi@anarchy.gr

** Η οικονομική ενίσχυση της ***ΔΙΑΔΡΟΜΗΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ*** είναι ευπρόσδεκτη με κατάθεση στον τραπεζικό λογαριασμό ή απ' ευθείας. Απαραίτητη προϋπόθεση είναι αυτή να είναι *ανιδιοτελής* και να *μην προέρχεται από ενέργειες που αντιτίθενται σε θεμελιακές αναρχικές αντιλήψεις και θεωρήσεις* (π.χ. εμπόριο ναρκωτικών, ληστείες, πράξεις που παραβιάζουν την ανθρώπινη αξιοπρέπεια (πορνεία, δουλεμπόριο κ.ά.), κεφαλαιοκρατικές δραστηριότητες κ.λπ.

*** Υπενθυμίζουμε ότι η ***ΔΙΑΔΡΟΜΗ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ*** δεν διεκδικεί κανενός είδους ...copyright. Τα κείμενα και οι ειδήσεις που δημοσιεύονται δεν αποτελούν πνευματική ή άλλου είδους ιδιοκτησία του Κύκλου Σύνταξης και μπορούν να χρησιμοποιούνται, απ' όσους το επιθυμούν, στην κατεύθυνση της ελεύθερης αναρχικής πληροφόρησης και διακίνησης των απόψεων και ιδεών. Επιθυμητή είναι η δημοσίευση της πηγής προέλευσης τους.

**** Τα σημεία όπου μπορείτε να βρείτε τη ***ΔΙΑΔΡΟΜΗ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ*** βρίσκονται σε διασυνδεδεμένα άρθρα στα οποία γίνεται παραπομπή από τις αρχικές σελίδες του www.anarchy.gr και του www.anarchypress.gr.

Αρμένιοι πρόσφυγες πλάι στα κρανία αρμενίων μαρτύρων. Η πινακίδα είναι ενδεικτική: η βάση του πολιτισμού της Εγγύς Ανατολής –αλλά και κάθε πολιτισμού, θα προσθέταμε εμείς– είναι τα κρανία στα οποία πάτησε

ενδιαφέρον του Lemkin, του επινοητή του όρου *γενοκτονία*.

Οι τελευταίοι επιζώντες της Αρμένικης εξόντωσης επωμίστηκαν εκ των πραγμάτων και το θεμελιώδες ζήτημα της διάσωσης της μνήμης απέναντι στην λήθη, αναζητώντας τους τρόπους εκείνους που θα κατάφερναν να διατηρήσουν ζωντανή την βαρύνουσα τραγική τους εμπειρία. Για αυτό τον σκοπό συγκέντρωσαν στοιχεία: χιλιάδες έγγραφα, φωτογραφίες, ηχογραφημένες μαρτυρίες και ντοκουμέντα από οθωμανικά αρχεία, που δείχνουν τις εντολές για το ξεπάστρεμα των χριστιανών της οθωμανικής αυτοκρατορίας. Λόγω του χρονικού χάσματος ανάμεσα στις δύο κτηνωδίες, οι Αρμένιοι έχουν να παρουσιάσουν λιγότερα ντοκουμέντα από τους Εβραίους. Παρ' όλο που πολλοί εβραίοι χρησιμοποιούν τον όρο «ολοκαύτωμα» (*shoah*, στα εβραϊκά· πρόκειται για έναν εκ των υστέρων χρησιμοποιηθέντα ορισμό, που αξιοποιείται από τους Σιωνιστές για τους κυριαρχικούς σκοπούς τους) και για τους Αρμένιους, το ισραηλινό κράτος εξακολουθεί να μην αποδέχεται την ύπαρξη γενοκτονίας ή και του ίδιου του γεγονότος. Οι Αρμένιοι συζητούν επίσης να ανοίξουν το δικό τους *βιβλίο των δικαίων*, όπως οι Εβραίοι, για να αναδείξουν τους Τούρκους που ρίσκαραν τη ζωή τους, για να βοηθήσουν τους συνανθρώπους τους.

Όσοι προσπαθούν πίσω από τον αριθμό των νεκρών να μεταφέρουν αλλού το ζήτημα ξεχνούν ότι έστω κι ένας άνθρωπος να βασανίστηκε και να κακοποιήθηκε, να έχασε τη ζωή του, να καταπατήθηκε η μνήμη του τόσο βάναυσα και να αφανίστηκαν οι αγαπημένοι του, τότε πάλι αξίζει να τον μνημονεύουμε. Αποτελεί έγκλη-

και βίωσαν τον κόσμο και το φρικτό πρόσωπο των ηγεμόνων.

Από τα παραπάνω, για άλλη μια φορά γίνεται αντιληπτό ότι η πολιτική κι οι ιδεολογικές φορτίσεις που καλλιεργούνται σε κάθε εποχή είναι η αιτία γέννησης τερατωδών πράξεων. Η ιστορία περιλαμβάνει ουκ ολίγα παραδείγματα φρικαλεοτήτων ανάλογης λίγο-πολύ βαρύτητας. Η πλάστιγγα γέρνει άλλοτε πιο πάνω κι άλλοτε πιο κάτω στα παιγνίδια για κυριαρχία. Η μνήμη, όμως, βοηθάει να κατανοούμε ότι όσο στα σπλάχνα της εξουσίας ενυπάρχουν οι σπόροι του μίσους και του παραλογισμού, τόσο στις καρδιές των ανθρώπων μένει ζωντανό το τραγούδι της ελευθερίας.

Ελευθερόκοκκος

σύντροφοι για την
Αναρχική απελευθερωτική δράση

Σχετικά βιβλία και ιστοσελίδες:

John Kifner, *Armenian Genocide of 1915: an overview.* http://www.nytimes.com/ref/timestopics/topics_armeniangenocide.html

Robert Melson, Revolution and Genocide: on the origins of the Armenian genocide and the holocaust. https://www.google.gr/books?hl=el&lr=&id=wdci0v2ii54C&oi=fnd&pg=PR9&dq=Revolution+and+Genocide:+On+the+Origins+of+the+Armenian+Genocide+and+the&ots=_4H5mltwe_&sig=vQVlfFk1S7b9Z5uJ6XzJlUbWZUw&redir_esc=y#v=onepage&q=Revolution%20and%20Genocide%3

πήρε μόνο λίγο παραπάνω από μία ώρα για να τον αθωώσει. Ήταν τα αποδεικτικά στοιχεία της υπεράσπισης σε αυτή τη δίκη, που προκάλεσαν το ενδιαφέρον του Lemkin, του επινοητή του όρου *γενοκτονία*.

Οι τελευταίοι επιζώντες της Αρμένικης εξόντωσης επωμίστηκαν εκ των πραγμάτων και το θεμελιώδες ζήτημα της διάσωσης της μνήμης απέναντι στην λήθη, αναζητώντας τους τρόπους εκείνους που θα κατάφερναν να διατηρήσουν ζωντανή την βαρύνουσα τραγική τους εμπειρία. Για αυτό τον σκοπό συγκέντρωσαν στοιχεία: χιλιάδες έγγραφα, φωτογραφίες, ηχογραφημένες μαρτυρίες και ντοκουμέντα από οθωμανικά αρχεία, που δείχνουν τις εντολές για το ξεπάστρεμα των χριστιανών της οθωμανικής αυτοκρατορίας. Λόγω του χρονικού χάσματος ανάμεσα στις δύο κτηνωδίες, οι Αρμένιοι έχουν να παρουσιάσουν λιγότερα ντοκουμέντα από τους Εβραίους. Παρ' όλο που πολλοί εβραίοι χρησιμοποιούν τον όρο «ολοκαύτωμα» (*shoah*, στα εβραϊκά· πρόκειται για έναν εκ των υστέρων χρησιμοποιηθέντα ορισμό, που αξιοποιείται από τους Σιωνιστές για τους κυριαρχικούς σκοπούς τους) και για τους Αρμένιους, το ισραηλινό κράτος εξακολουθεί να μην αποδέχεται την ύπαρξη γενοκτονίας ή και του ίδιου του γεγονότος. Οι Αρμένιοι συζητούν επίσης να ανοίξουν το δικό τους *βιβλίο των δικαίων*, όπως οι Εβραίοι, για να αναδείξουν τους Τούρκους που ρίσκαραν τη ζωή τους, για να βοηθήσουν τους συνανθρώπους τους.

Όσοι προσπαθούν πίσω από τον αριθμό των νεκρών να μεταφέρουν αλλού το ζήτημα ξεχνούν ότι έστω κι ένας άνθρωπος να βασανίστηκε και να κακοποιήθηκε, να έχασε τη ζωή του, να καταπατήθηκε η μνήμη του τόσο βάναυσα και να αφανίστηκαν οι αγαπημένοι του, τότε πάλι αξίζει να τον μνημονεύουμε. Αποτελεί έγκλημα του πολιτισμένου κόσμου. Πόσο μάλλον, όταν οι νεκροί είναι χιλιάδες, ακόμη κι αν δεν γνωρίζουμε πόσοι ακριβώς. Το τραγικό είναι ότι δεν ξέρουμε ποτέ ποιοι ακριβώς ήταν. Μένουν πάντα ανώνυμοι αριθμοί στα ιστορικά βιβλία, όπου το όνομα που σώζεται είναι πάντα των ηγετών. Η βασική μέθοδος της εξουσίας και της επιστήμης που πρόθυμα την υπηρετεί είναι να αφαιρεί τα πρόσωπα από τους ανθρώπους που αληθινά υπήρξαν και βίωσαν τον κόσμο και το φρικτό πρόσωπο των ηγεμόνων.

Από τα παραπάνω, για άλλη μια φορά γίνεται αντιληπτό ότι η πολιτική κι οι ιδεολογικές φορτίσεις που καλλιεργούνται σε κάθε εποχή είναι η αιτία γέννησης τερατωδών πράξεων. Η ιστορία περιλαμβάνει ουκ ολίγα παραδείγματα φρικαλεοτήτων ανάλογης λίγο-πολύ βαρύτητας. Η πλάστιγγα γέρνει άλλοτε πιο πάνω κι άλλοτε πιο κάτω στα παιγνίδια για κυριαρχία. Η μνήμη, όμως, βοηθάει να κατανοούμε ότι όσο στα σπλάχνα της εξουσίας ενυπάρχουν οι σπόροι του μίσους και του παραλογισμού, τόσο στις καρδιές των ανθρώπων μένει ζωντανό το τραγούδι της ελευθερίας.

Ελευθερόκοκκος

σύντροφοι για την

Αναρχική απελευθερωτική δράση

Σχετικά βιβλία και ιστοσελίδες:

John Kifner, *Armenian Genocide of 1915: an overview.* http://www.nytimes.com/ref/timestopics/topics_armeniangenocide.html

Robert Melson, Revolution and Genocide: on the origins of the Armenian genocide and the holocaust. https://www.google.gr/books?hl=el&lr=&id=wdci0v2ii54C&oi=fnd&pg=PR9&dq=Revolution+and+Genocide:+On+the+Origins+of+the+Armenian+Genocide+and+the&ots=_4H5mltwe_&sig=vQVlfFk1S7b9Z5uJ6XzJlUbWZUw&redir_esc=y#v=onepage&q=Revolution%20and%20Genocide%3A%20On%20the%20Origins%20of%20the%20Armenian%20Genocide%20and%20the&f=false

The Armenian Genocide Museum-Institute, National Academy of sciences of the republic of Armenia: http://www.genocide-museum.am/eng/armenian_genocide.php

The 1915 Armenian genocide: Finding a fit testament to a timeless crime. http://www.independent.co.uk/news/world/europe/the-1915-armenian-genocide-finding-a-fit-testament-to-a-timeless-crime-9241154.html

* Όταν στέλνετε ***ΣΥΣΤΗΜΕΝΗ*** επιστολή ή δέμα, στην ταχυδρομική μας θυρίδα, αυτά θα πρέπει να απευθύνονται στον Παναγιώτη Ι. Λιόλιο, ή στον Γεώργιο Ν. Βλασσόπουλο. Η επικοινωνία μέσω του ηλεκτρονικού ταχυδρομείου γίνεται στη διεύθυνση: diadromi@anarchy.gr

** Η οικονομική ενίσχυση της ***ΔΙΑΔΡΟΜΗΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ*** είναι ευπρόσδεκτη με κατάθεση στον τραπεζικό λογαριασμό ή απ' ευθείας. Απαραίτητη προϋπόθεση είναι αυτή να είναι <u>*ανιδιοτελής*</u> και να <u>*μην προέρχεται από ενέργειες που αντιτίθενται σε θεμελιακές αναρχικές αντιλήψεις και θεωρήσεις*</u> (π.χ. εμπόριο ναρκωτικών, ληστείες, πράξεις που παραβιάζουν την ανθρώπινη αξιοπρέπεια (πορνεία, δουλεμπόριο κ.ά.), κεφαλαιοκρατικές δραστηριότητες κ.λπ.

*** Υπενθυμίζουμε ότι η ***ΔΙΑΔΡΟΜΗ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ*** δεν διεκδικεί κανενός είδους ...copyright. Τα κείμενα και οι ειδήσεις που δημοσιεύονται δεν αποτελούν πνευματική ή άλλου είδους ιδιοκτησία του Κύκλου Σύνταξης και μπορούν να χρησιμοποιούνται, απ' όσους το επιθυμούν, στην κατεύθυνση της ελεύθερης αναρχικής πληροφόρησης και διακίνησης των απόψεων και ιδεών. Επιθυμητή είναι η δημοσίευση της πηγής προέλευσης τους.

**** Τα σημεία όπου μπορείτε να βρείτε τη ***ΔΙΑΔΡΟΜΗ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ*** βρίσκονται σε διασυνδεδεμένα άρθρα στα οποία γίνεται παραπομπή από τις αρχικές σελίδες του www.anarchy.gr και του www.anarchypress.gr.

Επεμβαίνοντας στον εγκέφαλο

Ήδη από την αρχαιότητα, η επεξεργασία των γεγονότων που βίωνε ο άνθρωπος διαμέσου του εγκεφάλου πυροδοτούσε διάφορες θεωρίες. Οι αρχαίοι Έλληνες απέδιδαν την ικανότητα των ανθρώπων να θυμούνται στην τιτανίδα θεότητα Μνημοσύνη. Η πλατωνική θεωρία της ανάμνησης, διατυπώνεται στον «Φίληβο». **Για τον Πλάτωνα, η αληθινή γνώση δεν είναι ποτέ απλώς «μνήμη»** (μια απλή λειτουργία καταγραφής δηλαδή), **αλλά πάντοτε «ανάμνησις»** (ψυχική ανάκληση των αιώνιων ιδεών, ιδιαίτερο χαρακτηριστικό του ανθρώπινου είδους). Στον «Θεαίτητο» κατασκευάζει έναν υποθετικό ψυχολογικό μηχανισμό δημιουργίας μνημονικών «εγγραμμάτων» ώστε να αναδείξει την ατελή φύση των μνημονικών αποτυπωμάτων σε σχέση με την ψυχική διεργασία της ανάμνησης. Ο Πλάτωνας πράγματι ήταν πολύ διορατικός όταν έκανε την διάκριση μνήμης και ανάμνησης, μιας που οι υπολογιστές σήμερα αποδεικνύουν ακριβώς αυτό, ότι μπορούν να έχουν μνήμη (αποθήκευση δεδομένων), αλλά όχι ανάμνηση φυσικά! Ατυχώς, η νευροβιολογική προσέγγιση που είναι η κυρίαρχη σήμερα επαναδιατυπώνει αυτή την διάκριση.

Στις αρχές του Μάρτη 2015 διαβάσαμε στην Guardian πως γάλλοι ερευνητές του Εθνικού Κέντρου Επιστημονικών Ερευνών (CRNS) στο Παρίσι **δημιούργησαν τεχνητά θετικά συναισθήματα στην μνήμη ποντικιών-πειραματόζωων**, όσο αυτά κοιμούνταν, δίνοντας νέες ελπίδες για την θεραπεία των ασθενών με κατάθλιψη ή των πασχόντων από χρόνιες φοβίες και τραυματικές εμπειρίες. Η έρευνα δημοσιεύτηκε στο περιοδικό νευροεπιστήμης «Nature Neuroscience».

Ο επικεφαλής του πειράματος Καρίμ Μπενσενάν, επισημαίνει **πως είναι η πρώτη φορά που επιτυγχάνεται χειραγώγηση της μνήμης στη διάρκεια του ύπνου.** Στην έρευνα αυτή, «ψεύτικα» θετικά συναισθήματα σχετικά με ένα συγκεκριμένο μέρος εγγράφηκαν με τεχνητό τρόπο στην μνήμη του ποντικού, ο οποίος στη συνέχεια, αφού ξύπνησε, άρχισε να ψάχνει αυτό το μέρος περιμένοντας κάποια ανταμοιβή.

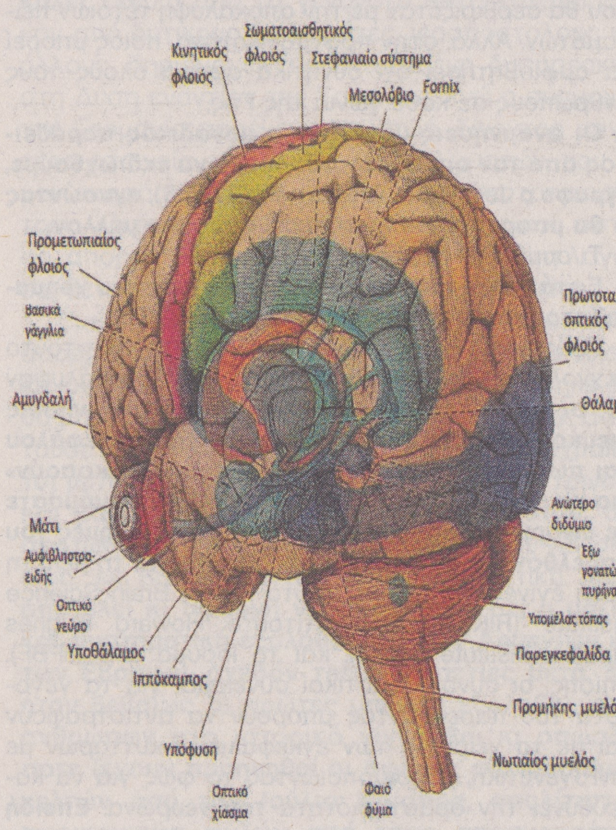
Στο πείραμα, οι επιστήμονες συνέδεσανύ δύο ηλεκτρόδια, το ένα στην περιοχή της μνήμης (ιππόκαμπος) και το άλλο στο κέντρο ευχαρίστησης του

Πόουπ «Eloisa to Abelard» το οποίο αναφέρεται σε μία τραγική ιστορία αγάπης, όπου η ηρωίδα βρίσκει παρηγοριά μόνο όταν καταφέρνει να ξεχάσει τον αγαπημένο της). Όμως, καθώς ο ήρωας βλέπει τις αναμνήσεις του να διαγράφονται, συνειδητοποιεί ότι ακόμη αγαπάει την Kate και ότι μπορεί να είναι αργά για να διορθώσει το λάθος του.

«Είναι αρκετά ανησυχητικό το γεγονός ότι μπορείς να προβείς σε κάτι τέτοιο στη διάρκεια του ύπνου, διότι σημαίνει πως **θα μπορούσες να κάνεις έναν άνθρωπο να επιθυμεί κάτι, ακόμη κι αν δεν το επιθυμεί πραγματικά**», τονίζει ο Νιλ Μπέρτζες του University College του Λονδίνου. «Υπάρχουν οι εφαρμογές στην ιατρική και οι εφαρμογές που θυμίζουν Όργουελ, **όπου η κυβέρνηση διεισδύει μέσα στα κεφάλια των ανθρώπων και αρχίζει να τους ελέγχει**. Είναι απίστευτα δύσκολο, έτσι δεν τρέφω βαθειά ανησυχία γι' αυτό, όμως **δεν είναι και αδύνατο να συμβεί**», προειδοποιεί ο Λόρεν Φρανκ του Πανεπιστημίου Σαν Φρανσίσκο της Καλιφόρνια.

Ιστορική αναδρομή

Στην Αμερική, στις **13 Απριλίου του 1953**, πίσω απ' το φαινομενικά ειδυλλιακό αμερικανικό όνειρο, ξεκίνησαν από την **CIA** τα πρώτα (μυστικά) προγράμματα Ελέγχου του μυαλού με πειράματα σε ανυποψίαστους πολίτες αμερικανικής και καναδικής υπηκοότητας, αλλά και σε στρατιώτες. Ο τότε αρχηγός της CIA, Allen Dulles (Άλεν Ντάλες) ήταν που ενέκρινε το πρόγραμμα MK-ULTRA που διεξάγονταν σε πάνω από τριάντα πανεπιστήμια και ιδρύματα, και

ματικότητα στην Καλιφόρνια εδώ και δεκαετίες και πραγματοποιούνται στα άσυλα και στις φυλακές. Μάλιστα έχουν εφαρμοστεί και σε άλλες περιπτώσεις, όπως σε παιδιά μειονοτήτων, τα οποία είχαν γίνει πειραματόζωα σε εγκαταλειμμένες εγκαταστά-

διατυπώνεται στον «Φίληβο». **Για τον Πλάτωνα, η αληθινή γνώση δεν είναι ποτέ απλώς «μνήμη»** (μια απλή λειτουργία καταγραφής δηλαδή), **αλλά πάντοτε «ανάμνησις»** (ψυχική ανάκληση των αιώνιων ιδεών, ιδιαίτερο χαρακτηριστικό του ανθρώπινου είδους). Στον «Θεαίτητο» κατασκευάζει έναν υποθετικό ψυχολογικό μηχανισμό δημιουργίας μνημονικών «εγγραμμάτων» ώστε να αναδείξει την ατελή φύση των μνημονικών αποτυπωμάτων σε σχέση με την ψυχική διεργασία της ανάμνησης. Ο Πλάτωνας πράγματι ήταν πολύ διορατικός όταν έκανε την διάκριση μνήμης και ανάμνησης, μιας που οι υπολογιστές σήμερα αποδεικνύουν ακριβώς αυτό, ότι μπορούν να έχουν μνήμη (αποθήκευση δεδομένων), αλλά όχι ανάμνηση φυσικά! Ατυχώς, η νευροβιολογική προσέγγιση που είναι η κυρίαρχη σήμερα επαναδιατυπώνει αυτή την διάκριση.

Στις αρχές του Μάρτη 2015 διαβάσαμε στην Guardian πως γάλλοι ερευνητές του Εθνικού Κέντρου Επιστημονικών Ερευνών (CRNS) στο Παρίσι **δημιούργησαν τεχνητά θετικά συναισθήματα στην μνήμη ποντικιών-πειραματόζωων**, όσο αυτά κοιμούνταν, δίνοντας νέες ελπίδες για την θεραπεία των ασθενών με κατάθλιψη ή των πασχόντων από χρόνιες φοβίες και τραυματικές εμπειρίες. Η έρευνα δημοσιεύτηκε στο περιοδικό νευροεπιστήμης «Nature Neuroscience».

Ο επικεφαλής του πειράματος Καρίμ Μπενσενάν, επισημαίνει **πως είναι η πρώτη φορά που επιτυγχάνεται χειραγώγηση της μνήμης στη διάρκεια του ύπνου.** Στην έρευνα αυτή, «ψεύτικα» θετικά συναισθήματα σχετικά με ένα συγκεκριμένο μέρος εγγράφηκαν με τεχνητό τρόπο στην μνήμη του ποντικού, ο οποίος στη συνέχεια, αφού ξύπνησε, άρχισε να ψάχνει αυτό το μέρος περιμένοντας κάποια ανταμοιβή.

Στο πείραμα, οι επιστήμονες συνέδεσανύ δύο ηλεκτρόδια, το ένα στην περιοχή της μνήμης (ιππόκαμπος) και το άλλο στο κέντρο ευχαρίστησης του εγκεφάλου. Προχώρησαν σε μια τεχνητή συσχέτιση ανάμεσα στα εγκεφαλικά κύτταρα (νευρώνες) καταγραφής του χώρου και σε ευχάριστα συναισθήματα. Η νέα (συνειδητή) μνήμη ωθούσε το ποντίκι την επόμενη μέρα να επισκεφθεί ένα μέρος όπου υποτίθεται ότι είχε απολαύσει κάτι, ένα **τυράκι** ας πούμε, στο παρελθόν.

Το πείραμα απέδειξε πως στον εγκέφαλο αποθηκεύονται σε διαφορετικά κέντρα του το γνωσιακό περιεχόμενο και το συναισθηματικό περιεχόμενο. Έτσι δίνεται η δυνατότητα ανεξάρτητης παρέμβασης σε αυτά.

Οι ερευνητές πιστεύουν ότι η ανακάλυψη αυτή **είναι δυνατό να αποτελέσει την βάση για μια μη επεμβατική μέθοδο χειραγώγησης της μνήμης**

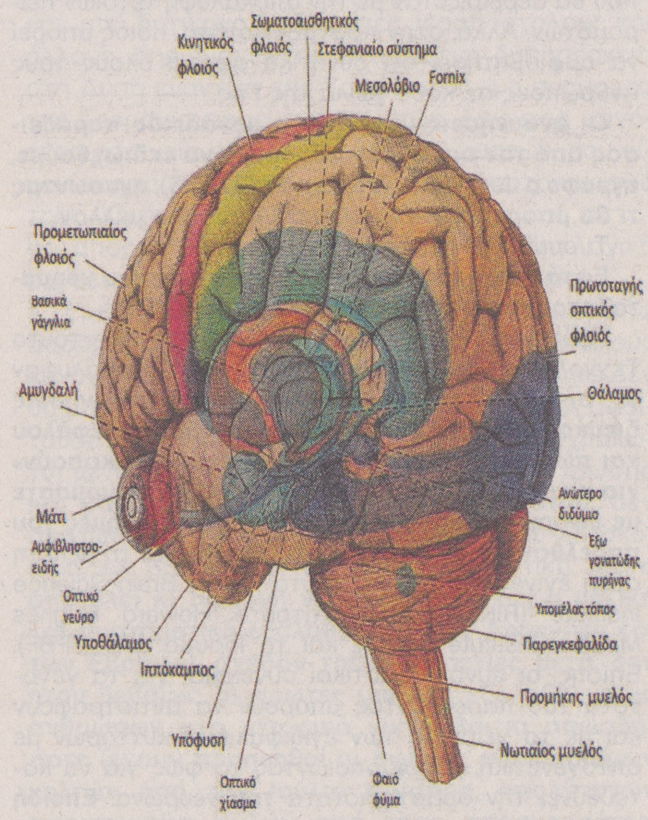
στον εγκέφαλο

Πόουπ «Eloisa to Abelard» το οποίο αναφέρεται σε μία τραγική ιστορία αγάπης, όπου η ηρωίδα βρίσκει παρηγοριά μόνο όταν καταφέρνει να ξεχάσει τον αγαπημένο της). Όμως, καθώς ο ήρωας βλέπει τις αναμνήσεις του να διαγράφονται, συνειδητοποιεί ότι ακόμη αγαπάει την Kate και ότι μπορεί να είναι αργά για να διορθώσει το λάθος του.

«Είναι αρκετά ανησυχητικό το γεγονός ότι μπορείς να προβείς σε κάτι τέτοιο στη διάρκεια του ύπνου, διότι σημαίνει πως **θα μπορούσες να κάνεις έναν άνθρωπο να επιθυμεί κάτι, ακόμη κι αν δεν το επιθυμεί πραγματικά**», τονίζει ο Νιλ Μπέρτζες του University College του Λονδίνου. «Υπάρχουν οι εφαρμογές στην ιατρική και οι εφαρμογές που θυμίζουν Όργουελ, **όπου η κυβέρνηση διεισδύει μέσα στα κεφάλια των ανθρώπων και αρχίζει να τους ελέγχει**. Είναι απίστευτα δύσκολο, έτσι δεν τρέφω βαθειά ανησυχία γι' αυτό, όμως **δεν είναι και αδύνατο να συμβεί**», προειδοποιεί ο Λόρεν Φρανκ του Πανεπιστημίου Σαν Φρανσίσκο της Καλιφόρνια.

Ιστορική αναδρομή

Στην Αμερική, στις **13 Απριλίου του 1953**, πίσω απ' το φαινομενικά ειδυλλιακό αμερικανικό όνειρο, ξεκίνησαν από την **CIA** τα πρώτα (μυστικά) προγράμματα Ελέγχου του μυαλού με πειράματα σε ανυποψίαστους πολίτες αμερικανικής και καναδικής υπηκοότητας, αλλά και σε στρατιώτες. Ο τότε αρχηγός της CIA, Allen Dulles (Αλεν Ντάλες) ήταν που ενέκρινε το πρόγραμμα MK-ULTRA που διεξάγονταν σε πάνω από τριάντα πανεπιστήμια και ιδρύματα, και περιελάμβανε χρήση ναρκωτικών, μεθόδων για το χειρισμό μεμονωμένων νοητικών καταστάσεων και μεθόδων αλλαγής της εγκεφαλικής λειτουργίας. Μέχρι το 1963 το πρόγραμμα MK-ULTRA διενεργούσε πειράματα χορηγώντας κυρίως LSD. **Στόχος ήταν να ανακαλυφθούν νέες χημικές ουσίες, που να καθαρίζουν το μυαλό του θύματος για να μπορεί να επαναπρογραμματιστεί.** Η CIA νοίκιαζε σπίτιαοίκους ανοχής και οι πράκτορές της χορηγούσαν με ευκολία τα ναρκωτικά στους ανύποπτους πελάτες. Τοποθετούσε μάλιστα ψεύτικους «διπλούς» καθρέφτες, κάμερες και μικρόφωνα για να καταγράφει τις επιδράσεις των ουσιών αυτών. Τελικά το MK-ULTRA σταμάτησε το 1973 με απόφαση του τότε αρχηγού της CIA, Ρίτσαρντ Χελμς, που διέταξε την καταστρο-

ματικότητα στην Καλιφόρνια εδώ και δεκαετίες και πραγματοποιούνται στα άσυλα και στις φυλακές. Μάλιστα έχουν εφαρμοστεί και σε άλλες περιπτώσεις, όπως σε παιδιά μειονοτήτων, τα οποία είχαν γίνει πειραματόζωα σε εγκαταλειμμένες εγκαταστάσεις ρίψης πυραύλων (Nike Missile Sites), αλλά και σε βετεράνους. Η χρηματοδότηση και η υλοποίηση των πειραμάτων αυτών είναι μέρος των προγραμμάτων του αμερικάνικου Υπουργείου Υγείας, Παιδείας και Πρόνοιας, του Υπουργείου Υποθέσεων των Βετεράνων, της CIA -μέσω του προγράμματος Phoenix-, του Ινστιτούτου Ερευνών του Στάνφορντ, της Υπηρεσίας για Διεθνή Ανάπτυξη, του Υπουργείου Αμύνης, του Υπουργείου Εργασίας, του Εθνικού Ινστιτούτου Πνευματικής Υγείας, της Επικουρικής Διεύθυνσης Αστυνομίας και του Εθνικού Ιδρύματος Επιστήμης. Η πολιτεία της Καλιφόρνια είναι πρώτη σε αυτού του είδους τα πειράματα. Αντίστοιχα πειράματα έχουν πραγματοποιηθεί στην περιοχή Haight-Ashbury στο Σαν Φρανσίσκο, στην ακμή της επικράτησης των χί-

μνήμη ποντικιών-πειραματόζωων, όσο αυτά κοιμούνταν, δίνοντας νέες ελπίδες για την θεραπεία των ασθενών με κατάθλιψη ή των πασχόντων από χρόνιες φοβίες και τραυματικές εμπειρίες. Η έρευνα δημοσιεύτηκε στο περιοδικό νευροεπιστήμης «Nature Neuroscience».

Ο επικεφαλής του πειράματος Καρίμ Μπενσενάν, επισημαίνει **πως είναι η πρώτη φορά που επιτυγχάνεται χειραγώγηση της μνήμης στη διάρκεια του ύπνου.** Στην έρευνα αυτή, «ψεύτικα» θετικά συναισθήματα σχετικά με ένα συγκεκριμένο μέρος εγγράφηκαν με τεχνητό τρόπο στην μνήμη του ποντικού, ο οποίος στη συνέχεια, αφού ξύπνησε, άρχισε να ψάχνει αυτό το μέρος περιμένοντας κάποια ανταμοιβή.

Στο πείραμα, οι επιστήμονες συνέδεσανύ δύο ηλεκτρόδια, το ένα στην περιοχή της μνήμης (ιππόκαμπος) και το άλλο στο κέντρο ευχαρίστησης του εγκεφάλου. Προχώρησαν σε μια τεχνητή συσχέτιση ανάμεσα στα εγκεφαλικά κύτταρα (νευρώνες) καταγραφής του χώρου και σε ευχάριστα συναισθήματα. Η νέα (συνειδητή) μνήμη ωθούσε το ποντίκι την επόμενη μέρα να επισκεφθεί ένα μέρος όπου υποτίθεται ότι είχε απολαύσει κάτι, ένα **τυράκι** ας πούμε, στο παρελθόν.

Το πείραμα απέδειξε πως στον εγκέφαλο αποθηκεύονται σε διαφορετικά κέντρα του το γνωσιακό περιεχόμενο και το συναισθηματικό περιεχόμενο. Έτσι δίνεται η δυνατότητα ανεξάρτητης παρέμβασης σε αυτά.

Οι ερευνητές πιστεύουν ότι η ανακάλυψη αυτή **είναι δυνατό να αποτελέσει την βάση για μια μη επεμβατική μέθοδο χειραγώγησης της μνήμης εκτός από τα ποντίκια και στους ανθρώπους** με τη χρήση MRI (λειτουργικής μαγνητικής τομογραφίας). Πρακτικά βέβαια, για να υπάρξουν όντως κλινικές εφαρμογές σε ασθενείς ή για να εγγραφούν στον εγκέφαλο και άλλα στοιχεία, όπως μια ορισμένη δεξιότητα, θα χρειαστούν αρκετά χρόνια.

Η ανακάλυψη θυμίζει το έργο Eternal Sunshine of the Spotless Mind (*Η αιώνια λιακάδα ενός καθαρού μυαλού, 2004*), όπου ο χαρακτήρας που υποδύεται ο Jim Carey αποπειράται να διαγράψει κάθε ανάμνηση της αποτυχημένης σχέσης του με μια κοπέλα (Kate Winslet) χρησιμοποιώντας μια φανταστική τεχνολογία που επεμβαίνει στην σκέψη. (Ο τίτλος της ταινίας προέρχεται από το ποίημα του Αλεξάντερ

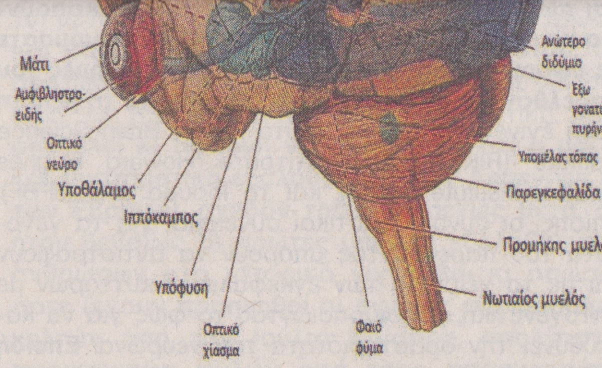
στα κεφάλια των ανθρώπων και αρχίζει να τους ελέγχει. Είναι απίστευτα δύσκολο, έτσι δεν τρέφω βαθειά ανησυχία γι' αυτό, όμως **δεν είναι και αδύνατο να συμβεί**», προειδοποιεί ο Λόρεν Φρανκ του Πανεπιστημίου Σαν Φρανσίσκο της Καλιφόρνια.

Ιστορική αναδρομή

Στην Αμερική, στις **13 Απριλίου του 1953**, πίσω απ' το φαινομενικά ειδυλλιακό αμερικανικό όνειρο, ξεκίνησαν από την **CIA** τα πρώτα (μυστικά) προγράμματα Ελέγχου του μυαλού με πειράματα σε ανυποψίαστους πολίτες αμερικανικής και καναδικής υπηκοότητας, αλλά και σε στρατιώτες. Ο τότε αρχηγός της CIA, Allen Dulles (Αλεν Ντάλες) ήταν που ενέκρινε το πρόγραμμα MK-ULTRA που διεξάγονταν σε πάνω από τριάντα πανεπιστήμια και ιδρύματα, και περιελάμβανε χρήση ναρκωτικών, μεθόδων για το χειρισμό μεμονωμένων νοητικών καταστάσεων και μεθόδων αλλαγής της εγκεφαλικής λειτουργίας. Μέχρι το 1963 το πρόγραμμα MK-ULTRA διενεργούσε πειράματα χορηγώντας κυρίως LSD. **Στόχος ήταν να ανακαλυφθούν νέες χημικές ουσίες, που να καθαρίζουν το μυαλό του θύματος για να μπορεί να επαναπρογραμματιστεί**. Η CIA νοίκιαζε σπίτια-οίκους ανοχής και οι πράκτορές της χορηγούσαν με ευκολία τα ναρκωτικά στους ανύποπτους πελάτες. Τοποθετούσε μάλιστα ψεύτικους «διπλούς» καθρέφτες, κάμερες και μικρόφωνα για να καταγράφει τις επιδράσεις των ουσιών αυτών. Τελικά το MK-ULTRA σταμάτησε το 1973 με απόφαση του τότε αρχηγού της CIA, Ρίτσαρντ Χελμς, που διέταξε την καταστροφή των σχετικών ντοκουμέντων. Η υπόθεση αποκαλύφθηκε από τον πρώην πράκτορα της CIA, Τζον Μαρκς το 1977, ο οποίος μπόρεσε να βρει κάποια αποδεικτικά στοιχεία.

Τα πειράματα ήταν ιδιαιτέρως σκληρά καθώς περιελάμβαναν χρήση ουσιών για την προώθηση της παράλογης σκέψης (τρέλα), ουσιών που μεταβάλλουν τη δομή της προσωπικότητας του ατόμου με σκοπό να νιώθει εξαρτημένο από ένα άλλο άτομο, μεθόδων που προκαλούν σοκ και σύγχυση για μεγάλα χρονικά διαστήματα και συνδυασμό μεθόδων και ουσιών που προκαλούν αναπηρία (παράλυση των κάτω άκρων, οξεία αναιμία κ.ά.).

Τα πειράματα για έλεγχο του μυαλού είναι πραγ-

*ματικότητα στην Καλιφόρνια εδώ και δεκαετίες και πραγματοποιούνται στα άσυλα και στις φυλακές. Μάλιστα έχουν εφαρμοστεί και σε άλλες περιπτώσεις, όπως σε παιδιά μειονοτήτων, τα οποία είχαν γίνει πειραματόζωα σε εγκαταλειμμένες εγκαταστάσεις ρίψης πυραύλων (Nike Missile Sites), αλλά και σε βετεράνους. Η χρηματοδότηση και η υλοποίηση των πειραμάτων αυτών είναι μέρος των προγραμμάτων του αμερικάνικου Υπουργείου Υγείας, Παιδείας και Πρόνοιας, του Υπουργείου Υποθέσεων των Βετεράνων, της CIA -μέσω του προγράμματος Phoenix-, του Ινστιτούτου Ερευνών του Στάνφορντ, της Υπηρεσίας για Διεθνή Ανάπτυξη, του Υπουργείου Αμύνης, του Υπουργείου Εργασίας, του Εθνικού Ινστιτούτου Πνευματικής Υγείας, της Επικουρικής Διεύθυνσης Αστυνομίας και του Εθνικού Ιδρύματος Επιστήμης. Η πολιτεία της Καλιφόρνια είναι πρώτη σε αυτού του είδους τα πειράματα. Αντίστοιχα πειράματα έχουν πραγματοποιηθεί στην περιοχή Haight-Ashbury στο Σαν Φρανσίσκο, στην ακμή της επικράτησης των χίπηδων. Πολλές από τις ιστορίες ατόμων που υπέστησαν τέτοια πειράματα καταδεικνύουν μια περίεργη ιδέα στο μυαλό όσων αναζητούν πειραματόζωα. Όσοι έγιναν πειραματόζωα καταδικάζονταν σε φυλάκιση επ' αόριστον και η ελευθερία τους εξαρτιόταν από τη καλή διεξαγωγή του πειράματος. Για παράδειγμα, κάποιος που είχε συλληφθεί για βόλτα με κλεμμένο όχημα, καταδικάστηκε σε δύο χρόνια φυλακή και κρατήθηκε τελικά **δεκαοχτώ χρόνια**, για να γίνει πειραματόζωο. Το Υπουργείο Υγείας, Παιδείας και Πρόνοιας και ο αμερικάνικος στρατός έχουν ομολογήσει πως έκαναν πειράματα για έλεγ-*

συνέχεια στη σελ. 10

Συνέχεια από τη σελ. 9

*χο του μυαλού. Μάλιστα, προέκυψαν πολλοί θάνατοι. Η εφημερίδα **The Sentinel** δημοσίευσε (Αύγουστος 1991) μια σειρά άρθρων σχετικά με τα πειράματα αυτά. Παρουσίασε ορισμένα από τα πειράματα που επιτρέπονται ακόμη και σήμερα.* (Από την ΔΙΑΔΡΟΜΗ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ, φ. 35, Ιανουάριος 2005).

Εν μέσω του Ψυχρού Πολέμου οι ΗΠΑ υποτίθεται πως ξεκίνησαν τα πειράματα αυτά ως αντίδραση στα επιτεύγματα των κομμουνιστικών καθεστώτων (σε Κίνα και Ρωσία) σε τεχνικές «πλύσης εγκεφάλου». Προφανώς αυτή ήταν η επίσημη δικαιολογία που θα σερβιριζόταν με την αποκάλυψη τέτοιων πειραμάτων. Αλλά, στην πραγματικότητα, ποιος μπορεί να αμφισβητήσει ότι δυνητικά αφορά όλους τους ανθρώπους σε κάθε γωνιά της Γης;

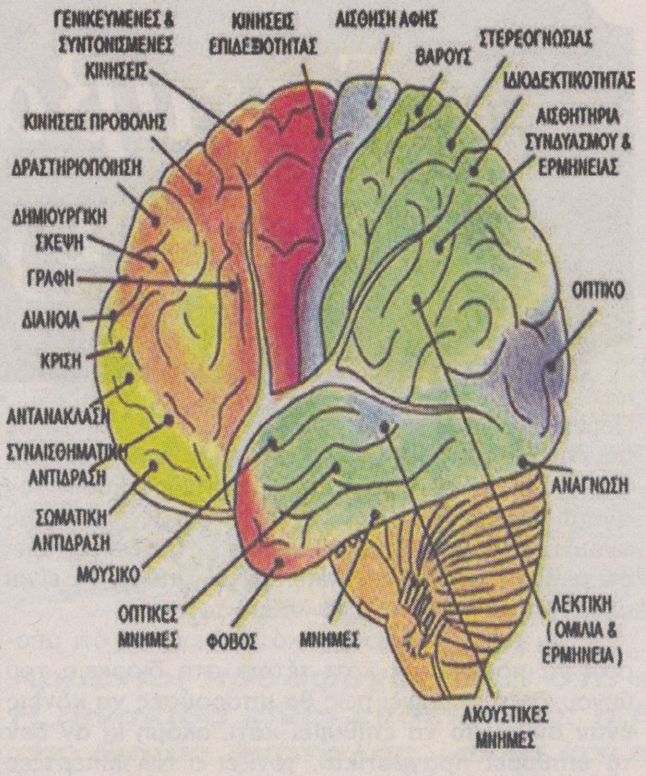
Οι αναμνήσεις μας είναι ο μοναδικός παράδεισος από τον οποίο δεν μπορούμε να εκδιωχθούμε, έγραφε ο Jean-Paul Richter (1763-1825), αγνοώντας τι θα μπορούσε να επακολουθήσει στο μέλλον.

Τι συμβαίνει σήμερα;

Εφτά νέα προγράμματα ελέγχου του νου χρηματοδοτούνται από την κυβέρνηση των ΗΠΑ.

Πρόσφατα, οι νευροεπιστήμονες στο Ινστιτούτο Τεχνολογίας της Μασαχουσέτης (MIT) ανακάλυψαν ότι **οι συναισθηματικοί δεσμοί με τις αναμνήσεις διευκολύνονται από το κύκλωμα του εγκεφάλου και πως αυτά τα μονοπάτια μπορούν να «κοπούν» για να αφαιρεθεί κάθε ικανότητα να αισθανόμαστε με αφορμή οτιδήποτε σχετίζεται με τις μνήμες του παρελθόντος μας**. Η χρηματοδότηση για τη μελέτη αυτή έγινε από το Ινστιτούτο RIKEN Brain Science Institute (RIKEN), το Ινστιτούτο Howard Hughes Medical Institute (HHMI), και το Ίδρυμα JPB (JPBF). Επίσης, οι συναισθηματικοί συνειρμοί για τα γεγονότα του παρελθόντος μπορούν να αντιστραφούν και με το χειρισμό των εγκεφαλικών κυττάρων με οπτογενετική, χρησιμοποιώντας το φως για να κατευθύνει την δραστηριότητα του νευρώνα. **Επειδή οι αναμνήσεις αποθηκεύονται σε πολλές περιοχές του εγκεφάλου, οι συναισθηματικές προέρχονται από την αμυγδαλή, που σημαίνει ότι οι δεσμοί με αυτές είναι «εύπλαστοι».**

Ο Susumu Tonegawa, επικεφαλής της μελέτης και καθηγητής Νευροβιολογίας στο Ινστιτούτο του MIT,

ξεπεράσουν επώδυνα συναισθήματα. **Το φάρμακο δοκιμάστηκε σε εργαστηριακά πειράματα για να σβήσει τραυματικές μνήμες σε αρουραίους.**

Η ομάδα του MIT απέδειξε ότι η επανέκθεση σε μια τρομακτική μνήμη ανοίγει ένα παράθυρο ευκαιρίας κατά το οποίο μπορεί να αλλάξει η μνήμη, αλλά μόνο εφ' όσον αυτή έχει πρόσφατα διαμορφωθεί. Αν παρέμβει κανείς μέσα σε αυτό το χρονικό «παράθυρο», τότε μπορεί να την τροποποιήσει ή να σχηματίσει ένα νέο ίχνος μνήμης που να καθοδηγεί στην πραγματικότητα το πειραματόζωο στο να πιστεύει ότι ακόμη και μία ποντικοπαγίδα δεν είναι ένα τόσο επικίνδυνο μέρος.

Πριν από δύο μήνες, οι ερευνητές του Πανεπιστημίου της Καλιφόρνια στο Σαν Ντιέγκο (UCSD), σε συνδυασμό με τα Εθνικά Ινστιτούτα Υγείας (NIH) **εμφύτευσαν με επιτυχία, αφαίρεσαν και επανεμφύτευσαν μνήμες σε αρουραίους, στο εργαστήριο.**

Η διαδικασία που ονομάζεται μακροπρόθεσμη ενδυνάμωση (LTP), θεωρείται από τους επιστήμονες

σεις που ονομάζονται «μη πιστευτή μνήμη» ("non-believed memory"). Είκοσι συμμετέχοντες στη μελέτη κινηματογραφήθηκαν ενώ μιμούνταν την δραστηριότητα του ερευνητή. Η ταινία παραποιήθηκε ώστε να εμφανίζει ορισμένες μόνο από τις ενέργειες που μιμήθηκαν. Δύο ημέρες αργότερα προβλήθηκε στους συμμετέχοντες, οι οποίοι δεν κατάλαβαν ότι είχε παραποιηθεί. Όταν οι ερευνητές ομολόγησαν στους συμμετέχοντες ότι τους είχαν εξαπατήσει, το 25% των ερωτηθέντων είπαν ότι ανακάλεσαν την ξεχασμένη μνήμη. Ο εγκέφαλός τους παρασκεύασε μια ψεύτικη μνήμη μετά από τις πληροφορίες που τους δόθηκαν για να αποδείξει την εγκυρότητα του γεγονότος.

Όπως ρώτησε κι ένας από τους ερευνητές τόσο απλά, «εναλλακτικά, μπορούν οι μνήμες να σχηματιστούν ολοκληρωτικά με απουσία της πεποίθησης;»

Μια άλλη μελέτη που δημοσιεύτηκε τον περασμένο μήνα από το Πανεπιστήμιο George Washington (GWU) ισχυρίστηκε ότι **ανακάλυψε τον διακόπτη «on/off» στο εσωτερικό του ανθρώπινου εγκεφάλου σε μια περιοχή που ονομάζεται ταινιοειδής πυρήνας (claustrum)**.

Ο Mohamad Koubeissi, καθηγητής νευροεπιστήμης στο GWU και επικεφαλής της μελέτης, παρατήρησε ότι όταν εργαζόταν με γυναίκες ασθενείς, που πάσχουν από επιληψία, αυτές έχαναν τις αισθήσεις τους όταν ο ταινιοειδής πυρήνας διεγειρόταν με ρεύμα. Όταν το πείραμα ολοκληρωνόταν, οι γυναίκες ανακτούσαν τις αισθήσεις τους. Ο Koubeissi εξηγεί: «Θα το παρομοιάσω με ένα αυτοκίνητο. Ένα αυτοκίνητο που βρίσκεται στον δρόμο έχει πολλά μέρη... αλλά υπάρχει μόνο ένα σημείο όπου θα γυρίσετε το κλειδί και όλα τα μέρη θα ανάβουν και θα δουλεύουν μαζί. Έτσι, ενώ η συνείδηση είναι μια περίπλοκη διαδικασία που δημιουργήθηκε μέσω πολλών δομών και δικτύων - μπορεί να έχουμε βρει το κλειδί».

Για πάνω από σαράντα χρόνια, ο Donald Lewis, πειραματικός ψυχολόγος, διενεργούσε μια μελέτη με εκπαιδευμένους αρουραίους οι οποίοι προετοιμάζονταν να φοβούνται έναν καθορισμένο ήχο, που όμως έγινε ασήμαντος γι' αυτούς μετά το ηλεκτροσόκ στον εγκέφαλό τους, που διέγραψε την προηγούμενη προετοιμασία τους. Έτσι, δεν φοβούνταν πλέον τον συγκεκριμένο ήχο.

Τα ποντίκια λοιπόν αντικατέστησαν επάξια τους

στα επιτεύγματα των κομμουνιστικών καθεστώτων (σε Κίνα και Ρωσία) σε τεχνικές «πλύσης εγκεφάλου». Προφανώς αυτή ήταν η επίσημη δικαιολογία που θα σερβιριζόταν με την αποκάλυψη τέτοιων πειραμάτων. Αλλά, στην πραγματικότητα, ποιος μπορεί να αμφισβητήσει ότι δυνητικά αφορά όλους τους ανθρώπους σε κάθε γωνιά της Γης;

Οι αναμνήσεις μας είναι ο μοναδικός παράδεισος από τον οποίο δεν μπορούμε να εκδιωχθούμε, έγραφε ο Jean-Paul Richter (1763-1825), αγνοώντας τι θα μπορούσε να επακολουθήσει στο μέλλον.

Τι συμβαίνει σήμερα;

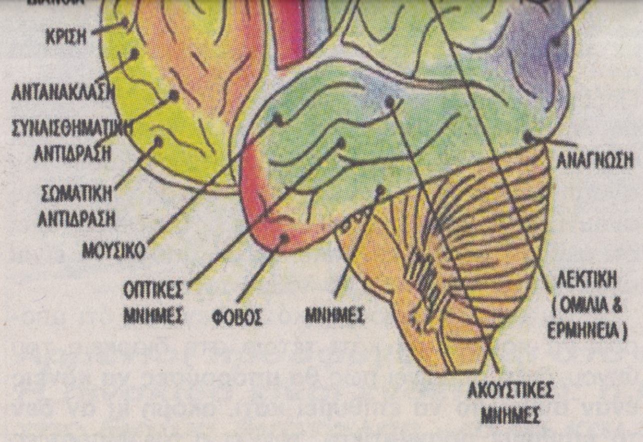
Εφτά νέα προγράμματα ελέγχου του νου χρηματοδοτούνται από την κυβέρνηση των ΗΠΑ.

Πρόσφατα, οι νευροεπιστήμονες στο Ινστιτούτο Τεχνολογίας της Μασαχουσέτης (MIT) ανακάλυψαν ότι **οι συναισθηματικοί δεσμοί με τις αναμνήσεις διευκολύνονται από το κύκλωμα του εγκεφάλου και πως αυτά τα μονοπάτια μπορούν να «κοπούν» για να αφαιρεθεί κάθε ικανότητα να αισθανόμαστε με αφορμή οτιδήποτε σχετίζεται με τις μνήμες του παρελθόντος μας**. Η χρηματοδότηση για τη μελέτη αυτή έγινε από το Ινστιτούτο RIKEN Brain Science Institute (RIKEN), το Ινστιτούτο Howard Hughes Medical Institute (HHMI), και το Ίδρυμα JPB (JPBF). Επίσης, οι συναισθηματικοί συνειρμοί για τα γεγονότα του παρελθόντος μπορούν να αντιστραφούν και με το χειρισμό των εγκεφαλικών κυττάρων με οπτογενετική, χρησιμοποιώντας το φως για να κατευθύνει την δραστηριότητα του νευρώνα. **Επειδή οι αναμνήσεις αποθηκεύονται σε πολλές περιοχές του εγκεφάλου, οι συναισθηματικές προέρχονται από την αμυγδαλή, που σημαίνει ότι οι δεσμοί με αυτές είναι «εύπλαστοι».**

Ο Susumu Tonegawa, επικεφαλής της μελέτης και καθηγητής Νευροβιολογίας στο Ινστιτούτο του MIT, Picower Institute for Learning and Memory (PILM), δήλωσε:

«Στο μέλλον, μπορεί κανείς να είναι σε θέση να αναπτύξει μεθόδους που βοηθούν τους ανθρώπους να θυμούνται τις θετικές αναμνήσεις πιο έντονα από ό,τι τις αρνητικές». Η ερευνητική ομάδα διαπίστωσε ότι με το χειρισμό των εγκεφαλικών κυττάρων, θα μπορούσε να ανατρέψει τα συναισθήματα που συνδέονται με τη μνήμη.

Ο Tonegawa τόνισε: «Ο ψυχίατρος θα μιλήσει με έναν ασθενή που πάσχει από κατάθλιψη και θα προσπαθήσει να τον κάνει να θυμηθεί θετικές αναμνήσεις από το παρελθόν. Αυτό, θα μειώσει την επίδραση των κακών αναμνήσεων που είχε ή το πολύ ισχυρό στρες που βίωσε. Όμως, χωρίς να κοιτάξουμε στο εσωτερικό του εγκεφάλου, δεν μπορούμε να πούμε τι συμβαίνει πίσω από μια συμπεριφορά. Όταν οι άνθρωποι δημιουργούν αναμνήσεις, αποθηκεύουν

ξεπεράσουν επώδυνα συναισθήματα. **Το φάρμακο δοκιμάστηκε σε εργαστηριακά πειράματα για να σβήσει τραυματικές μνήμες σε αρουραίους.**

Η ομάδα του MIT απέδειξε ότι η επανέκθεση σε μια τρομακτική μνήμη ανοίγει ένα παράθυρο ευκαιρίας κατά το οποίο μπορεί να αλλάξει η μνήμη, αλλά μόνο εφ' όσον αυτή έχει πρόσφατα διαμορφωθεί. Αν παρέμβει κανείς μέσα σε αυτό το χρονικό «παράθυρο», τότε μπορεί να την τροποποιήσει ή να σχηματίσει ένα νέο ίχνος μνήμης που να καθοδηγεί στην πραγματικότητα το πειραματόζωο στο να πιστεύει ότι ακόμη και μία ποντικοπαγίδα δεν είναι ένα τόσο επικίνδυνο μέρος.

Πριν από δύο μήνες, οι ερευνητές του Πανεπιστημίου της Καλιφόρνια στο Σαν Ντιέγκο (UCSD), σε συνδυασμό με τα Εθνικά Ινστιτούτα Υγείας (NIH) **εμφύτευσαν με επιτυχία, αφαίρεσαν και επανεμφύτευσαν μνήμες σε αρουραίους, στο εργαστήριο.**

Η διαδικασία που ονομάζεται μακροπρόθεσμη ενδυνάμωση (LTP), θεωρείται από τους επιστήμονες ότι είναι το στοιχείο ενίσχυσης μεταξύ των συνάψεων των νευρώνων που επιβλέπουν τον σχηματισμό των αναμνήσεων. Λαμβάνοντας σαν σωστή αυτή την υπόθεση, οι επιστήμονες τροποποίησαν την ισχύ των συνάψεων (σημεία επικοινωνίας των νευρώνων) σε ένα κύκλωμα μνήμης, παράγοντας μία ψευδή μνήμη και κατόπιν την αφαίρεσαν από το κύκλωμα των νευρώνων. Η ψευδής μνήμη αναιρέθηκε μέσω της οπτογενετικής, μιας πειραματικής μεθόδου των νευροεπιστημών με χρήση λέιζερ. Η παραδοσιακή ηλεκτροπληξία εφαρμόσθηκε με διέγερση μέσω οποτογενετικής στους νευρώνες που πιστεύεται ότι συνδέονται με ακουστικές μνήμες φόβου. Οι ερευνητές ήταν σε θέση να σβήσουν και να επαναφέρουν στην κυριολεξία αυτές τις αναμνήσεις, δυναμώνοντας και αποδυναμώνοντας τις νευρικές συνάψεις.

Τον Ιούλιο του 2014, η Υπηρεσία Defense Advanced Research Projects Agency (DARPA) διέθεσε **σαράντα**

μια ψεύτικη μνήμη μετά από τις πληροφορίες που τους δόθηκαν για να αποδείξει την εγκυρότητα του γεγονότος.

Όπως ρώτησε κι ένας από τους ερευνητές τόσο απλά, «εναλλακτικά, μπορούν οι μνήμες να σχηματιστούν ολοκληρωτικά με απουσία της πεποίθησης;»

Μια άλλη μελέτη που δημοσιεύτηκε τον περασμένο μήνα από το Πανεπιστήμιο George Washington (GWU) ισχυρίστηκε ότι **ανακάλυψε τον διακόπτη «on/off» στο εσωτερικό του ανθρώπινου εγκεφάλου σε μια περιοχή που ονομάζεται ταινιοειδής πυρήνας (claustrum)**.

Ο Mohamad Koubeissi, καθηγητής νευροεπιστήμης στο GWU και επικεφαλής της μελέτης, παρατήρησε ότι όταν εργαζόταν με γυναίκες ασθενείς, που πάσχουν από επιληψία, αυτές έχαναν τις αισθήσεις τους όταν ο ταινιοειδής πυρήνας διεγειρόταν με ρεύμα. Όταν το πείραμα ολοκληρωνόταν, οι γυναίκες ανακτούσαν τις αισθήσεις τους. Ο Koubeissi εξηγεί: «Θα το παρομοιάσω με ένα αυτοκίνητο. Ένα αυτοκίνητο που βρίσκεται στον δρόμο έχει πολλά μέρη... αλλά υπάρχει μόνο ένα σημείο όπου θα γυρίσετε το κλειδί και όλα τα μέρη θα ανάβουν και θα δουλεύουν μαζί. Έτσι, ενώ η συνείδηση είναι μια περίπλοκη διαδικασία που δημιουργήθηκε μέσω πολλών δομών και δικτύων - μπορεί να έχουμε βρει το κλειδί».

Για πάνω από σαράντα χρόνια, ο Donald Lewis, πειραματικός ψυχολόγος, διενεργούσε μια μελέτη με εκπαιδευμένους αρουραίους οι οποίοι προετοιμάζονταν να φοβούνται έναν καθορισμένο ήχο, που όμως έγινε ασήμαντος γι' αυτούς μετά το ηλεκτροσόκ στον εγκέφαλό τους, που διέγραψε την προηγούμενη προετοιμασία τους. Έτσι, δεν φοβούνταν πλέον τον συγκεκριμένο ήχο.

Τα ποντίκια λοιπόν αντικατέστησαν επάξια τους ανθρώπους-πειραματόζωα (τουλάχιστον σε αρχικά στάδια πειραμάτων), ανοίγοντας νέους δρόμους **καταστολής**. Προφανώς, πολλά είναι ακόμη τα πειράματα που μας είναι εντελώς άγνωστα διότι έχουν κρατηθεί κρυφά. Οι διεστραμμένοι εγκέφαλοι που τα σκέφτονται θα πρέπει να τρέμουν την καθαρή σκέψη του αναρχικού ανθρώπου και τον αγώνα του για την **διατήρηση της μνήμης ενάντια στη λήθη!**

Κ.

ΠΗΓΕΣ

α)http://www.theguardian.com/science/2015/mar/09/rodent-recall-false-but-happy-memories-implanted-in-sleeping-mice

β)http://el.wikipedia.org/wiki/%CE%97_%CE%B1%CE%B9%CF%8E%CE%BD%CE%B9%CE%B1_%CE%BB%CE%B9%CE%B1%CE%BA%CE%AC%CE%B4%CE%B1_%CE%B5%CE%BD%CF%8C%CF%82_%CE%BA%CE%B1

και πως αυτά τα μονοπάτια μπορούν να «κοπούν» για να αφαιρεθεί κάθε ικανότητα να αισθανόμαστε με αφορμή οτιδήποτε σχετίζεται με τις μνήμες του παρελθόντος μας. Η χρηματοδότηση για τη μελέτη αυτή έγινε από το Ινστιτούτο RIKEN Brain Science Institute (RIKEN), το Ινστιτούτο Howard Hughes Medical Institute (HHMI), και το Ίδρυμα JPB (JPBF). Επίσης, οι συναισθηματικοί συνειρμοί για τα γεγονότα του παρελθόντος μπορούν να αντιστραφούν και με το χειρισμό των εγκεφαλικών κυττάρων με οπτογενετική, χρησιμοποιώντας το φως για να κατευθύνει την δραστηριότητα του νευρώνα. **Επειδή οι αναμνήσεις αποθηκεύονται σε πολλές περιοχές του εγκεφάλου, οι συναισθηματικές προέρχονται από την αμυγδαλή, που σημαίνει ότι οι δεσμοί με αυτές είναι «εύπλαστοι».**

Ο Susumu Tonegawa, επικεφαλής της μελέτης και καθηγητής Νευροβιολογίας στο Ινστιτούτο του MIT, Picower Institute for Learning and Memory (PILM), δήλωσε:

«Στο μέλλον, μπορεί κανείς να είναι σε θέση να αναπτύξει μεθόδους που βοηθούν τους ανθρώπους να θυμούνται τις θετικές αναμνήσεις πιο έντονα από ό,τι τις αρνητικές». Η ερευνητική ομάδα διαπίστωσε ότι με το χειρισμό των εγκεφαλικών κυττάρων, θα μπορούσε να ανατρέψει τα συναισθήματα που συνδέονται με τη μνήμη.

Ο Tonegawa τόνισε: «Ο ψυχίατρος θα μιλήσει με έναν ασθενή που πάσχει από κατάθλιψη και θα προσπαθήσει να τον κάνει να θυμηθεί θετικές αναμνήσεις από το παρελθόν. Αυτό, θα μειώσει την επίδραση των κακών αναμνήσεων που είχε ή το πολύ ισχυρό στρες που βίωσε. Όμως, χωρίς να κοιτάξουμε στο εσωτερικό του εγκεφάλου, δεν μπορούμε να πούμε τι συμβαίνει πίσω από μια συμπεριφορά. Όταν οι άνθρωποι δημιουργούν αναμνήσεις, αποθηκεύουν πολλές πληροφορίες μαζί με την ίδια την ανάμνηση. Οι πληροφορίες που αποθηκεύονται στη μνήμη δεν είναι μόνο σε σχέση με το τι συνέβη, αλλά και με το όλο πλαίσιο στο οποίο συνέβη το γεγονός». Νωρίτερα αυτή τη χρονιά, το PLIM του MIT δημοσίευσε μια μελέτη σχετικά με ένα νέο φάρμακο που μπορεί να βοηθήσει τους πάσχοντες από διαταραχή μετατραυματικού στρες (PTSD) να απαλείψουν τις ανεπιθύμητες αναμνήσεις τους. Αυτή η ανακάλυψη αναμένεται να χρησιμοποιηθεί σε θεραπείες ασθενών με μετα-τραυματικό στρες οι οποίοι δεν μπορούν να **σβήσει τραυματικές μνήμες σε αρουραίους.**

Η ομάδα του MIT απέδειξε ότι η επανέκθεση σε μια τρομακτική μνήμη ανοίγει ένα παράθυρο ευκαιρίας κατά το οποίο μπορεί να αλλάξει η μνήμη, αλλά μόνο εφ' όσον αυτή έχει πρόσφατα διαμορφωθεί. Αν παρέμβει κανείς μέσα σε αυτό το χρονικό «παράθυρο», τότε μπορεί να την τροποποιήσει ή να σχηματίσει ένα νέο ίχνος μνήμης που να καθοδηγεί στην πραγματικότητα το πειραματόζωο στο να πιστεύει ότι ακόμη και μία ποντικοπαγίδα δεν είναι ένα τόσο επικίνδυνο μέρος.

Πριν από δύο μήνες, οι ερευνητές του Πανεπιστημίου της Καλιφόρνια στο Σαν Ντιέγκο (UCSD), σε συνδυασμό με τα Εθνικά Ινστιτούτα Υγείας (NIH) **εμφύτευσαν με επιτυχία, αφαίρεσαν και επανεμφύτευσαν μνήμες σε αρουραίους, στο εργαστήριο**.

Η διαδικασία που ονομάζεται μακροπρόθεσμη ενδυνάμωση (LTP), θεωρείται από τους επιστήμονες ότι είναι το στοιχείο ενίσχυσης μεταξύ των συνάψεων των νευρώνων που επιβλέπουν τον σχηματισμό των αναμνήσεων. Λαμβάνοντας σαν σωστή αυτή την υπόθεση, οι επιστήμονες τροποποίησαν την ισχύ των συνάψεων (σημεία επικοινωνίας των νευρώνων) σε ένα κύκλωμα μνήμης, παράγοντας μία ψευδή μνήμη και κατόπιν την αφαίρεσαν από το κύκλωμα των νευρώνων. Η ψευδής μνήμη αναιρέθηκε μέσω της οπτογενετικής, μιας πειραματικής μεθόδου των νευροεπιστημών με χρήση λέιζερ. Η παραδοσιακή ηλεκτροπληξία εφαρμόσθηκε με διέγερση μέσω οποτογενετικής στους νευρώνες που πιστεύεται ότι συνδέονται με ακουστικές μνήμες φόβου. Οι ερευνητές ήταν σε θέση να σβήσουν και να επαναφέρουν στην κυριολεξία αυτές τις αναμνήσεις, δυναμώνοντας και αποδυναμώνοντας τις νευρικές συνάψεις.

Τον Ιούλιο του 2014, η Υπηρεσία Defense Advanced Research Projects Agency (DARPA) διέθεσε **σαράντα εκατομμύρια δολάρια στην ακαδημαϊκή κοινότητα, προκειμένου να αναπτύξει μια τεχνολογία μικροτσίπ που να μπορεί να εμφυτευτεί στους εγκεφάλους των στρατιωτών, προκειμένου να ανακτήσουν χαμένες μνήμες**. Λόγω των κρανιοεγκεφαλικών κακώσεων (ΚΕΚ), οι στρατιώτες έχουν την τάση να επιλέγουν συνειδητά να σβήσουν τις μνήμες τους. Η DARPA θα ήθελε να είναι σε θέση να τις ανακτήσει κατά βούληση, με τη χρήση εμφυτευμάτων μικροτσίπ. Η DARPA **έχει επίσης πειραματιστεί με εμφυτεύματα που δημιουργούν ψευδείς αναμνή-**

ρευμα. Όταν το πείραμα ολοκληρωνόταν, οι γυναίκες ανακτούσαν τις αισθήσεις τους. Ο Koubeissi εξηγεί: «Θα το παρομοιάσω με ένα αυτοκίνητο. Ένα αυτοκίνητο που βρίσκεται στον δρόμο έχει πολλά μέρη... αλλά υπάρχει μόνο ένα σημείο όπου θα γυρίσετε το κλειδί και όλα τα μέρη θα ανάβουν και θα δουλεύουν μαζί. Έτσι, ενώ η συνείδηση είναι μια περίπλοκη διαδικασία που δημιουργήθηκε μέσω πολλών δομών και δικτύων - μπορεί να έχουμε βρει το κλειδί».

Για πάνω από σαράντα χρόνια, ο Donald Lewis, πειραματικός ψυχολόγος, διενεργούσε μια μελέτη με εκπαιδευμένους αρουραίους οι οποίοι προετοιμάζονταν να φοβούνται έναν καθορισμένο ήχο, που όμως έγινε ασήμαντος γι' αυτούς μετά το ηλεκτροσόκ στον εγκέφαλό τους, που διέγραψε την προηγούμενη προετοιμασία τους. Έτσι, δεν φοβούνταν πλέον τον συγκεκριμένο ήχο.

Τα ποντίκια λοιπόν αντικατέστησαν επάξια τους ανθρώπους-πειραματόζωα (τουλάχιστον σε αρχικά στάδια πειραμάτων), ανοίγοντας νέους δρόμους **καταστολής**. Προφανώς, πολλά είναι ακόμη τα πειράματα που μας είναι εντελώς άγνωστα διότι έχουν κρατηθεί κρυφά. Οι διεστραμμένοι εγκέφαλοι που τα σκέφτονται θα πρέπει να τρέμουν την καθαρή σκέψη του αναρχικού ανθρώπου και τον αγώνα του για την **διατήρηση της μνήμης ενάντια στη λήθη!**

Κ.

ΠΗΓΕΣ

α)http://www.theguardian.com/science/2015/mar/09/rodent-recall-false-but-happy-memories-implanted-in-sleeping-mice

β)http://el.wikipedia.org/wiki/%CE%97_%CE%B1%CE%B9%CF%8E%CE%BD%CE%B9%CE%B1_%CE%BB%CE%B9%CE%B1%CE%BA%CE%AC%CE%B4%CE%B1_%CE%B5%CE%BD%CF%8C%CF%82_%CE%BA%CE%B1%CE%B8%CE%B1%CF%81%CE%BF%CF%8D_%CE%BC%CF%85%CE%B1%CE%BB%CE%BF%CF%8D

γ)http://tvxs.gr/news/%CF%83%CE%B1%CE%BD-%CF%83%CE%AE%CE%BC%CE%B5%CF%81%CE%B1/mk-ultra-%CF%80%CE%BB%CF%8D%CF%83%CE%B7-%CE%B5%CE%B3%CE%BA%CE%B5%CF%86%CE%AC%CE%BB%CE%BF%CF%85-%CE%B4%CE%B9%CE%B1-%CF%87%CE%B5%CE%B9%CF%81%CF%8C%CF%82-cia

δ)http://humansarefree.com/2014/09/7-new-mind-control-experiments-funded.html#sthash.bGM5ODgQ.dpuf

ε) http://www.enet.gr/?i=news.el.article&id=328472

Μια νύχτα σαν αυτή με κάποιο τρόπο/ αφάνταστο, θ' ακούσεις τη φωνή μου,
που κοινωνούσε της διακαινησίμου/ αγάπης μου γλυκόπικρο τον κόπο.

Και ίσως αγάπησες και μένα,/τη λυπημένη σάρκα της φωνής,
που σε αγάπησε όσο κανείς/ και ξόδεψε τα ήδη ξοδεμένα

– και αναρίθμητα – από την αρχή./ Το ξέρω, δεν χωράει μαυσωλείο
εκεί όπου ακόμα κυριαρχεί

ο πόνος της σαρκός ούτε βιβλίο·/ απόψε που είναι νύχτα και βροχή,
στης σάρκας σου τη μνήμη καταλύω.

Διονύση Καψάλη,
Προοίμιο (Μια υπόθεση ευδαιμονίας)

Η αβάσταχτη ελαφρότητα της ευτυχίας

Πολύ μελάνι έχει χυθεί για την ευτυχία. Η πολιτική θεωρία, μάλιστα, απ' τα χρόνια του Αριστοτέλη, την ανήγαγε σε ύψιστο στόχο. Η ευδαιμονία των πόλεων και των πολιτών, των επίλεκτων κατοίκων. Κι η Ευρώπη αιώνες ασχολείται με τις πολιτικές οδούς που οδηγούν στην ευτυχία. Όνειρο κάθε δυτικού είναι το κυνήγι της. Μα, θα αναρωτηθεί κάποιος, όλοι δεν την αναζητούν; Τι πιο ωραίο και φυσιολογικό να την αναζητά κάποιος; Τι πιο ανθρώπινο; Είναι, όμως, πάντα η ευτυχία το ζητούμενο σε όλους τους ανθρώπους; Και τι σημαίνει; Ποιους κόσμους αντανακλά; Και ποιες διαστάσεις έχει πάρει σήμερα στον αιώνα των διαθλώμενων μοναξιών;

Πολλοί είναι αυτοί που πιστεύουν ότι η ευτυχία έχει μια αυταξία, δεν χρειάζεται να έχει σκοπό, ίσως είναι κι η ίδια ο σκοπός. Θεωρείται, μάλιστα, σημαντικό το ότι δεν έχει σχετική αξία, αλλά απόλυτη, δεν είναι πολύτιμη σε σύγκριση με άλλα, όπως τα χρήματα, εκφράζει πολλές φορές το απόλυτο σε τέτοιο βαθμό, που μοιάζει άπιαστη. Μοιάζει με μια κατάσταση, όπου υποτίθεται ότι φτάνουν κάποιοι τυχεροί, που την αξίζουν. Κι οι ευτυχισμένοι είναι κι οι εκλεκτοί αυτού του κόσμου, ενώ οι άλλοι απλώς τους ζηλεύουν.

εθισμένοι στο κυνήγι της ευτυχίας. Ο Mark Rowlands στο βιβλίο του *Ο φιλόσοφος και ο λύκος* γράφει: *Αλλά από μια άποψη, οι «ευτυχιομανείς» είναι χειρότεροι από τους ναρκομανείς. Οι εξαρτημένοι από ουσίες έχουν λανθασμένη άποψη για την πηγή της ευτυχίας τους. Οι εξαρτημένοι από την ευτυχία έχουν λανθασμένη άποψη για το τι είναι η ευτυχία. Το κοινό τους σημείο είναι ότι δεν εκτιμούν τι είναι πραγματικά σημαντικό στη ζωή.*

Οι ευτυχιομανείς αυτοί, λοιπόν, κάνουν τα πάντα, αναζητώντας με μανία κάτι που ποτέ δεν θα τους είναι αρκετό. Μένουν πάντα ανικανοποίητοι, σαν αρπακτικά, που αχόρταγα προσπαθούν να ρουφήξουν τη ζωή, αλλά εξαντλούν κάθε δύναμη και δυνατότητα να βρουν τον εαυτό τους. Η ευτυχιοθηρία στε-

επιλογές. Αυτές οι επιλογές είναι η προσωπική μας ευθύνη απέναντι στον εαυτό μας κι η ευθύνη είναι μια δύσκολη υπόθεση.

Δεν είναι τυχαίο που η ευτυχία έχει εκφυλιστεί, κατά κάποιον τρόπο, σε πολιτική έννοια. Απομονώνει σε επιμέρους μοναδικότητες, σε εγωιστικές ατομικότητες, που στρέφονται στον εαυτό τους, για να τη διατηρήσουν. Η ευτυχία δίνει πλέον αξία σε όποιον τη φέρει. Τον κάνει διεκδικητή της αιώνιας βασιλείας των ουρανών, άξιο μέτοχο του φρουρούμενου κοινωνικού παραδείσου. Και κυρίως, κρατάει στον αφρό σκέψεις και συναισθήματα. Η έλλειψη της ουσίας, η καθ-ιέρωση μιας ζωής που αποφεύγει με μανία τη θλίψη και τα βαθύτερα συναισθήματα, επιδιώκει να γαντζώνεται από μια γελοία χαρά, κα-

μαυσωλείο
εκεί όπου ακόμα κυριαρχεί

ο πόνος της σαρκός ούτε βιβλίο·/ απόψε που είναι νύχτα και βροχή,
στης σάρκας σου τη μνήμη καταλύω.

ΔΙΟΝΥΣΗ ΚΑΨΑΛΗ ,
Προοίμιο (Μια υπόθεση ευδαιμονίας)

Πολύ μελάνι έχει χυθεί για την ευτυχία. Η πολιτική θεωρία, μάλιστα, απ' τα χρόνια του Αριστοτέλη, την ανήγαγε σε ύψιστο στόχο. Η ευδαιμονία των πόλεων και των πολιτών, των επίλεκτων κατοίκων. Κι η Ευρώπη αιώνες ασχολείται με τις πολιτικές οδούς που οδηγούν στην ευτυχία. Όνειρο κάθε δυτικού είναι το κυνήγι της. Μα, θα αναρωτηθεί κάποιος, όλοι δεν την αναζητούν; Τι πιο ωραίο και φυσιολογικό να την αναζητά κάποιος; Τι πιο ανθρώπινο; Είναι, όμως, πάντα η ευτυχία το ζητούμενο σε όλους τους ανθρώπους; Και τι σημαίνει; Ποιους κόσμους αντανακλά; Και ποιες διαστάσεις έχει πάρει σήμερα στον αιώνα των διαθλώμενων μοναξιών;

Πολλοί είναι αυτοί που πιστεύουν ότι η ευτυχία έχει μια αυταξία, δεν χρειάζεται να έχει σκοπό, ίσως είναι κι η ίδια ο σκοπός. Θεωρείται, μάλιστα, σημαντικό το ότι δεν έχει σχετική αξία, αλλά απόλυτη, δεν είναι πολύτιμη σε σύγκριση με άλλα, όπως τα χρήματα, εκφράζει πολλές φορές το απόλυτο σε τέτοιο βαθμό, που μοιάζει άπιαστη. Μοιάζει με μια κατάσταση, όπου υποτίθεται ότι φτάνουν κάποιοι τυχεροί, που την αξίζουν. Κι οι ευτυχισμένοι είναι κι οι εκλεκτοί αυτού του κόσμου, ενώ οι άλλοι απλώς τους ζηλεύουν.

Πότε, όμως, οι άνθρωποι είναι ευτυχισμένοι; Όταν διασκεδάζουν, όταν ευχαριστιούνται, όταν νιώθουν όμορφα; Προφανώς, όλα τα παραπάνω. Πότε τελικά τους συμβαίνει να νιώθουν όμορφα; Κι αυτό τι σημαίνει σε έναν κόσμο γεμάτο συγκρούσεις κι ανταγωνισμούς, αυταπάτες και πληρωμένες διασκεδάσεις του κιλού; Τι σημαίνει ευτυχία στις ατέλειωτες κι ατελείς Βαβυλώνες; Το κυνήγι της ευτυχίας ταυτίζεται με την περιφρούρηση ενός προσωπικού κόσμου, που χτίζεται, για να τη διαφυλάξει, γίνεται προσωπική ευτυχία, όπως λέμε προσωπική περιουσία.

Η θήρα προς άγραν ηδονών, οι απολαύσεις που θεοποιούνται σχεδόν, η αντιμετώπιση του φαγητού, του ποτού και της ανέραστης συνουσίας ως ιερού τοτέμ τής ευχαρίστησης, ακόμη και με αντάλλαγμα την αποκτήνωση, κάνει την ευτυχία όχι μόνο μια προσωπική, αλλά και μια σκληρή κι απάνθρωπη συχνά υπόθεση. Μοιάζει με τον τίτλο γνωστής ταινίας, εθισμένοι στο κυνήγι της ευτυχίας. Ο Mark Rowlands στο βιβλίο του *Ο φιλόσοφος και ο λύκος* γράφει: *Αλλά από μια άποψη, οι «ευτυχιομανείς» είναι χειρότεροι από τους ναρκομανείς. Οι εξαρτημένοι από ουσίες έχουν λανθασμένη άποψη για την πηγή της ευτυχίας τους. Οι εξαρτημένοι από την ευτυχία έχουν λανθασμένη άποψη για το τι είναι η ευτυχία. Το κοινό τους σημείο είναι ότι δεν εκτιμούν τι είναι πραγματικά σημαντικό στη ζωή.*

Οι ευτυχιομανείς αυτοί, λοιπόν, κάνουν τα πάντα, αναζητώντας με μανία κάτι που ποτέ δεν θα τους είναι αρκετό. Μένουν πάντα ανικανοποίητοι, σαν αρπακτικά, που αχόρταγα προσπαθούν να ρουφήξουν τη ζωή, αλλά εξαντλούν κάθε δύναμη και δυνατότητα να βρουν τον εαυτό τους. Η ευτυχιοθηρία στερεί από τη συγκίνηση της ζωής, την αναζήτηση της βαθύτερης ουσίας, την ολοκλήρωση, το μοίρασμα και την προσφορά. Στην πραγματικότητα, ως έννοια ίσως και να μην υπάρχει, αφού από μόνη της κρύβει το νόημά της: είναι απλώς μια καλή τύχη, μια καλή στιγμή φευγαλέα, που έρχεται, όταν δεν την υπολογίζεις, δεν την περιμένεις, δεν την σχεδιάζεις. Και δεν μπορεί να είναι ο στόχος της ζωής σου.

Η ύπαρξή μας εξαρτάται από πολύ πιο ουσιώδεις καταστάσεις. Η πληρότητα κι η αρμονία που έχει το πέρασμά μας απ' τη γη δεν ανταλλάσσονται, δεν πωλούνται, δεν είναι μέρος ενός πολιτικού προγράμματος. Η ευτυχία, με την ένταση που την αναζητά η Δύση, είναι ένα εγωιστικό παιγνίδι, που μας αδειάζει αντί να μας γεμίζει, μας κάνει επίπεδους σαν την αντανάκλαση της σελήνης μέσα σε μια βαθιά λίμνη, που ποτέ δεν θα εξερευνήσουμε το βυθό της.

Πετώντας τις παρωπίδες μας, δεν είναι δύσκολο

επιλογές. Αυτές οι επιλογές είναι η προσωπική μας ευθύνη απέναντι στον εαυτό μας κι η ευθύνη είναι μια δύσκολη υπόθεση.

Δεν είναι τυχαίο που η ευτυχία έχει εκφυλιστεί, κατά κάποιον τρόπο, σε πολιτική έννοια. Απομονώνει σε επιμέρους μοναδικότητες, σε εγωιστικές ατομικότητες, που στρέφονται στον εαυτό τους, για να τη διατηρήσουν. Η ευτυχία δίνει πλέον αξία σε όποιον τη φέρει. Τον κάνει διεκδικητή της αιώνιας βασιλείας των ουρανών, άξιο μέτοχο του φρουρούμενου κοινωνικού παραδείσου. Και κυρίως, κρατάει στον αφρό σκέψεις και συναισθήματα. Η έλλειψη της ουσίας, η καθ-ιέρωση μιας ζωής που αποφεύγει με μανία τη θλίψη και τα βαθύτερα συναισθήματα, επιδιώκει να γαντζώνεται από μια γελοία χαρά, κατασκευάζει μια ζωή επίπεδη, όπου τίποτε δεν έχει σημασία στην ουσία.

Δεν είναι τυχαία η καλλιεργημένη νοοτροπία του «εμείς να περνάμε καλά» και να μην εμβαθύνουμε πολύ, γιατί η ενδοσκόπηση είναι δυστυχία, είναι φόβος μήπως γίνουμε καλύτεροι άνθρωποι και μείνουμε μόνοι μας. Κάθε τι που θα αναδείκνυε τη μοναδικότητά μας και την ξεχωριστή μας ύπαρξη είναι επικίνδυνο. Η εκπαίδευση προϊδεάζει για όσα θα ακολουθήσουν στην ενήλικη ζωή: αξίζει ό,τι εντυπωσιάζει· μαγκιά είναι η επικράτηση του ισχυρότερου· επιβιώνει ο καλύτερος κι όποιος δεν φάνηκε αρκετά ικανός είναι αυτός που θα μείνει πίσω στο δαρβινικό βασίλειο.

Όποιος επιδιώκει να απελευθερωθεί αγωνιζόμενος για την Αναρχία δεν μπορεί να επικαλείται τέτοιου είδους μέτρα και σταθμά για την ευτυχία. Δεν είναι δυνατό μέσα σε έναν κόσμο που τρέφεται

κάθε δυτικού είναι το κυνήγι της. Μα, θα αναρωτηθεί κάποιος, όλοι δεν την αναζητούν; Τι πιο ωραίο και φυσιολογικό να την αναζητά κάποιος; Τι πιο ανθρώπινο; Είναι, όμως, πάντα η ευτυχία το ζητούμενο σε όλους τους ανθρώπους; Και τι σημαίνει; Ποιους κόσμους αντανακλά; Και ποιες διαστάσεις έχει πάρει σήμερα στον αιώνα των διαθλώμενων μοναξιών;

Πολλοί είναι αυτοί που πιστεύουν ότι η ευτυχία έχει μια αυταξία, δεν χρειάζεται να έχει σκοπό, ίσως είναι κι η ίδια ο σκοπός. Θεωρείται, μάλιστα, σημαντικό το ότι δεν έχει σχετική αξία, αλλά απόλυτη, δεν είναι πολύτιμη σε σύγκριση με άλλα, όπως τα χρήματα, εκφράζει πολλές φορές το απόλυτο σε τέτοιο βαθμό, που μοιάζει άπιαστη. Μοιάζει με μια κατάσταση, όπου υποτίθεται ότι φτάνουν κάποιοι τυχεροί, που την αξίζουν. Κι οι ευτυχισμένοι είναι κι οι εκλεκτοί αυτού του κόσμου, ενώ οι άλλοι απλώς τους ζηλεύουν.

Πότε, όμως, οι άνθρωποι είναι ευτυχισμένοι; Όταν διασκεδάζουν, όταν ευχαριστιούνται, όταν νιώθουν όμορφα; Προφανώς, όλα τα παραπάνω. Πότε τελικά τους συμβαίνει να νιώθουν όμορφα; Κι αυτό τι σημαίνει σε έναν κόσμο γεμάτο συγκρούσεις κι ανταγωνισμούς, αυταπάτες και πληρωμένες διασκεδάσεις του κιλού; Τι σημαίνει ευτυχία στις ατέλειωτες κι ατελείς Βαβυλώνες; Το κυνήγι της ευτυχίας ταυτίζεται με την περιφρούρηση ενός προσωπικού κόσμου, που χτίζεται, για να τη διαφυλάξει, γίνεται προσωπική ευτυχία, όπως λέμε προσωπική περιουσία.

Η θήρα προς άγραν ηδονών, οι απολαύσεις που θεοποιούνται σχεδόν, η αντιμετώπιση του φαγητού, του ποτού και της ανέραστης συνουσίας ως ιερού τοτέμ τής ευχαρίστησης, ακόμη και με αντάλλαγμα την αποκτήνωση, κάνει την ευτυχία όχι μόνο μια προσωπική, αλλά και μια σκληρή κι απάνθρωπη συχνά υπόθεση. Μοιάζει με τον τίτλο γνωστής ταινίας, που λέει *ζήσε κι άσε τους άλλους να πεθάνουν*. Και μάλιστα μ' ένα γοητευτικό κι αψεγάδιαστο προσωπείο, που κάνει τους άλλους να πιστεύουν ότι είσαι ανίκητος κι ο μοναδικός δικαιούχος αυτού του λαμπερού κόσμου. Όσοι αρνούνται αυτή την ευτυχία που ξεπηδάει από διαφημίσεις για βούτυρα και γάλατα θεωρούνται μίζεροι.

Η ευτυχία σήμερα θα οριζόταν ως η αυταξία των καλύτερων, που χτίζουν μια ευχάριστη ζωή με εύκολη πρόσβαση στις διασκεδάσεις και τις νέες τεχνολογίες, τις υλικές ανέσεις και την εξασφάλιση, πάνω στα συντρίμμια της ζωής των άλλων. Κάποιοι είναι

εθισμένοι στο κυνήγι της ευτυχίας. Ο Mark Rowlands στο βιβλίο του *Ο φιλόσοφος και ο λύκος* γράφει: *Αλλά από μια άποψη, οι «ευτυχιομανείς» είναι χειρότεροι από τους ναρκομανείς. Οι εξαρτημένοι από ουσίες έχουν λανθασμένη άποψη για την πηγή της ευτυχίας τους. Οι εξαρτημένοι από την ευτυχία έχουν λανθασμένη άποψη για το τι είναι η ευτυχία. Το κοινό τους σημείο είναι ότι δεν εκτιμούν τι είναι πραγματικά σημαντικό στη ζωή.*

Οι ευτυχιομανείς αυτοί, λοιπόν, κάνουν τα πάντα, αναζητώντας με μανία κάτι που ποτέ δεν θα τους είναι αρκετό. Μένουν πάντα ανικανοποίητοι, σαν αρπακτικά, που αχόρταγα προσπαθούν να ρουφήξουν τη ζωή, αλλά εξαντλούν κάθε δύναμη και δυνατότητα να βρουν τον εαυτό τους. Η ευτυχιοθηρία στερεί από τη συγκίνηση της ζωής, την αναζήτηση της βαθύτερης ουσίας, την ολοκλήρωση, το μοίρασμα και την προσφορά. Στην πραγματικότητα, ως έννοια ίσως και να μην υπάρχει, αφού από μόνη της κρύβει το νόημά της: είναι απλώς μια καλή τύχη, μια καλή στιγμή φευγαλέα, που έρχεται, όταν δεν την υπολογίζεις, δεν την περιμένεις, δεν την σχεδιάζεις. Και δεν μπορεί να είναι ο στόχος της ζωής σου.

Η ύπαρξή μας εξαρτάται από πολύ πιο ουσιώδεις καταστάσεις. Η πληρότητα κι η αρμονία που έχει το πέρασμά μας απ' τη γη δεν ανταλλάσσονται, δεν πωλούνται, δεν είναι μέρος ενός πολιτικού προγράμματος. Η ευτυχία, με την ένταση που την αναζητά η Δύση, είναι ένα εγωιστικό παιγνίδι, που μας αδειάζει αντί να μας γεμίζει, μας κάνει επίπεδους σαν την αντανάκλαση της σελήνης μέσα σε μια βαθιά λίμνη, που ποτέ δεν θα εξερευνήσουμε το βυθό της.

Πετώντας τις παρωπίδες μας, δεν είναι δύσκολο να αντιληφθούμε ότι η ευτυχία δεν είναι μια καθολική και παγκόσμια έννοια. Δεν την αναζητούν όλοι οι άνθρωποι, απανταχού στον κόσμο. Κι οι παλιές θρησκείες δεν την ενέτασσαν καν στο ρεπερτόριό τους. Ο άνθρωπος που αναζητά τον εαυτό του αναζητά τη γαλήνη, δεν κλείνεται στο φρούριο της καλοπέρασης, για να περιφρουρήσει την ευνοϊκή του θέση στην κοινωνία. Αποζητά να ζήσει ολοκληρωμένα την ύπαρξή του· τη θλίψη, όσο και τη χαρά, την πληρότητα, όσο και την ανεπάρκεια, τη δύναμη, όσο και την αδυναμία, την αγάπη, όσο και το μίσος, για να βρει τον δικό του δρόμο μέσα από ένα μονοπάτι με επιλογές. Αυτές οι επιλογές είναι η προσωπική μας ευθύνη απέναντι στον εαυτό μας κι η ευθύνη είναι μια δύσκολη υπόθεση.

Δεν είναι τυχαίο που η ευτυχία έχει εκφυλιστεί, κατά κάποιον τρόπο, σε πολιτική έννοια. Απομονώνει σε επιμέρους μοναδικότητες, σε εγωιστικές ατομικότητες, που στρέφονται στον εαυτό τους, για να τη διατηρήσουν. Η ευτυχία δίνει πλέον αξία σε όποιον τη φέρει. Τον κάνει διεκδικητή της αιώνιας βασιλείας των ουρανών, άξιο μέτοχο του φρουρούμενου κοινωνικού παραδείσου. Και κυρίως, κρατάει στον αφρό σκέψεις και συναισθήματα. Η έλλειψη της ουσίας, η καθ-ιέρωση μιας ζωής που αποφεύγει με μανία τη θλίψη και τα βαθύτερα συναισθήματα, επιδιώκει να γαντζώνεται από μια γελοία χαρά, κατασκευάζει μια ζωή επίπεδη, όπου τίποτε δεν έχει σημασία στην ουσία.

Δεν είναι τυχαία η καλλιεργημένη νοοτροπία του «εμείς να περνάμε καλά» και να μην εμβαθύνουμε πολύ, γιατί η ενδοσκόπηση είναι δυστυχία, είναι φόβος μήπως γίνουμε καλύτεροι άνθρωποι και μείνουμε μόνοι μας. Κάθε τι που θα αναδείκνυε τη μοναδικότητά μας και την ξεχωριστή μας ύπαρξη είναι επικίνδυνο. Η εκπαίδευση προϊδεάζει για όσα θα ακολουθήσουν στην ενήλικη ζωή: αξίζει ό,τι εντυπωσιάζει· μαγκιά είναι η επικράτηση του ισχυρότερου· επιβιώνει ο καλύτερος κι όποιος δεν φάνηκε αρκετά ικανός είναι αυτός που θα μείνει πίσω στο δαρβινικό βασίλειο.

Όποιος επιδιώκει να απελευθερωθεί αγωνιζόμενος για την Αναρχία δεν μπορεί να επικαλείται τέτοιου είδους μέτρα και σταθμά για την ευτυχία. Δεν είναι δυνατό μέσα σε έναν κόσμο που τρέφεται από τον ανταγωνισμό, που συντηρείται από τη θήρα της μανιώδους ευτυχίας, ένα ελεύθερο πνεύμα να μη νιώθει ότι ασφυκτιά, ακόμη κι αν δεν κατορθώσει να προκαλέσει ρωγμές στο προσωπείο του σύγχρονου λαβύρινθου. Κι αυτή η ασφυξία, ο βαθύτερος προβληματισμός, η προσπάθεια ουσιαστικότερης σκέψης, συχνά ερμηνεύεται ως μιζέρια, φέροντας το στίγμα της ντροπής.

σύντροφοι για
την ***Αναρχική απελευθερωτική δράση***
anarchiki-drasi@anarchy.gr

ΟΙ ΝΕΑΡΟΙ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΡΑΓΩΝΙΑ

Η βιβλιοθήκη Kate Sharpley παρουσίασε τον Οκτώβριο του 2014 την έκδοση μιας ακόμη μελέτης της αναρχικής δράσης στη δικτατορία του Φράνκο. Τιτλοφορείται «Λος Μάνιος, Οι νεαροί από την Αραγωνία. Η ιστορία της δράσης μιας Αντι-Φρανκικής ομάδας».

Αυτή η ομάδα φίλων από τη Σαραγόσα συσπειρώθηκε για να πολεμήσει το Φρανκικό καθεστώς, εκείνες τις οπτιμιστικές μέρες που ακολούθησαν την δεύτερη παγκόσμια ανθρωποσφαγή.

Αρχικά είχαν δραστήρια συμμετοχή στη Σοσιαλιστική Νεολαία, αλλά σύντομα ενώθηκαν με την αναρχική αντίσταση μαζί με μαχητές όπως ο Francisco «Quico» Sabaté και ο José Lluís Facerías.

Ο Mariano Aguayo Morán (1922-1994) ήταν ένα από τα μέλη της ομάδας «Λος Μάνιος». Το 1945, ανέλαβε ένοπλη δράση ενάντια στον Φράνκο. Φυλακίστηκε για μερικούς μήνες το 1948, και μετά μετακόμισε στη Βαρκελώνη το Φεβρουάριο του 1949 και συσπειρώθηκε στην αναρχική ομάδα δράσης Λος Μάνιος («μάνιο» είναι αργκό έκφραση για τους καταγόμενους από την Αραγωνία), υπό τους Wenceslao ... φές δρόμο ανάμεσα στη Σαραγόσα και τη Μαδρίτη, στο La Cuesta de la Muela.

Μετά την επιστροφή τους στη Βαρκελώνη, στις 2 Ιανουαρίου 1950, η ομάδα προδόθηκε από ένα αποξενωμένο μέλος, τον Aniceto Pardillo Manzanero (The Kid-Το Παιδί) και οι πιο πολλοί συνελήφθησαν στις 9 Γενάρη 1950, την ημέρα θανάτου του Wences (Wenceslao Jiménez Orive). Ο Wences αφού πυροβολήθηκε και τραυματίστηκε σοβαρά σε αστυνομική ενέδρα, στη Βαρκελώνη, προτίμησε να μην αιχμαλωτιστεί και κατάπιε κυάνιο. Οι συλληφθέντες Simón Gracia Fleringán, Plácido Ortiz Gratal και Victoriano Muñoz Treserras εκτελέστηκαν στις 24 Δεκεμβρίου 1950. Τα πτώματά τους πετάχτηκαν σε έναν κοινό, ανώνυμο τάφο. Ο Mariano Aguayo ήταν τυχερός που ήταν στο Παρίσι όταν η ομάδα προδόθηκε στη Βαρκελώνη.

Η συνέντευξη του Mariano Aguayo Morán, δόθηκε το Σεπτέμβριο του 1976 και παρέσχε μια ευκαιρία να κατανοηθεί η ιστορία της ελευθεριακής αντι-φρανκικής αντίστασης στα κρίσιμα χρόνια μετά τον πόλεμο (1946-1950), μια εποχή που, όπως

... κατανοηθούν τα προβλήματα με τα οποία έπρεπε να καταπιαστεί. Εκεί βρίσκεται, με

Στην καταγραφή αυτών των γεγονότων συνέβαλαν οι:

Mariano Aguayo Morán (1922-1994). Επαγγελματίας φωτογράφος, μέλος της ομάδας. Στη Γαλλία εργάστηκε στις αναρχικές εκδόσεις Solidaridad Obrera, Atalaya, Frente Libertario και Confrontación.

Fredy Gómez, γιος ενός εξέχοντος μέλους της CNT στην εξορία, και αναρχικός συγγραφέας και εκδότης.

Antonio Téllez Sola. Σαν βετεράνος της FIJL (Ελευθεριακή Νεολαία) της δεκαετίας του '30, του ισπανικού εμφύλιου, των στρατοπέδων και εργατικών ταγμάτων στη Γαλλία, της γαλλικής αντίστασης, της επιδρομής στο Val d'Aran το 1944 και του παράνομου αγώνα ενάντια στο Φράνκο, ο Téllez ανέλαβε με ιδιαίτερα ευτυχής να αναλάβει για όλη του τη ζωή το έργο της αναδάμησης των ζωών των αντι-φρανκικών Ελευθεριακών αντάρτων, πολλοί απ' τους οποίους ήταν προσωπικοί του φίλοι και γνωστοί.

Η βιβλιοθήκη Kate Sharpley παρουσίασε τον Οκτώβριο του 2014 την έκδοση μιας ακόμη μελέτης της αναρχικής δράσης στη δικτατορία του Φράνκο. Τιτλοφορείται «Λος Μάνιος, Οι νεαροί από την Αραγωνία. Η ιστορία της δράσης μιας Αντι-Φρανκικής ομάδας».

Αυτή η ομάδα φίλων από τη Σαραγόσα συσπειρώθηκε για να πολεμήσει το Φρανκικό καθεστώς, εκείνες τις οπτιμιστικές μέρες που ακολούθησαν την δεύτερη παγκόσμια ανθρωποσφαγή.

Αρχικά είχαν δραστήρια συμμετοχή στη Σοσιαλιστική Νεολαία, αλλά σύντομα ενώθηκαν με την αναρχική αντίσταση μαζί με μαχητές όπως ο Francisco «Quico» Sabaté και ο José Lluís Facerías.

Ο Mariano Aguayo Morán (1922-1994) ήταν ένα από τα μέλη της ομάδας «Λος Μάνιος». Το 1945, ανέλαβε ένοπλη δράση ενάντια στον Φράνκο. Φυλακίστηκε για μερικούς μήνες το 1948, και μετά μετακόμισε στη Βαρκελώνη το Φεβρουάριο του 1949 και συσπειρώθηκε στην αναρχική ομάδα δράσης Λος Μάνιος («μάνιο» είναι αργκό έκφραση για τους καταγόμενους από την Αραγωνία), υπό τους Wenceslao Giménez Orive «Wences» και «Jimeno», Simón Gracia Fleringan, Plácido Ortiz, Salgado, D. G. M., «Rodolfo», César Saborit Carrelero και τον, μετέπειτα, προδότη Aniceto Pardillo Manzanero.

Στις 2 Μαρτίου 1949, στη Βαρκελώνη, οι Wences, José López Penedo, Carlos Vidal Pasanau μαζί με τους Francisco και José Sabaté Llopart, έστησαν ενέδρα σε όχημα στο οποίο πίστευαν ότι επέβαινε ο Eduardo Quintela, επικεφαλής της φρανκικής μυστικής αστυνομίας (Brigada Politico Social – BPS) στην Καταλωνία. Αντ' αυτού, όμως, σκότωσαν το γραμματέα του Φαλαγγικού Μετώπου Νεολαίας, Manuel Piñol και τον οδηγό του.

Κατόπιν, η ομάδα συνέχισε την δράση της με μια σειρά ένοπλων ληστειών σε Μαφές δρόμο ανάμεσα στη Σαραγόσα και τη Μαδρίτη, στο La Cuesta de la Muela.

Μετά την επιστροφή τους στη Βαρκελώνη, στις 2 Ιανουαρίου 1950, η ομάδα προδόθηκε από ένα αποξενωμένο μέλος, τον Aniceto Pardillo Manzanero (The Kid-Το Παιδί) και οι πιο πολλοί συνελήφθησαν στις 9 Γενάρη 1950, την ημέρα θανάτου του Wences (Wenceslao Jiménez Orive). Ο Wences αφού πυροβολήθηκε και τραυματίστηκε σοβαρά σε αστυνομική ενέδρα, στη Βαρκελώνη, προτίμησε να μην αιχμαλωτιστεί και κατάπιε κυάνιο. Οι συλληφθέντες Simón Gracia Fleringán, Plácido Ortiz Gratal και Victoriano Muñoz Treserras εκτελέστηκαν στις 24 Δεκεμβρίου 1950. Τα πτώματά τους πετάχτηκαν σε έναν κοινό, ανώνυμο τάφο. Ο Mariano Aguayo ήταν τυχερός που ήταν στο Παρίσι όταν η ομάδα προδόθηκε στη Βαρκελώνη.

Η συνέντευξη του Mariano Aguayo Morán, δόθηκε το Σεπτέμβριο του 1976 και παρέσχε μια ευκαιρία να κατανοηθεί η ιστορία της ελευθεριακής αντι-φρανκικής αντίστασης στα κρίσιμα χρόνια μετά τον πόλεμο (1946-1950), μια εποχή που, όπως ειπώθηκε, έβρισκε την δεύτερη παγκόσμια ανθρωποσφαγή στο τέλος της και η οποία ενέπνευσε πολλές ελπίδες. Αλλά, τελικά, ήλθε η απογοήτευση, αφού παρ' ότι μετά τις ήττες του Ναζιστικού και του Ιταλικού φασιστικού καθεστώτος, το καθεστώς του Φράνκο φαινόταν υποψήφιο για την επόμενη πτώση, τελικά χρειάστηκαν να παρέλθουν τρεις δεκαετίες.

Η ομάδα «Λος Μάνιος», που μεγάλωσε απ' τη στενή φιλία δύο νέων ανθρώπων από το εργατικό προάστιο El Arrabal της Σαραγόσα, σύντομα αφοσιώθηκε στο σκοπό του αναρχικού αγώνα και δραστηριοποιήθηκε στη νεφελώδη ελευθεριακή αντίσταση, της οποίας εμβληματικοί αντιπρόσωποι, ως γνωστόν, ήταν ο Quico Sabaté (1915-1960) και ο José Luis

κατανοηθούν τα προβλήματα με τα οποία έπρεπε να καταπιαστεί. Εκεί βρίσκεται, με το δικό μας τρόπο σκέψης, το απόσταγμα της ανθρώπινης αλήθειας». (Fredy Gómez)

Στην καταγραφή αυτών των γεγονότων συνέβαλαν οι:

Mariano Aguayo Morán (1922-1994). Επαγγελματίας φωτογράφος, μέλος της ομάδας. Στη Γαλλία εργάστηκε στις αναρχικές εκδόσεις Solidaridad Obrera, Atalaya, Frente Libertario και Confrontación.

Fredy Gómez, γιος ενός εξέχοντος μέλους της CNT στην εξορία, και αναρχικός συγγραφέας και εκδότης.

Antonio Téllez Sola. Σαν βετεράνος της FIJL (Ελευθεριακή Νεολαία) της δεκαετίας του '30, του ισπανικού εμφύλιου, των στρατοπέδων και εργατικών ταγμάτων στη Γαλλία, της γαλλικής αντίστασης, της επιδρομής στο Val d'Aran το 1944 και του παράνομου αγώνα ενάντια στο Φράνκο, ο Téllez ανέλαβε με ιδιαίτερα ευτυχής να αναλάβει για όλη του τη ζωή το έργο της αναδάμησης των ζωών των αντι-φρανκικών Ελευθεριακών αντάρτων, πολλοί απ' τους οποίους ήταν προσωπικοί του φίλοι και γνωστοί.

Μετάφραση - απόδοση:
Αναρχικός Πυρήνας
ΞΑΝΑ ΣΤΟΥΣ ΔΡΟΜΟΥΣ

μέρες που ακολούθησαν την δεύτερη παγκόσμια ανθρωποσφαγή.

Αρχικά είχαν δραστήρια συμμετοχή στη Σοσιαλιστική Νεολαία, αλλά σύντομα ενώθηκαν με την αναρχική αντίσταση μαζί με μαχητές όπως ο Francisco «Quico» Sabaté και ο José Lluís Facerías.

Ο Mariano Aguayo Morán (1922-1994) ήταν ένα από τα μέλη της ομάδας «Λος Μάνιος». Το 1945, ανέλαβε ένοπλη δράση ενάντια στον Φράνκο. Φυλακίστηκε για μερικούς μήνες το 1948, και μετά μετακόμισε στη Βαρκελώνη το Φεβρουάριο του 1949 και συσπειρώθηκε στην αναρχική ομάδα δράσης Λος Μάνιος («μάνιο» είναι αργκό έκφραση για τους καταγόμενους από την Αραγωνία), υπό τους Wenceslao Giménez Orive «Wences» και «Jimeno», Simón Gracia Fleringan, Plácido Ortiz, Salgado, D. G. M., «Rodolfo», César Saborit Carrelero και τον, μετέπειτα, προδότη Aniceto Pardillo Manzanero.

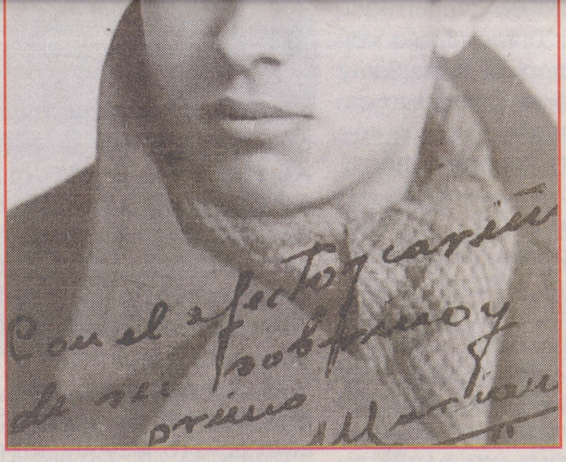
Στις 2 Μαρτίου 1949, στη Βαρκελώνη, οι Wences, José López Penedo, Carlos Vidal Pasanau μαζί με τους Francisco και José Sabaté Llopart, έστησαν ενέδρα σε όχημα στο οποίο πίστευαν ότι επέβαινε ο Eduardo Quintela, επικεφαλής της φρανκικής μυστικής αστυνομίας (Brigada Politico Social – BPS) στην Καταλωνία. Αντ' αυτού, όμως, σκότωσαν το γραμματέα του Φαλαγγικού Μετώπου Νεολαίας, Manuel Piñol και τον οδηγό του.

Κατόπιν, η ομάδα συνέχισε την δράση της με μια σειρά ένοπλων ληστειών σε Μαδρίτη, Μάλαγα, Σεβίλλη και στη Γαλλία με σκοπό να συγκεντρώσει χρήματα προκειμένου να οργανώσει την δολοφονία του Φράνκο. Η απόπειρα πραγματοποιήθηκε καθώς κατευθυνόταν στο βασιλικό παλάτι του βουνού Pardo, χωρίς επιτυχία. Μερικούς μήνες αργότερα έκαναν μια δεύτερη απόπειρα, εξ ίσου αποτυχημένη, για ν' ανατινάξουν το κομβόι του Φράνκο καθώς εκινείτο στον απότομο γεμάτο στροφές δρόμο ... και τραυματίστηκε σοβαρά σε αυτονομική ενέδρα, στη Βαρκελώνη, προτίμησε να μην αιχμαλωτιστεί και κατάπιε κυάνιο. Οι συλληφθέντες Simón Gracia Fleringán, Plácido Ortiz Gratal και Victoriano Muñoz Treserras εκτελέστηκαν στις 24 Δεκεμβρίου 1950. Τα πτώματά τους πετάχτηκαν σε έναν κοινό, ανώνυμο τάφο. Ο Mariano Aguayo ήταν τυχερός που ήταν στο Παρίσι όταν η ομάδα προδόθηκε στη Βαρκελώνη.

Η συνέντευξη του Mariano Aguayo Morán, δόθηκε το Σεπτέμβριο του 1976 και παρέσχε μια ευκαιρία να κατανοηθεί η ιστορία της ελευθεριακής αντι-φρανκικής αντίστασης στα κρίσιμα χρόνια μετά τον πόλεμο (1946-1950), μια εποχή που, όπως ειπώθηκε, έβρισκε την δεύτερη παγκόσμια ανθρωποσφαγή στο τέλος της και η οποία ενέπνευσε πολλές ελπίδες. Αλλά, τελικά, ήλθε η απογοήτευση, αφού παρ' ότι μετά τις ήττες του Ναζιστικού και του Ιταλικού φασιστικού καθεστώτος, το καθεστώς του Φράνκο φαινόταν υποψήφιο για την επόμενη πτώση, τελικά χρειάστηκαν να παρέλθουν τρεις δεκαετίες.

Η ομάδα «Λος Μάνιος», που μεγάλωσε απ' τη στενή φιλία δύο νέων ανθρώπων από το εργατικό προάστιο El Arrabal της Σαραγόσα, σύντομα αφοσιώθηκε στο σκοπό του αναρχικού αγώνα και δραστηριοποιήθηκε στη νεφελώδη ελευθεριακή αντίσταση, της οποίας εμβληματικοί αντιπρόσωποι, ως γνωστόν, ήταν ο Quico Sabaté (1915-1960) και ο José Luis Facerias (1920-1957).

«Ο κύριος σκοπός της έκδοσης αυτού του βιβλίου δεν είναι να πλεχτεί το εγκώμιο των αφανών μαχητών εκείνης της εποχής, αλλά να βγουν διδάγματα και να αποκομιστούν εμπειρίες από την ιστορία της ομάδας «Λος Μάνιος», όπως τη διηγήθηκε ένας από τους πρωταγωνιστές της, στις δύσκολες συνθήκες στις οποίες έλαβε χώρα τέτοια αντίσταση, και να κατανοηθούν τα προβλήματα με τα οποία έπρεπε να καταπιαστεί. Εκεί βρίσκεται, με το δικό μας τρόπο σκέψης, το απόσταγμα της ανθρώπινης αλήθειας». (Fredy Gómez)

... δότης.

Antonio Téllez Sola. Σαν βετεράνος της FIJL (Ελευθεριακή Νεολαία) της δεκαετίας του '30, του ισπανικού εμφύλιου, των στρατοπέδων και εργατικών ταγμάτων στη Γαλλία, της γαλλικής αντίστασης, της επιδρομής στο Val d'Aran το 1944 και του παράνομου αγώνα ενάντια στο Φράνκο, ο Téllez ανέλαβε με ιδιαίτερα ευτυχής να αναλάβει για όλη του τη ζωή το έργο της αναδάμησης των ζωών των αντι-φρανκικών Ελευθεριακών ανταρτών, πολλοί απ' τους οποίους ήταν προσωπικοί του φίλοι και γνωστοί.

Μετάφραση - απόδοση:
Αναρχικός Πυρήνας
ΞΑΝΑ ΣΤΟΥΣ ΔΡΟΜΟΥΣ

Η *ΟΥΤΟΡΙΑ*, του Τόμας Μωρ

> «Του Πλάτωνα την Πολιτεία, εδώ, θα επιχειρήσω να συναγωνιστώ και να νικήσω».
> ΤΟΜΑ ΜΩΡ

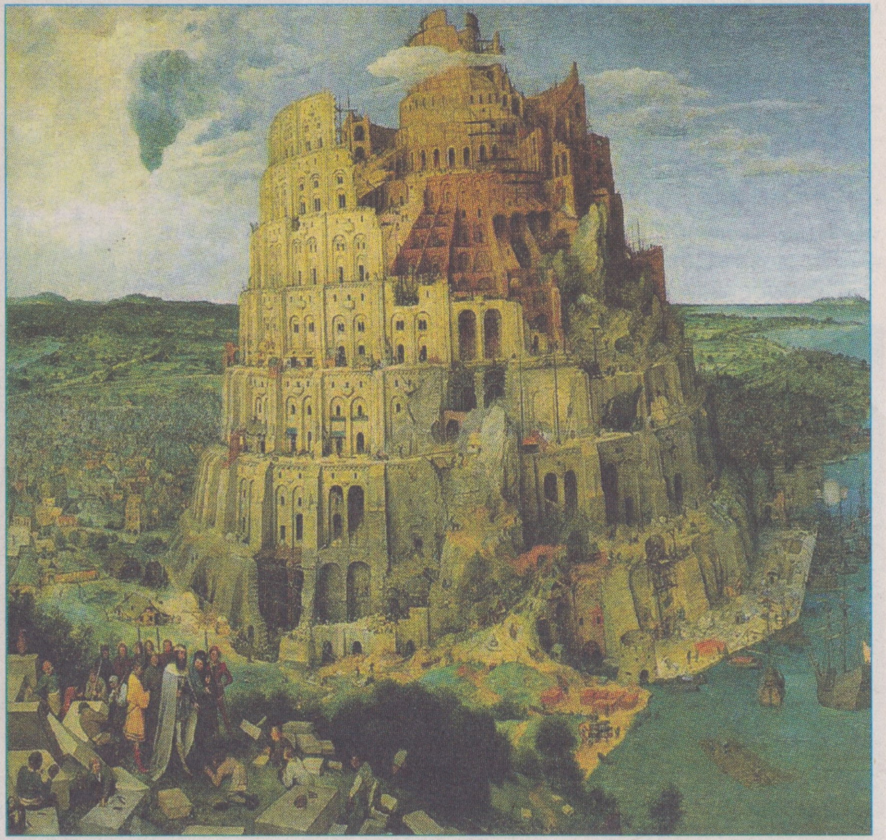
Ο Τόμας Μωρ (1478 - 1535) γεννιέται στο Λονδίνο και σπουδάζει στη νομική σχολή και στο Πανεπιστήμιο της Οξφόρδης. Είναι γνώστης νομικών, ιστορίας, μαθηματικών, κλασσικής λατινικής και ελληνικής γραμματείας και συγγραφέας πολλών έργων φιλοσοφικών αλλά και κωμωδιών. Λόγω της μορφώσεώς του -και της προσωπικότητάς του-, ανελίσσεται στην αγγλική κοινωνία. Παρ' ότι διετέλεσε δικαστής και βουλευτής γίνεται ιδιαίτερα αγαπητός διότι είναι έντιμος, αμερόληπτος και έχει την τάση να προστατεύει τους φτωχούς. Τέλος βρίσκεται γραμματέας και σύμβουλος στην αυλή του αδίστακτου (και συζυγοκτόνου) βασιλιά Ερρίκου του 8ου.

Το 1499 γνωρίζει τον Έρασμο (γνωστό φιλόσοφο και συγγραφέα) γίνεται στενός του φίλος και επηρεάζεται από τις ουμανιστικές ιδέες. Οι δύο φίλοι, μαζί με άλλους διανοητές, σχηματίζουν παρέες, συζητούν, αμφισβητούν και ασκούν κριτική στην παράνοια και τις φρικαλεότητες του πρώτου τέταρτου του 16ου αιώνα, αλλά και συγχρόνως προτείνουν «λύσεις» -μεταξύ αστείου και σοβαρού- πραγματικά ουτοπικές για την εποχή εκείνη. Γνώστες της ελληνικής (και της λατινικής) μελετούν την «Πολιτεία» του Πλάτωνα. Η Ουτοπία, είναι γι' αυτούς τους δύο

συμφέροντος δεν θα μπορούσε να βελτιώσει τα πράγματα. Βλέπεις, κατά κανόνα οι άρχοντες ενδιαφέρονται περισσότερο για την τέχνη του πολέμου παρά για τις ευεργετικές επιστήμες της ειρήνης και την τέχνη αυτή δεν την γνωρίζω, ούτε θέλω να την μάθω. Πιο πολύ ενδιαφέρονται να επεκτείνουν με κάθε μέσο το βασίλειό τους, παρά να κυβερνήσουν σωστά αυτό που ήδη έχουν. Οι δε σύμβουλοί τους είναι, είτε νομίζουν ότι είναι, τόσο σοφοί που δε χρειάζονται βοήθεια από κανέναν. Ακόμα, όμως, κι όταν επιζητούν τη βοήθεια κάποιου, το κάνουν μόνο επειδή είναι ευνοούμενος του άρχοντα και προσπαθούν με τις κολακείες να τον καταφέρουν να υποστηρίξει την άποψή τους. Η Φύση μας έπλασε να αγαπούμε τις κολακείες και να νιώθουμε ικανοποιημένοι με τις απόψεις μας. Η μαϊμού βλέπει το μαϊμουδάκι της σαν το ομορφότερο του κόσμου. Όταν, λοιπόν, σε μια τέτοια Αυλή, όπου ο ένας φθονεί τον άλλον και θαυμάζει μόνο τον εαυτό του, προτείνει κάποιος κάτι που μελέτησε στην ιστορία ή είδε στα ταξίδια του, όλοι οι υπόλοιποι σπεύδουν να το απορρίψουν γιατί θεωρούν ότι διακυβεύεται η φήμη ή η θέση τους».[1]

Ο Μωρ, αρχίζει (το 1515 στο Βέλγιο) τη συγγραφή από το δεύτερο μέρος του βιβλίου όπου παρουσιάζεται μία **μη χριστιανική** χώρα-κοινότητα όπου επικρατούν η κοινοκτημοσύνη, η ανιδιοτέλεια, η ισότητα μεταξύ των κατοίκων,

νιστί Μωρόπουλος), (που κατά τα φαινόμενα αποτελεί το alter ego του Μωρ), ναυτικός και διανοούμενος ακολουθεί, στις αρχές του 16ου αιώνα, τον Αμέρικο Βεσπούτσι σε τρία ταξίδια του στον Νέο Κόσμο. Εκεί ανακαλύπτει μία χώρα που ονομάζεται Ουτοπία στην οποία οι κάτοικοι ζουν με έναν άγνωστο και πολύ ιδιαίτερο τρόπο. Αυτόν τον τρόπο ζωής και τις συνήθειες διηγείται ο Ραφαήλ στον συγγραφέα του βιβλίου.

Στο έργο υπάρχουν επιρροές από τον Πλάτωνα (*οι ίδιοι οι κάτοικοι της Ουτοπίας, φαίνεται να*

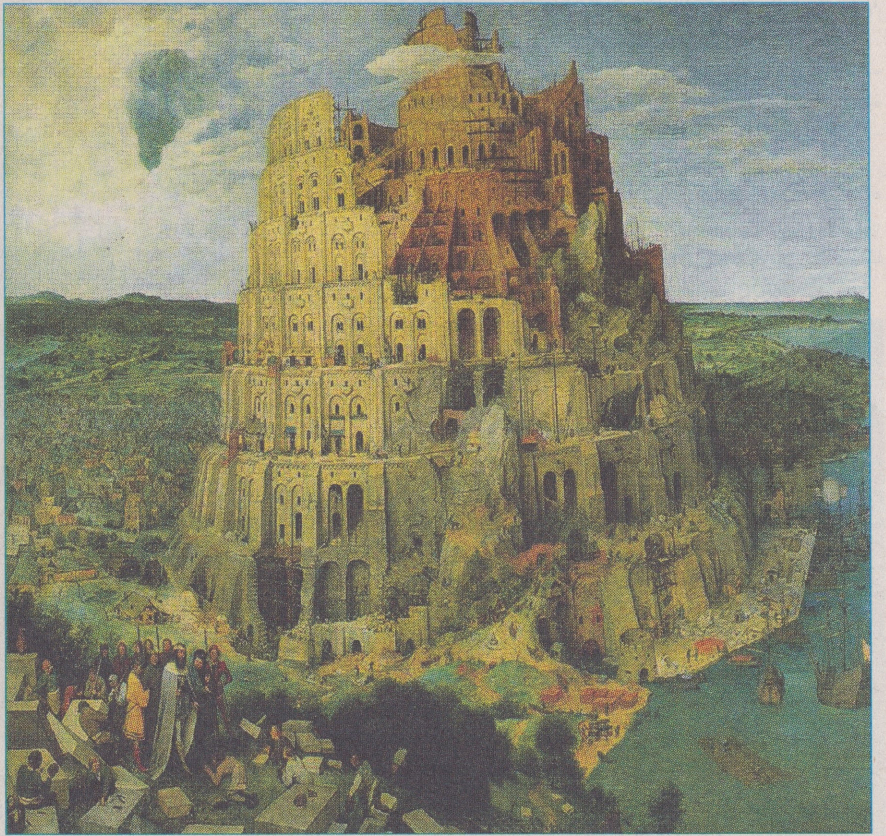
Η ΟΥΤΟΠΙΑ, του Τόμας Μωρ

> «Του Πλάτωνα την Πολιτεία, εδώ, θα επιχειρήσω να συναγωνιστώ και να νικήσω».
> ΤΟΜΑ ΜΩΡ

Ο Τόμας Μωρ (1478 - 1535) γεννιέται στο Λονδίνο και σπουδάζει στη νομική σχολή και στο Πανεπιστήμιο της Οξφόρδης. Είναι γνώστης νομικών, ιστορίας, μαθηματικών, κλασσικής λατινικής και ελληνικής γραμματείας και συγγραφέας πολλών έργων φιλοσοφικών αλλά και κωμωδιών. Λόγω της μορφώσεώς του -και της προσωπικότητάς του-, ανελίσσεται στην αγγλική κοινωνία. Παρ' ότι διετέλεσε δικαστής και βουλευτής γίνεται ιδιαίτερα αγαπητός διότι είναι έντιμος, αμερόληπτος και έχει την τάση να προστατεύει τους φτωχούς. Τέλος βρίσκεται γραμματέας και σύμβουλος στην αυλή του αδίστακτου (και συζυγοκτόνου) βασιλιά Ερρίκου του 8ου.

Το 1499 γνωρίζει τον Έρασμο (γνωστό φιλόσοφο και συγγραφέα) γίνεται στενός του φίλος και επηρεάζεται από τις ουμανιστικές ιδέες. Οι δύο φίλοι, μαζί με άλλους διανοητές, σχηματίζουν παρέες, συζητούν, αμφισβητούν και ασκούν κριτική στην παράνοια και τις φρικαλεότητες του πρώτου τέταρτου του 16ου αιώνα, αλλά και συγχρόνως προτείνουν «λύσεις» -μεταξύ αστείου και σοβαρού- πραγματικά ουτοπικές για την εποχή εκείνη. Γνώστες της ελληνικής (και της λατινικής) μελετούν την «Πολιτεία» του Πλάτωνα. Η Ουτοπία, είναι γι' αυτούς τους δύο οραματιστές μία ακτίνα φωτός που τους δίνει ελπίδες και τους βοηθά να διακρίνουν μια διαφορετική μελλοντική πραγματικότητα μέσα από τη σκοτεινή εποχή που ζουν. Οι αρχές του 16ου αιώνα σύρουν πίσω τους μία εποχή χιλίων χρόνων όπου επικρατεί η ανισότητα, η αδικία, το αλάθητο του πάπα, τα συγχωροχάρτια, η βαρβαρότητα της ιεράς εξέτασης, η απόλυτος ισχύς και δικαίωμα των βασιλιάδων -ή αρχόντων- στη ζωή ή το θάνατο των ταλαι-

συμφέροντος δεν θα μπορούσε να βελτιώσει τα πράγματα. Βλέπεις, κατά κανόνα οι άρχοντες ενδιαφέρονται περισσότερο για την τέχνη του πολέμου παρά για τις ευεργετικές επιστήμες της ειρήνης και την τέχνη αυτή δεν την γνωρίζω, ούτε θέλω να την μάθω. Πιο πολύ ενδιαφέρονται να επεκτείνουν με κάθε μέσο το βασιλειό τους, παρά να κυβερνήσουν σωστά αυτό που ήδη έχουν. Οι δε σύμβουλοί τους είναι, είτε νομίζουν ότι είναι, τόσο σοφοί που δε χρειάζονται βοήθεια από κανέναν. Ακόμα, όμως, κι όταν επιζητούν τη βοήθεια κάποιου, το κάνουν μόνο επειδή είναι ευνοούμενος του άρχοντα και προσπαθούν με τις κολακείες να τον καταφέρουν να υποστηρίξει την άποψή τους. Η Φύση μας έπλασε να αγαπούμε τις κολακείες και να νιώθουμε ικανοποιημένοι με τις απόψεις μας. Η μαϊμού βλέπει το μαϊμουδάκι της σαν το ομορφότερο του κόσμου. Όταν, λοιπόν, σε μια τέτοια Αυλή, όπου ο ένας φθονεί τον άλλον και θαυμάζει μόνο τον εαυτό του, προτείνει κάποιος κάτι που μελέτησε στην ιστορία ή είδε στα ταξίδια του, όλοι οι υπόλοιποι σπεύδουν να το απορρίψουν γιατί θεωρούν ότι διακυβεύεται η φήμη ή η θέση τους».[1]

Ο Μωρ, αρχίζει (το 1515 στο Βέλγιο) τη συγγραφή από το δεύτερο μέρος του βιβλίου όπου παρουσιάζεται μία **μη χριστιανική** χώρα-κοινότητα όπου επικρατούν η κοινοκτημοσύνη, η ανιδιοτέλεια, η ισότητα μεταξύ των κατοίκων, η αδελφοσύνη, η συνεργασία, η ελεύθερη εκπαίδευση για όλους, η ανεξιθρησκία. Δεν υπάρχουν χρήματα και ιδιοκτησία (η οποία αναφέρεται ως η ρίζα όλων των κακών) και άρα δεν υπάρχει εκμετάλλευση ανθρώπου από άνθρωπο. Το 1516, στο Λονδίνο, ολοκληρώνει το πρώτο μέρος όπου καυτηριάζεται και επικρίνεται η κατάσταση που επικρατεί στην παπική Ευρώπη στις αρχές του 16ου αιώνα.

Η πρώτη έκδοση γίνεται στα λατινικά και την

νιστί Μωρόπουλος), (που κατά τα φαινόμενα αποτελεί το alter ego του Μωρ), ναυτικός και διανοούμενος ακολουθεί, στις αρχές του 16ου αιώνα, τον Αμέρικο Βεσπούτσι σε τρία ταξίδια του στον Νέο Κόσμο. Εκεί ανακαλύπτει μία χώρα που ονομάζεται Ουτοπία στην οποία οι κάτοικοι ζουν με έναν άγνωστο και πολύ ιδιαίτερο τρόπο. Αυτόν τον τρόπο ζωής και τις συνήθειες διηγείται ο Ραφαήλ στον συγγραφέα του βιβλίου.

Στο έργο υπάρχουν επιρροές από τον Πλάτωνα (*οι ίδιοι οι κάτοικοι της Ουτοπίας, φαίνεται να έχουν γνώση της πλατωνικής θεωρίας - τους μεταδόθηκε από κάποιους που ναυάγησαν στο νησί τους*) αλλά και σαφείς ενδείξεις ότι υπάρχει ένα είδος αντιπαράθεσης. Ενδεικτικά στην εισαγωγή της Ουτοπίας γίνεται η εξής αναφορά: *«Του Πλάτωνα την Πολιτεία, εδώ, θα επιχειρήσω να συναγωνιστώ και να νικήσω»...*

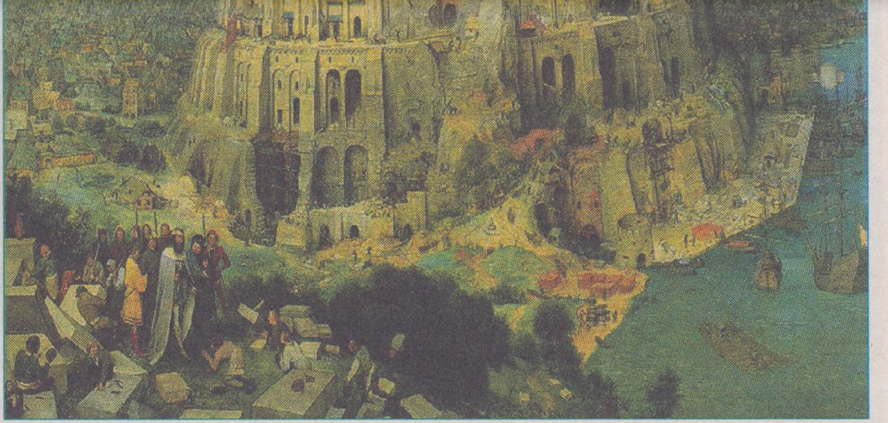
«Στη χώρα της ουτοπίας δεν υπάρχουν τάξεις.

τας του-, ανελίσσεται στην αγγλική κοινωνία. Παρ' ότι διετέλεσε δικαστής και βουλευτής γίνεται ιδιαίτερα αγαπητός διότι είναι έντιμος, αμερόληπτος και έχει την τάση να προστατεύει τους φτωχούς. Τέλος βρίσκεται γραμματέας και σύμβουλος στην αυλή του αδίστακτου (και συζυγοκτόνου) βασιλιά Ερρίκου του 8ου.

Το 1499 γνωρίζει τον Έρασμο (γνωστό φιλόσοφο και συγγραφέα) γίνεται στενός του φίλος και επηρεάζεται από τις ουμανιστικές ιδέες. Οι δύο φίλοι, μαζί με άλλους διανοητές, σχηματίζουν παρέες, συζητούν, αμφισβητούν και ασκούν κριτική στην παράνοια και τις φρικαλεότητες του πρώτου τέταρτου του 16ου αιώνα, αλλά και συγχρόνως προτείνουν «λύσεις» -μεταξύ αστείου και σοβαρού- πραγματικά ουτοπικές για την εποχή εκείνη. Γνώστες της ελληνικής (και της λατινικής) μελετούν την «Πολιτεία» του Πλάτωνα. Η Ουτοπία, είναι γι' αυτούς τους δύο οραματιστές μία ακτίνα φωτός που τους δίνει ελπίδες και τους βοηθά να διακρίνουν μια διαφορετική μελλοντική πραγματικότητα μέσα από τη σκοτεινή εποχή που ζουν. Οι αρχές του 16ου αιώνα σύρουν πίσω τους μία εποχή χιλίων χρόνων όπου επικρατεί η ανισότητα, η αδικία, το αλάθητο του πάπα, τα συγχωροχάρτια, η βαρβαρότητα της ιεράς εξέτασης, η απόλυτος ισχύς και δικαίωμα των βασιλιάδων -ή αρχόντων- στη ζωή ή το θάνατο των ταλαίπωρων υπηκόων. Μια μεταβατική περίοδος που το αίμα των στρατιωτών που έφεραν το σταυρό και δολοφόνησαν γυναικόπαιδα στο όνομά του Χριστού έχει αρχίσει να στεγνώνει και όπου διάφορα ανθρώπινα πλάσματα σκόρπια εδώ και εκεί στην Ευρώπη αρχίζουν να αμφισβητούν... τον παραλογισμό, την υποκρισία και τα εγκλήματα της θρησκευτικής και πολιτικής εξουσίας. Σε λίγο η θρησκευτική Μεταρρύθμιση θα συγκλονίσει την Ευρώπη.

Αυτή ακριβώς η αμφισβήτηση και η κριτική στα κακώς κείμενα της εποχής διακρίνεται (πίσω από μία λεπτή σάτιρα) ιδίως στο πρώτο μέρος του βιβλίου:

Ο Ραφαήλ ερωτάται αν θα ήθελε να εργαστεί ως σαν αυλικός σύμβουλος του Βασιλιά και με την πολυετή πείρα του να δίνει συμβουλές προς όφελος του δημόσιου συμφέροντος, και απαντά: «Αρχικά, δεν έχω τις ικανότητες που φαντάζεσαι, όμως, ακόμη και αν τις είχα, η θυσία της προσωπικής μου γαλήνης στο βωμό του κοινού το ομορφότερο του κόσμου. Όταν, λοιπόν, σε μια τέτοια Αυλή, όπου ο ένας φθονεί τον άλλον και θαυμάζει μόνο τον εαυτό του, προτείνει κάποιος κάτι που μελέτησε στην ιστορία ή είδε στα ταξίδια του, όλοι οι υπόλοιποι σπεύδουν να το απορρίψουν γιατί θεωρούν ότι διακυβεύεται η φήμη ή η θέση τους».[1]

Ο Μωρ, αρχίζει (το 1515 στο Βέλγιο) τη συγγραφή από το δεύτερο μέρος του βιβλίου όπου παρουσιάζεται μία **μη χριστιανική** χώρα-κοινότητα όπου επικρατούν η κοινοκτημοσύνη, η ανιδιοτέλεια, η ισότητα μεταξύ των κατοίκων, η αδελφοσύνη, η συνεργασία, η ελεύθερη εκπαίδευση για όλους, η ανεξιθρησκία. Δεν υπάρχουν χρήματα και ιδιοκτησία (η οποία αναφέρεται ως η ρίζα όλων των κακών) και άρα δεν υπάρχει εκμετάλλευση ανθρώπου από άνθρωπο. Το 1516, στο Λονδίνο, ολοκληρώνει το πρώτο μέρος όπου καυτηριάζεται και επικρίνεται η κατάσταση που επικρατεί στην παπική Ευρώπη στις αρχές του 16ου αιώνα.

Η πρώτη έκδοση γίνεται στα λατινικά και την επιμέλεια αναλαμβάνει ο Έρασμος, ο οποίος, επίσης, προτείνει τον τίτλο Utopia που περιέχει τις ελληνικές λέξεις «ου» και «τόπος» και σημαίνει «*ο τόπος που δεν υπάρχει*». Η Ουτοπία μεταφράζεται πολύ γρήγορα σε όλες σχεδόν τις ευρωπαϊκές γλώσσες και κυκλοφορεί σε όλα τα κράτη -πλην Αγγλίας(!)-. Οι ιδέες που περιέχει θεωρούνται ότι άνοιξαν το δρόμο για το κίνημα των Ουμανιστών και τοποθετούν τον συγγραφέα ανάμεσά τους. (Η ιδανική κοινότητα -ή αλλιώς η τέλεια πολιτεία- ως μία από τις λύσεις για τα διάφορα κοινωνικά προβλήματα θα αναφερθεί τρεισήμισι αιώνες αργότερα από τους Προυντόν, Μπακούνιν, Κροπότκιν, Μαρξ κ.ά.).

«Η σκηνοθεσία του διηγήματος ήτο τόσο ευφυής ώστε πολλοί αναγνώσται το εξέλαβον ως αυθεντικήν ιστορίαν και λέγεται ότι ένας ιεραπόστολος εσχεδίαζε να μεταβή και να προσηλυτίση του Ουτοπικούς εις τον χριστανισμόν».[2]

Η Υπόθεση του Βιβλίου: Ο Ραφαήλ Ιθλώδης (ελλη-

Στο έργο υπάρχουν επιρροές από τον Πλάτωνα (*οι ίδιοι οι κάτοικοι της Ουτοπίας, φαίνεται να έχουν γνώση της πλατωνικής θεωρίας - τους μεταδόθηκε από κάποιους που ναυάγησαν στο νησί τους*) αλλά και σαφείς ενδείξεις ότι υπάρχει ένα είδος αντιπαράθεσης. Ενδεικτικά στην εισαγωγή της Ουτοπίας γίνεται η εξής αναφορά: «*Του Πλάτωνα την Πολιτεία, εδώ, θα επιχειρήσω να συναγωνιστώ και να νικήσω*»...

«Στη χώρα της ουτοπίας δεν υπάρχουν τάξεις. Όλοι συμμετέχουν σε όλες τις εργασίες, όλοι είναι ίσοι και όλοι έχουν τα ίδια δικαιώματα. Εργάζονται περίπου έξι ώρες την ημέρα (τρεις το πρωί και τρεις το απόγευμα) και όλοι ζουν, εναλλάξ, για ένα χρονικό διάστημα στην ύπαιθρο δουλεύοντας στη γη».[3]

Στην Ουτοπία *ο καθένας μεταφέρει τα προϊόντα του στην κοινήν αποθήκη και λαμβάνει από αυτήν ό,τι χρειάζεται, αναλόγως των αναγκών του. Κάνεις δεν ζητεί περισσότερον από το αρκετόν, διότι η ασφάλεια από την ανέχεια απομακρύνει την πλεονεξίαν.*

Ο Ιθλώδης λέγει προς τον Μωρ:

«Η παράλογος πλεονεξία μερικών επέφερε την εσχάτην καταστροφήν της νήσου σας... (εννοεί την αγγλία) Μην επιτρέπετε εις τους πλουσίους αυτούς να αγοράζουν τα πάντα, να συγκε-

συνέχεια στη σελ. 14

ντρώνουν και να προαγοράζουν και με το μονοπώλιών των να τηρούν την αγοράν, όπως τους αρέσει [...] Όταν σκέπτομαι και σταθμίζω κατά νουν όλας αυτάς τα εταιρικάς περιουσίας, αι οποίαι τώρα ευδοκιμούν πανταχού, δεν δύναμαι να διακρίνω άλλο τι -ο Θεός να με συγχωρήση- παρά μίαν συνωμοσίαν των πλουσίων οι οποίοι προάγουν τα συμφέροντά των υπό το όνομα και τον τίτλον των εταιρικών περιουσιών. Επινοούν και εφευρίσκουν όλα τα μέσα και τα τεχνάσματα... πώς να μισθώνουν και να καταχρώνται ... τον μόχθον των πτωχών δι' όσον το δυνατόν ολιγότερα χρήματα... Κατόπιν τα τεχνάσματα αυτά γίνονται νόμοι».[4]

Τα γεύματα λαμβάνονται από κοινού, αλλά εάν κανείς επιθυμή, δύναται να τρώγη εις την οικίαν του. Αφού δεν υπάρχει χρήμα εις την Ουτοπία, δεν υπάρχει ευθηνή αγορά και ακριβή πώλησις· τα κακά της απάτης, της κλοπής και της φιλονεικίας δια περιουσιακούς λόγους είναι άγνωστα. Ο χρυσός δεν χρησιμοποιείται ως νόμισμα, αλλά δια την κατασκευήν χρησίμων πραγμάτων, ως π.χ. ουροδοχείων. Δεν έρχονται λιμοί και άγονα έτη, διότι αι κοινοτικαί αποθήκαι περιλαμβάνουν μίαν εφεδρείαν δια περίπτωσιν ανάγκης. Εκάστη οικογένεια εργάζεται και εις την γεωργίαν και εις την βιοτεχνία, άνδρες και γυναίκες κατά τον ίδιον τρόπον.[5]

Οι Ουτοπικοί είναι ελεύθεροι κατά την έννοιαν της ελευθερίας από πείναν και από φόβον αλλά δεν είναι ελεύθεροι να ζουν από τον μόχθον των άλλων. Υπάρχουν νόμοι εις την Ουτοπίαν αλλά είναι απλοί και ολίγοι· ως εκ τούτου ο καθείς υπερασπίζει την υπόθεσίν του μόνος του και δεν επιτρέπονται δικηγόροι.[6]

Στην Ουτοπία υπάρχουν δούλοι: είναι αυτοί που καταδικάζονται για εγκλήματα και τιμωρία τους είναι να υπηρετούν για ένα διάστημα την κοινότητα ως δούλοι. Δηλαδή να εκτελούν τις πιο βαριές,

και όλοι οι υπόλοιποι θα είναι βυθισμένοι στη φτώχεια. Για αυτό, όσο συλλογίζονται το όμορφο και λογικό σύστημα της Ουτοπίας -όπου οι νόμοι είναι ελάχιστοι και τα πάντα σοφά οργανωμένα, όπου η προσωπική εργασία αναγνωρίζεται, εντούτοις επικρατεί ισότητα και όλοι ζουν

κοινωνία είναι με την απόλυτη ισότητα, πράγμα ανέφικτο όσο υπάρχει ιδιοκτησία. Όταν, καθένας, εκμεταλλευόμενος το αξίωμα ή τον τίτλο του, αγωνίζεται να αποθησαυρίσει όσο περισσότερα μπορεί, επόμενο είναι ο πλούτος να περάσει στα χέρια μιας μικρής μειοψηφίας και οι υπόλοιποι να ζουν στην ανέχεια.

[..]

Όλη η ***ύπαιθρος*** *είναι διάσπαρτη με αγροικίες, καλοφτιαγμένες και με όλο τον απαραίτητο γεωργικό εξοπλισμό, όπου πηγαίνουν και ζουν με τη σειρά οι κάτοικοι της πόλης. [...] Κάθε χρόνο είκοσι άτομα από κάθε οικογένεια επιστρέφουν στην πόλη, έχοντας συμπληρώσει δύο χρόνια στην ύπαιθρο. Στη θέση τους έρχονται άλλοι είκοσι που θα μάθουν τη δουλειά από όσους έχουν εκεί ένα χρόνο κι αυτοί με τη σειρά τους θα διδάξουν τους επόμενους. Με αυτό το σύστημα, όσοι μένουν στις αγροικίες ξέρουν να δουλεύουν τη γη, οπότε δεν υπάρχει κίνδυνος για λάθη που ίσως γίνονταν αιτία να πεινάσουν, ενώ αλλάζουν κάθε χρόνο ώστε κανένας να μην υποχρεώνεται να υπομένει με το ζόρι τη σκληρή ζωή της υπαίθρου για μεγάλο χρονικό διάστημα. [...] Παρότι γνωρίζουν με ακρίβεια τις ανάγκες κάθε περιοχής, καλλιεργούν κι εκτρέφουν πάντα πολύ περισσότερα και ό,τι περισσεύει το δίνουν στους γείτονές τους. Όταν χρειάζονται κάτι που δεν παράγεται στην περιοχή, απευθύνονται στις πόλεις τους, όπου συγκεντρώνονται μια φορά το μήνα [...] κι εκείνες φροντίζουν να τους δοθεί δωρεάν.*

[..]

Τα κτήριά τους είναι γερά αλλά απόλυτα ομοιόμορφα [...] Οι δρόμοι έχουν έξι μέτρα πλάτος και όλα τα σπίτια βλέπουν στο δρόμο. Κάθε σπίτι στην πίσω μεριά έχει τον κήπο του. [...] Οι πόρτες τους είναι δίφυλλες, ανοίγουν εύκολα με ένα σπρώξιμο και κλείνουν μόνες τους. Και αφού δεν γνωρίζουν την έννοια της ιδιοκτησίας, καθένας μπορεί οποιαδήποτε στιγμή να μπαίνει ελεύθερα σε όποιο σπίτι θέλει. Κάθε δέκα χρόνια αλλάζουν μεταξύ τους σπίτια με κλήρο.

μονοπωλίων των να τηρούν την αγοράν, όπως τους αρέσει [...] Όταν σκέπτομαι και σταθμίζω κατά νουν όλας αυτάς τα εταιρικάς περιουσίας, αι οποίαι τώρα ευδοκιμούν πανταχού, δεν δύναμαι να διακρίνω άλλο τι –ο Θεός να με συγχωρήση– παρά μίαν συνωμοσίαν των πλουσίων οι οποίοι προάγουν τα συμφέροντά των υπό το όνομα και τον τίτλον των εταιρικών περιουσιών. Επινοούν και εφευρίσκουν όλα τα μέσα και τα τεχνάσματα... πώς να μισθώνουν και να καταχρώνται ... τον μόχθον των πτωχών δι' όσον το δυνατόν ολιγότερα χρήματα... Κατόπιν τα τεχνάσματα αυτά γίνονται νόμοι».[4]

Τα γεύματα λαμβάνονται από κοινού, αλλά εάν κανείς επιθυμή, δύναται να τρώγη εις την οικίαν του. Αφού δεν υπάρχει χρήμα εις την Ουτοπία, δεν υπάρχει ευθηνή αγορά και ακριβή πώλησις· τα κακά της απάτης, της κλοπής και της φιλονεικίας δια περιουσιακούς λόγους είναι άγνωστα. Ο χρυσός δεν χρησιμοποιείται ως νόμισμα, αλλά δια την κατασκευήν χρησίμων πραγμάτων, ως π.χ. ουροδοχείων. Δεν έρχονται λιμοί και άγονα έτη, διότι αι κοινοτικαί αποθήκαι περιλαμβάνουν μίαν εφεδρείαν δια περίπτωσιν ανάγκης. Εκάστη οικογένεια εργάζεται και εις την γεωργίαν και εις την βιοτεχνία, άνδρες και γυναίκες κατά τον ίδιον τρόπον.[5]

Οι Ουτοπικοί είναι ελεύθεροι κατά την έννοιαν της ελευθερίας από πείναν και από φόβον αλλά δεν είναι ελεύθεροι να ζουν από τον μόχθον των άλλων. Υπάρχουν νόμοι εις την Ουτοπίαν αλλά είναι απλοί και ολίγοι· ως εκ τούτου ο καθείς υπερασπίζει την υπόθεσίν του μόνος του και δεν επιτρέπονται δικηγόροι.[6]

Στην Ουτοπία υπάρχουν δούλοι: είναι αυτοί που καταδικάζονται για εγκλήματα και τιμωρία τους είναι να υπηρετούν για ένα διάστημα την κοινότητα ως δούλοι. Δηλαδή να εκτελούν τις πιο βαριές, βρώμικες και δυσάρεστες εργασίες. Όταν η τιμωρία τους τελειώσει ξαναβρίσκονται με πλήρη ισότητα ανάμεσα στους άλλους. Όσο παραμένου δούλοι, τρέφονται από το δημόσιο και τους ντύνουν όπως ντύνονται οι άρχοντες στις άλλες χώρες, με χρυσάφια και μαργαριτάρια, ενώ οι υπόλοιποι κάτοικοι φορούν λιτά και ομοιόμορφα ...

και όλοι οι υπόλοιποι θα είναι βυθισμένοι στη φτώχεια. Για αυτό, όσο συλλογίζονται το όμορφο και λογικό σύστημα της Ουτοπίας –όπου οι νόμοι είναι ελάχιστοι και τα πάντα σοφά οργανωμένα, όπου η προσωπική εργασία αναγνωρίζεται, εντούτοις επικρατεί ισότητα και όλοι ζουν με αφθονία [...] ο Πλάτωνας [...] σαν άνθρωπος με ανεπτυγμένη διάνοια, αντιλαμβανόταν πως ο μόνος τρόπος να εγκαθιδρύσεις μια ευτυχισμένη

μα ανέφικτο όσο υπάρχει ιδιοκτησία. Όταν, καθένας, εκμεταλλευόμενος το αξίωμα ή τον τίτλο του, αγωνίζεται να αποθησαυρίσει όσο περισσότερα μπορεί, επόμενο είναι ο πλούτος να περάσει στα χέρια μιας μικρής μειοψηφίας και οι υπόλοιποι να ζουν στην ανέχεια.

[...]

*Όλη η **ύπαιθρος** είναι διάσπαρτη με αγροικίες, καλοφτιαγμένες και με όλο τον απαραίτητο γεωργικό εξοπλισμό, όπου πηγαίνουν και ζουν με τη σειρά οι κάτοικοι της πόλης. [...] Κάθε χρόνο είκοσι άτομα από κάθε οικογένεια επιστρέφουν στην πόλη, έχοντας συμπληρώσει δύο χρόνια στην ύπαιθρο. Στη θέση τους έρχονται άλλοι είκοσι που θα μάθουν τη δουλειά από όσους έχουν εκεί ένα χρόνο κι αυτοί με τη σειρά τους θα διδάξουν τους επόμενους. Με αυτό το σύστημα, όσοι μένουν στις αγροικίες ξέρουν να δουλεύουν τη γη, οπότε δεν υπάρχει κίνδυνος για λάθη που ίσως γίνονταν αιτία να πεινάσουν, ενώ αλλάζουν κάθε χρόνο ώστε κανένας να μην υποχρεώνεται να υπομένει με το ζόρι τη σκληρή ζωή της υπαίθρου για μεγάλο χρονικό διάστημα. [...] Παρότι γνωρίζουν με ακρίβεια τις ανάγκες κάθε περιοχής, καλλιεργούν κι εκτρέφουν πάντα πολύ περισσότερα και ό,τι περισσεύει το δίνουν στους γείτονές τους. Όταν χρειάζονται κάτι που δεν παράγεται στην περιοχή, απευθύνονται στις πόλεις τους, όπου συγκεντρώνονται μια φορά το μήνα [...] κι εκείνες φροντίζουν να τους δοθεί δωρεάν.*

[...]

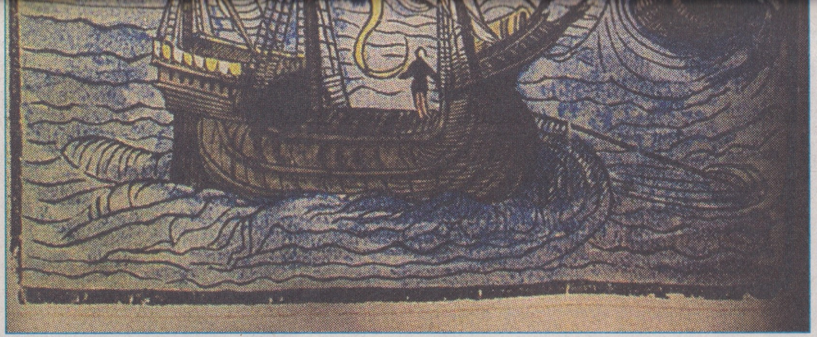
Τα κτηριά τους είναι γερά αλλά απόλυτα ομοιόμορφα [...] Οι δρόμοι έχουν έξι μέτρα πλάτος και όλα τα σπίτια βλέπουν στο δρόμο. Κάθε σπίτι στην πίσω μεριά έχει τον κήπο του. [...] Οι πόρτες τους είναι δίφυλλες, ανοίγουν εύκολα με ένα σπρώξιμο και κλείνουν μόνες τους. Και αφού δεν γνωρίζουν την έννοια της ιδιοκτησίας, καθένας μπορεί οποιαδήποτε στιγμή να μπαίνει ελεύθερα σε όποιο σπίτι θέλει. Κάθε δέκα χρόνια αλλάζουν μεταξύ τους σπίτια με κλήρο.

[...]

Εκτός από την γεωργία, που την ξέρουν όλοι, καθένας τους ειδικεύεται και σε κάποια τέχνη, όπως στην κατεργασία μαλλιού ή λιναριού, στην τέχνη του χτίστη, του σιδηρουργού ή του μαραγκού [...] Όλοι φορούν τα ίδια ρούχα, που διαφέρουν μόνο σε ό,τι ...

αποθήκαι περιλαμβάνουν μίαν εφεδρείαν δια περίπτωσιν ανάγκης. Εκάστη οικογένεια εργάζεται και εις την γεωργίαν και εις την βιοτεχνία, άνδρες και γυναίκες κατά τον ίδιον τρόπον.[5]

Οι Ουτοπικοί είναι ελεύθεροι κατά την έννοιαν της ελευθερίας από πείναν και από φόβον αλλά δεν είναι ελεύθεροι να ζουν από τον μόχθον των άλλων. Υπάρχουν νόμοι εις την Ουτοπίαν αλλά είναι απλοί και ολίγοι· ως εκ τούτου ο καθείς υπερασπίζει την υπόθεσίν του μόνος του και δεν επιτρέπονται δικηγόροι.[6]

Στην Ουτοπία υπάρχουν δούλοι: είναι αυτοί που καταδικάζονται για εγκλήματα και τιμωρία τους είναι να υπηρετούν για ένα διάστημα την κοινότητα ως δούλοι. Δηλαδή να εκτελούν τις πιο βαριές, βρώμικες και δυσάρεστες εργασίες. Όταν η τιμωρία τους τελειώσει ξαναβρίσκονται με πλήρη ισότητα ανάμεσα στους άλλους. Όσο παραμένου δούλοι, τρέφονται από το δημόσιο και τους ντύνουν όπως ντύνονται οι άρχοντες στις άλλες χώρες, με χρυσάφια και μαργαριτάρια, ενώ οι υπόλοιποι κάτοικοι φορούν λιτά και ομοιόμορφα ρούχα αφού περιφρονούν και κοροϊδεύουν τα στολίδια.

Η εκπαίδευση δεν αφορά μόνο τα παιδιά αλλά και τους ενηλίκους αφού για τους Ουτοπικούς η πνευματική μόρφωση συνεχίζεται και διαρκεί για όλη τους τη ζωή.

Αποσπάσματα από το βιβλίο *Ουτοπία*:[6]

> [...] «*Για να είμαι ειλικρινής, πάντως, πιστεύω ότι καμία κοινωνία δεν θα είναι δίκαιη κι ευτυχισμένη όσο υπάρχει* ***ιδιοκτησία*** *και όλα κρίνονται από το* ***χρήμα****. Δεν θα είναι δίκαιη, γιατί τα καλύτερα θα ανήκουν στους χειρότερους. Δεν θα είναι ευτυχισμένη, επειδή τα πολλά θα ανήκουν στους λίγους (που ούτε αυτοί θα είναι πραγματικά ευτυχισμένοι) και όλοι οι υπόλοιποι θα είναι βυθισμένοι στη φτώχεια. Για αυτό, όσο συλλογίζονται το όμορφο και λογικό σύστημα της Ουτοπίας -όπου οι νόμοι είναι ελάχιστοι και τα πάντα σοφά οργανωμένα, όπου η προσωπική εργασία αναγνωρίζεται, εντούτοις επικρατεί ισότητα και όλοι ζουν με αφθονία [...] ο Πλάτωνας [...] σαν άνθρωπος με ανεπτυγμένη διάνοια, αντιλαμβανόταν πως ο μόνος τρόπος να εγκαθιδρύσεις μια ευτυχισμένη*

πάντα πολύ περισσότερα και ό,τι περισσεύει το δίνουν στους γείτονές τους. Όταν χρειάζονται κάτι που δεν παράγεται στην περιοχή, απευθύνονται στις πόλεις τους, όπου συγκεντρώνονται μια φορά το μήνα [...] κι εκείνες φροντίζουν να τους δοθεί δωρεάν.

[...]

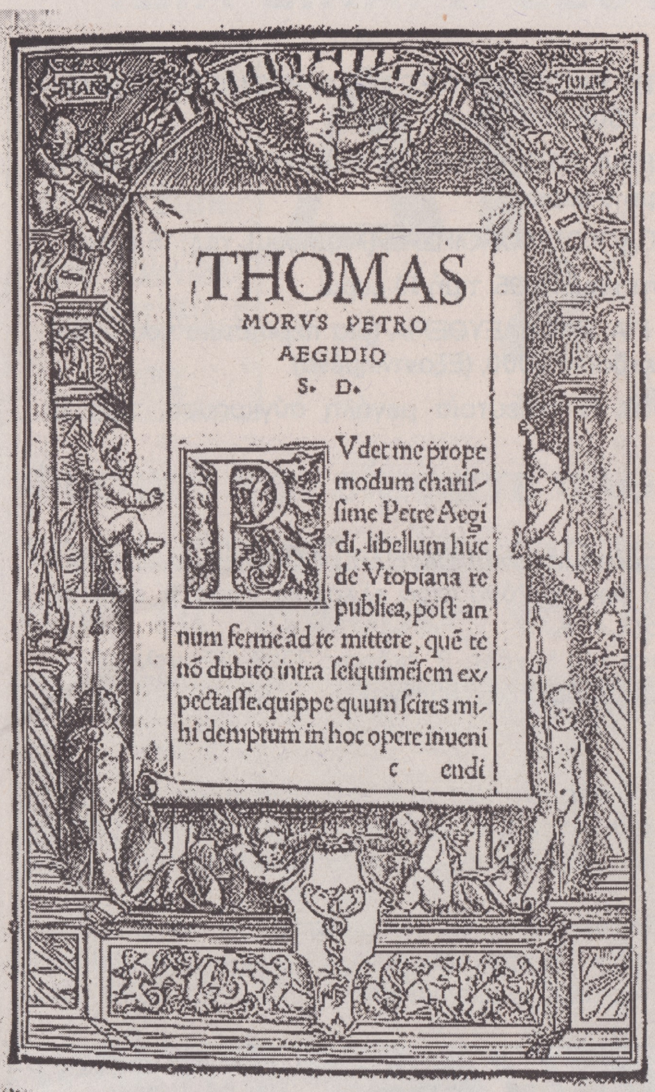
Τα κτηριά τους είναι γερά αλλά απόλυτα ομοιόμορφα [...] Οι δρόμοι έχουν έξι μέτρα πλάτος και όλα τα σπίτια βλέπουν στο δρόμο. Κάθε σπίτι στην πίσω μεριά έχει τον κήπο του. [...] Οι πόρτες τους είναι δίφυλλες, ανοίγουν εύκολα με ένα σπρώξιμο και κλείνουν μόνες τους. Και αφού δεν γνωρίζουν την έννοια της ιδιοκτησίας, καθένας μπορεί οποιαδήποτε στιγμή να μπαίνει ελεύθερα σε όποιο σπίτι θέλει. Κάθε δέκα χρόνια αλλάζουν μεταξύ τους σπίτια με κλήρο.

[...]

Εκτός από την γεωργία, που την ξέρουν όλοι, καθένας τους ειδικεύεται και σε κάποια τέχνη, όπως στην κατεργασία μαλλιού ή λιναριού, στην τέχνη του χτίστη, του σιδηρουργού ή του μαραγκού [...] Όλοι φορούν τα ίδια ρούχα, που διαφέρουν μόνο σε ό,τι αφορά το φύλο ή για να ξεχωρίζουν οι παντρεμένοι από τους ανύπαντρους. Η μόδα δεν αλλάζει ποτέ ενώ τα ρούχα είναι κομψά, άνετα, προσαρμοσμένα στο κλίμα.

[...]

Στο κέντρο της κάθε πόλης υπάρχει η αγορά όπου οι οικογένειες της περιοχής φέρνουν ό,τι φτιάχνουν και τα συγκεντρώνουν σε αποθήκες κατά είδος. [...] Κοντά στις αγορές που ανέφερα υπάρχουν κι άλλες, όπου μπορεί να προμηθευτεί κανείς τα πάντα, από λαχανικά, φρούτα και δημητριακά μέχρι ψάρια, πουλερικά και κτηνοτροφικά προϊόντα [...] παίρνει ό,τι χρειάζεται ο ίδιος ή η οικογένειά του χωρίς να το πληρώνει ή να το ανταλλάσσει με κάτι άλλο. [...] Δεν έχει νόημα να πληρώσεις

THOMAS
MORVS PETRO
AEGIDIO
S. D.
Pudet me prope
modum charis-
sime Petre Aegi
di, libellum hūc
de Vtopiana re
publica, post an
num ferme ad te mittere, quē te
nō dubito intra sesquimēsem ex-
pectasse, quippe quum scires mi-
hi demptum in hoc opere inueni
endi

κάτι σε κάποιον, όταν τα πάντα είναι άφθονα και ελεύθερα για όλους και κανένας ποτέ δεν πρόκειται να ζητήσει περισσότερα από όσα χρειάζεται. Για ποιο λόγο άλλωστε, όταν όλοι γνωρίζουν πως δεν θα τους λείψει τίποτε; Εκείνο που κάνει τα πλάσματα του θεού λαίμαργα ή άπληστα είναι ο φόβος της έλλειψης. Στην περίπτωση όμως του ανθρώπου, πέρα από το φόβο υπάρχει και η ματαιοδοξία, που τον κάνει να φαντάζεται ότι είναι τάχα σπουδαίο να επιδεικνύεται στους άλλυτα με τις υπόλοιπες πρακτικές τους, είναι τόσο έξω από ό,τι συνηθίζουμε εμείς, με την αδυναμία μας στο χρυσάφι και τη μανία που το μαζεύουμε, που μας φαντάζει απίστευτη. Ενώ, λοιπόν, τα πιάτα και τα ποτήρια τους είναι πήλινα ή γυάλινα, όμορφα σχεδιασμένα αλλά από φτηνά υλικά, τα ουροδοχεία στα σπίτια και στους δημόσιους χώρους είναι από χρυσό και ασήμι.

[...]

Όταν αποφασίζουν ότι ήρθε η ώρα να διαλέξουν σύντροφο, κάνουν κάτι που σε εμάς φαντάζει εξωφρενικά γελοίο, εκείνοι όμως το αντιμετωπίζουν πολύ σοβαρά. Πριν το γάμο [...] μια παντρεμένη παρουσιάζει τη νύφη ολόγυμνη στο γαμπρό και έπειτα ένα ηλικιωμένος παρουσιάζει γυμνό τον γαμπρό στη νύφη. Γελάσαμε μόλις τα μάθαμε, λέγοντας ότι δεν είχαμε ξανακούσει πιο άσεμνη συνήθεια. Μας απάντησαν ότι εκείνοι πάλι απορούν με την ανοησία των άλλων λαών που, ενώ, όταν πρόκειται να αγοράσουν κάτι ασήμαντο, όπως ένα άλογο, το εξετάζουν σχολαστικά κάτι που δεν κάνουν όταν διαλέγουν σύντροφο. [ΣΗΜΕΙΩΣΗ: τουλάχιστον σ' αυτό -δηλαδή την «σχολαστική εξέταση» του συντρόφου-, ο αιώνας μας ξεπέρασε, κατά πολύ, τους κατοίκους της Ουτοπίας].

[...]

Ποτέ δεν φτιάχνουν συνθήκες και συμφωνίες σαν αυτές που σκαρώνουν και παραβαίνουν αδιάκοπα όλα τα κράτη. Τις βρίσκουν ολότελα άχρηστες και πιστεύουν ότι όταν οι άνθρωποι δεν αναγνωρίζουν τους κοινούς δεσμούς ανάμεσά τους, δεν έχουν αξία οι υποσχέσεις και οι υπογραφές. [...] Αντίθετα, όσο περισσότερες οι φανφάρες, τόσο συντομότερα ξετρυπώνουν κάποιο ασήμαντο παραθυράκι και τις παραβιάζουν. [...] Για αυτό οι Ουτοπίτες πιστεύουν ότι η ανθρώπινη φύση είναι συνθήκη από μόνη της και οι άνθρωποι ενώνονται πολύ αποτελεσματικότερα με την καλοσύνη παρά με τα συμφωνητικά, αφού ενισχύει τους συναισθηματικούς τους δεσμούς πολύ πιο έντονα από τις λέξεις.

Συσπείρωση Αναρχικών

1, 3, Τόμας Μωρ, *Ουτοπία*, Εκδόσεις ΙΑΜΒΛΙΧΟΣ, 2003

2, 4, 5, 6 Will Durant, *Παγκόσμιος Ιστορία του Πολιτισμού*, από σελ. 641.

«σχολαστική εξέταση» του συντρόφου-, ο αιώνας

σμού, από σελ. 641.

κάτι σε κάποιον, όταν τα πάντα είναι άφθονα και ελεύθερα για όλους και κανένας ποτέ δεν πρόκειται να ζητήσει περισσότερα από όσα χρειάζεται. Για ποιο λόγο άλλωστε, όταν όλοι γνωρίζουν πως δεν θα τους λείψει τίποτε; Εκείνο που κάνει τα πλάσματα του θεού λαίμαργα ή άπληστα είναι ο φόβος της έλλειψης. Στην περίπτωση όμως του ανθρώπου, πέρα από το φόβο υπάρχει και η ματαιοδοξία, που τον κάνει να φαντάζεται ότι είναι τάχα σπουδαίο να επιδεικνύεται στους άλλους.

[...]

Αξιολογούν το χρυσό και το ασήμι σε διαφορετικά κριτήρια από εμάς. Τα πολύτιμα μέταλλα δεν τους χρησιμεύουν παρά μόνο σε εξαιρετικά σπάνιες και κρίσιμες περιπτώσεις. Αξιολογώντας τα, λοιπόν, με βάση τη χρησιμότητά τους, είναι λογικό να προτιμούν τα σίδερο από τα πολύτιμα μέταλλα. Ο άνθρωπος δεν μπορεί να κάνει χωρίς το σίδερο, όπως δεν μπορεί χωρίς τη φωτιά και το νερό. Είναι το πιο χρήσιμο, το πιο σημαντικό μέταλλο στη φύση. Το χρυσό και το ασήμι έχουν υπερτιμηθεί από ανοησία του ανθρώπου, λόγω της σπανιότητάς τους. Στην Ουτοπία, όμως, ισχύει το αντίθετο. Πιστεύουν ότι η φύση, σαν σπλαχνικός γονιός, παρέχει στον άνθρωπο τις μεγαλύτερες ευλογίες της ελεύθερα κι απλόχερα, όπως τον αέρα και το νερό και κρύβει ό,τι του είναι ανώφελο και άχρηστο.

Αν μάζευαν τα μέταλλα αυτά σε κάποιο πύργο, ο κόσμος θα άρχιζε να φθονεί τον Άρχοντα και τη Γερουσία με την καχυποψία ότι ξεπουλούν το κοινό συμφέρον για προσωπικό όφελος. Αν, πάλι, τα έκαναν σκεύη και αντικείμενα τέχνης, υπήρχε φόβος να τα αγαπήσουν για την ομορφιά τους και να μην δέχονται εύκολα να τα αποχωριστούν... Για να τα αποφύγουν όλα αυτά, σκαρφίστηκαν μία λύση που, παρότι εναρμονίζεται από-

κάτι σε κάποιον, όταν τα πάντα είναι άφθονα και ελεύθερα για όλους και κανένας ποτέ δεν πρόκειται να ζητήσει περισσότερα από όσα χρειάζεται. Για ποιο λόγο άλλωστε, όταν όλοι γνωρίζουν πως δεν θα τους λείψει τίποτε; Εκείνο που κάνει τα πλάσματα του θεού λαίμαργα ή άπληστα είναι ο φόβος της έλλειψης. Στην περίπτωση όμως του ανθρώπου, πέρα από το φόβο υπάρχει και η ματαιοδοξία, που τον κάνει να φαντάζεται ότι είναι τάχα σπουδαίο να επιδεικνύεται στους άλλους.

[...]

Αξιολογούν το χρυσό και το ασήμι σε διαφορετικά κριτήρια από εμάς. Τα πολύτιμα μέταλλα δεν τους χρησιμεύουν παρά μόνο σε εξαιρετικά σπάνιες και κρίσιμες περιπτώσεις. Αξιολογώντας τα, λοιπόν, με βάση τη χρησιμότητά τους, είναι λογικό να προτιμούν τα σίδερο από τα πολύτιμα μέταλλα. Ο άνθρωπος δεν μπορεί να κάνει χωρίς το σίδερο, όπως δεν μπορεί χωρίς τη φωτιά και το νερό. Είναι το πιο χρήσιμο, το πιο σημαντικό μέταλλο στη φύση. Το χρυσό και το ασήμι έχουν υπερτιμηθεί από ανοησία του ανθρώπου, λόγω της σπανιότητάς τους. Στην Ουτοπία, όμως, ισχύει το αντίθετο. Πιστεύουν ότι η φύση, σαν σπλαχνικός γονιός, παρέχει στον άνθρωπο τις μεγαλύτερες ευλογίες της ελεύθερα κι απλόχερα, όπως τον αέρα και το νερό και κρύβει ό,τι του είναι ανώφελο και άχρηστο.

Αν μάζευαν τα μέταλλα αυτά σε κάποιο πύργο, ο κόσμος θα άρχιζε να φθονεί τον Άρχοντα και τη Γερουσία με την καχυποψία ότι ξεπουλούν το κοινό συμφέρον για προσωπικό όφελος. Αν, πάλι, τα έκαναν σκεύη και αντικείμενα τέχνης, υπήρχε φόβος να τα αγαπήσουν για την ομορφιά τους και να μην δέχονται εύκολα να τα αποχωριστούν... Για να τα αποφύγουν όλα αυτά, σκαρφίστηκαν μία λύση που, παρότι εναρμονίζεται από-

Η ΠΡΕΖΑ ΘΕΡΙΖΕΙ...
ΤΟ ΚΡΑΤΟΣ ΓΕΝΙΚΕΥΕΙ ΤΗΝ ΚΑΤΑΣΤΟΛΗ <u>ΚΑΙ</u> ΜΕΣΩ ΤΗΣ ΕΞΑΡΤΗΣΗΣ

Επειδή Εξάρτηση και Ελευθερία είναι ΑΣΥΜΒΙΒΑΣΤΕΣ και ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΕΣ καταστάσεις

Επειδή το παραμύθι περί «ελεύθερης επιλογής» στο ντοπάρισμα δεν μπορεί να ΚΑΛΥΨΕΙ την ΑΠΟΜΟΝΩΣΗ, τον ΦΟΒΟ, την ΑΝΑΣΦΑΛΕΙΑ, την ΑΛΛΟΤΡΙΩΣΗ, την ΠΑΡΑΙΤΗΣΗ, την ΠΛΗΞΗ που έχουν επιβληθεί...

...γι αυτό δεν μπορεί να χτιστεί μια ανθρώπινη και ελεύθερη κοινωνία με μέσα που καταστρέφουν ανθρώπινες υπάρξεις και συμπορεύονται με τα σχέδια των κρατιστών.

Ο ΑΓΩΝΑΣ ΕΝΑΝΤΙΑ ΣΤΟ ΚΡΑΤΟΣ ΚΑΙ ΚΑΘΕ ΕΞΟΥΣΙΑ, ΕΙΝΑΙ ΚΑΙ ΑΓΩΝΑΣ ΕΝΑΝΤΙΑ ΣΕ ΚΑΘΕ ΕΙΔΟΥΣ ΝΑΡΚΩΣΗ, ΕΞΑΡΤΗΣΗ και ΚΑΤΑΣΤΟΛΗ

Αναρχική Αρχειοθήκη

ΟΙ ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΤΗΣ ΑΝΑΡΧΙΚΗΣ ΑΡΧΕΙΟΘΗΚΗΣ

Επειδή έχει ζητηθεί από νέους συντρόφους και συντρόφισσες κατάλογος των εκδόσεών μας τις παραθέτουμε για να διευκολυνθούν όλοι όσοι επιθυμούν να γνωρίζουν ή να προμηθευθούν κάποια από τις εκδόσεις μας. Στο άμεσο μέλλον θα βελτιώσουμε την παρουσίαση των εκδόσεών μας.

ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ

1. Η αναρχική εφημερίδα ΕΞΕΓΕΡΣΗ, (41 τεύχη) τιμή τεύχους 1 ευρώ
2. Η μηνιαία πανελλαδική αναρχική εφημερίδα Διαδρομή Ελευθερίας, τεύχη 1-135 (συνεχίζεται) τιμή φύλλου 1 ευρώ

Η ΔΙΑΔΡΟΜΗ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ διατίθεται και σε δερματόδετους τόμους ανά 25 φύλλα, στην τιμή των 35 ευρώ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ

3. Περιοδικό ΑΝΑΡΧΙΚΗ ΘΕΩΡΗΣΗ, τεύχος 1, (Εξαντλημένο)
4. Περιοδικό ΑΝΑΡΧΙΚΗ ΘΕΩΡΗΣΗ, τεύχος 2-3, τιμ. 2 ευρώ
5. Περιοδικό ΑΝΑΡΧΙΚΗ ΘΕΩΡΗΣΗ, τεύχος 4, τιμή 2 ευρώ
6. Περιοδικό ΑΝΑΡΧΙΚΗ ΘΕΩΡΗΣΗ, τεύχος 5, τιμή 2 ευρώ
7. Περιοδικό ΑΝΑΡΧΙΚΗ ΘΕΩΡΗΣΗ, τεύχος 6, τιμή 2 ευρώ
8. Περιοδικό ΑΝΑΡΧΙΚΗ ΘΕΩΡΗΣΗ, τεύχος 7, τιμή 2 ευρώ
9. Περιοδικό ΑΝΑΡΧΙΚΗ ΘΕΩΡΗΣΗ, τεύχος 8-9, τιμή 2 ευρώ
10. Περιοδικό ΑΝΑΡΧΙΚΗ ΘΕΩΡΗΣΗ, τεύχος 10, τιμή 2 ευρώ

ΒΙΒΛΙΑ

11. ΚΥΡΙΑΡΧΙΑ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΙ ΑΓΩΝΕΣ ΣΤΟΝ «ΕΛΛΑΔΙΚΟ ΧΩΡΟ», Α΄ τόμος, τιμή 10 ευρώ
12. ΜΑΘΗΤΙΚΕΣ ΚΙΝΗΤΟΠΟΙΗΣΕΙΣ 1990 -1999 10 ΧΡΟΝΙΑ ΝΤΟΚΟΥΜΕΝΤΑ, Μέρος Α΄, (Εξαντλημένο)
13. ΟΔΟΦΡΑΓΜΑΤΑ ΣΤΙΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΕΙΣ, Φοιτητικές Κινητοποιήσεις 2006-2007, τιμή 7 ευρώ
14. ΟΡΓΙΣΜΕΝΗ ΤΑΞΙΑΡΧΙΑ, ΝΤΟΚΟΥΜΕΝΤΑ ΚΑΙ ΧΡΟΝΙΚΟ (1967-1984), β΄ έκδοσις 2008, τιμή 5 ευρώ
15. ΟΙ ΠΟΛΕΜΙΟΙ ΤΗΣ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΠΟΙΗΣΗΣ (Άλμπουμ), τιμή 15 ευρώ
16. Η ΕΞΕΓΕΡΣΗ, Πολυτεχνείο 1995, τιμή 10 ευρώ
17. ΣΤΟΥΣ ΔΡΟΜΟΥΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ (μια περιπέτεια του αναρχικού ΤΕΝ-ΤΕΝ, β΄ έκδοσις 2000, (Εξαντλημένο)
18. ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ 2003, Η τελευταία μεγάλη σύγκρουση, τιμή 10 ευρώ.

ΜΠΡΟΣΟΥΡΕΣ

19. Η ιστορία των συγκροτημάτων PUNK, HARD CORE και άλλων σχημάτων από το 1980 έως το 2000 στον ελλαδικό χώρο, β΄ έκδοσις 2008, (Εξαντλημένο)
20. Αυτές οι νύχτες είναι του Μιχάλη, β΄ έκδοσις 2008, (Εξαντλημένο)
21. Θεσσαλονίκη, Ιούνιος 2003 (Εξαντλημένο)

Σημείωση:
Οι τιμές ισχύουν για την περίπτωση που θα προμηθευτείτε τις εκδόσεις από τα γραφεία μας, στην Αναρχική Αρχειοθήκη Αθήνας ή στην Αναρχική Αρχειοθήκη Θεσσαλονίκης. Στα βιβλιοπωλεία οι τιμές είναι αυξημένες.
Τα χρήματα που συγκεντρώνονται από την διάθεση των εντύπων μας είναι πάγια πρακτική μας να χρησιμοποιούνται για επανεκδόσεις ή για την έκδοση βιβλίων αναρχικού περιεχομένου.

ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ

1. Η αναρχική εφημερίδα ΕΞΕΓΕΡΣΗ, (41 τεύχη) τιμή τεύχους 1 ευρώ

2. Η μηνιαία πανελλαδική αναρχική εφημερίδα Διαδρομή Ελευθερίας, τεύχη 1-135 (συνεχίζεται) τιμή φύλλου 1 ευρώ

Η ΔΙΑΔΡΟΜΗ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ διατίθεται και σε δερματόδετους τόμους ανά 25 φύλλα, στην τιμή των 35 ευρώ

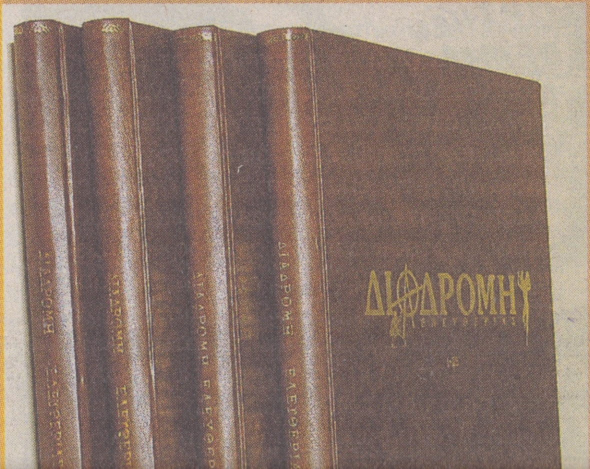
ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ

3. Περιοδικό ΑΝΑΡΧΙΚΗ ΘΕΩΡΗΣΗ, τεύχος 1, (Εξαντλημένο)
4. Περιοδικό ΑΝΑΡΧΙΚΗ ΘΕΩΡΗΣΗ, τεύχος 2-3, τιμ. 2 ευρώ
5. Περιοδικό ΑΝΑΡΧΙΚΗ ΘΕΩΡΗΣΗ, τεύχος 4, τιμή 2 ευρώ
6. Περιοδικό ΑΝΑΡΧΙΚΗ ΘΕΩΡΗΣΗ, τεύχος 5, τιμή 2 ευρώ
7. Περιοδικό ΑΝΑΡΧΙΚΗ ΘΕΩΡΗΣΗ, τεύχος 6, τιμή 2 ευρώ
8. Περιοδικό ΑΝΑΡΧΙΚΗ ΘΕΩΡΗΣΗ, τεύχος 7, τιμή 2 ευρώ
9. Περιοδικό ΑΝΑΡΧΙΚΗ ΘΕΩΡΗΣΗ, τεύχος 8-9, τιμή 2 ευρώ
10. Περιοδικό ΑΝΑΡΧΙΚΗ ΘΕΩΡΗΣΗ, τεύχος 10, τιμή 2 ευρώ

ΒΙΒΛΙΑ

11. ΚΥΡΙΑΡΧΙΑ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΙ ΑΓΩΝΕΣ ΣΤΟΝ «ΕΛΛΑΔΙΚΟ ΧΩΡΟ», Α΄ τόμος, τιμή 10 ευρώ
12. ΜΑΘΗΤΙΚΕΣ ΚΙΝΗΤΟΠΟΙΗΣΕΙΣ 1990 -1999 10 ΧΡΟΝΙΑ ΝΤΟΚΟΥΜΕΝΤΑ, Μέρος Α΄, (Εξαντλημένο)

Από την ΑΝΑΡΧΙΚΗ ΑΡΧΕΙΟΘΗΚΗ συνεχίζεται η διάθεση της ΔΙΑΔΡΟΜΗΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ δεμένης σε τόμους.

Μετά
τον 1ο τόμο (φύλλα 1-25),
τον 2ο (φύλλα 26-50),
τον 3ο (φύλλα 51-75)
είναι έτοιμος και
ο ΤΕΤΑΡΤΟΣ ΤΟΜΟΣ
(φύλλα 76-100)

***

Η τιμή εκάστου τόμου
είναι 35 ευρώ

χικού ΤΕΝ-ΤΕΝ, β΄ έκδοσις 2000, (Εξαντλημένο)

18. ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ 2003, Η τελευταία μεγάλη σύγκρουση, τιμή 10 ευρώ.

ΜΠΡΟΣΟΥΡΕΣ

19. Η ιστορία των συγκροτημάτων PUNK, HARD CORE και άλλων σχημάτων από το 1980 έως το 2000 στον ελλαδικό χώρο, β΄ έκδοσις 2008, (Εξαντλημένο)
20. Αυτές οι νύχτες είναι του Μιχάλη, β΄ έκδοσις 2008, (Εξαντλημένο)
21. Θεσσαλονίκη, Ιούνιος 2003 (Εξαντλημένο)

Σημείωση:
Οι τιμές ισχύουν για την περίπτωση που θα προμηθευτείτε τις εκδόσεις από τα γραφεία μας, στην Αναρχική Αρχειοθήκη Αθήνας ή στην Αναρχική Αρχειοθήκη Θεσσαλονίκης. Στα βιβλιοπωλεία οι τιμές είναι αυξημένες.
Τα χρήματα που συγκεντρώνονται από την διάθεση των εντύπων μας είναι πάγια πρακτική μας να χρησιμοποιούνται για επανεκδόσεις ή για την έκδοση βιβλίων αναρχικού περιεχομένου.

3ος ΚΥΚΛΟΣ
ΣΥΖΗΤΗΣΕΩΝ ΤΗΣ
ΑΝΑΡΧΙΚΗΣ
ΑΡΧΕΙΟΘΗΚΗΣ
ΑΘΗΝΑΣ

Ο 3ος κύκλος συνεχίζεται
(στο Πολυτεχνείο στις 6:30μμ - Κτίριο Γκίνη)

την **Πέμπτη 23 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 2015** *με θέμα:*
Η ουσιαστική σημασία της αλληλεγγύης και της αλληλοβοήθειας
(εμπειρίες - λάθη - προοπτικές)

την **Πέμπτη 14 ΜΑΪΟΥ 2015** *με θέμα:*

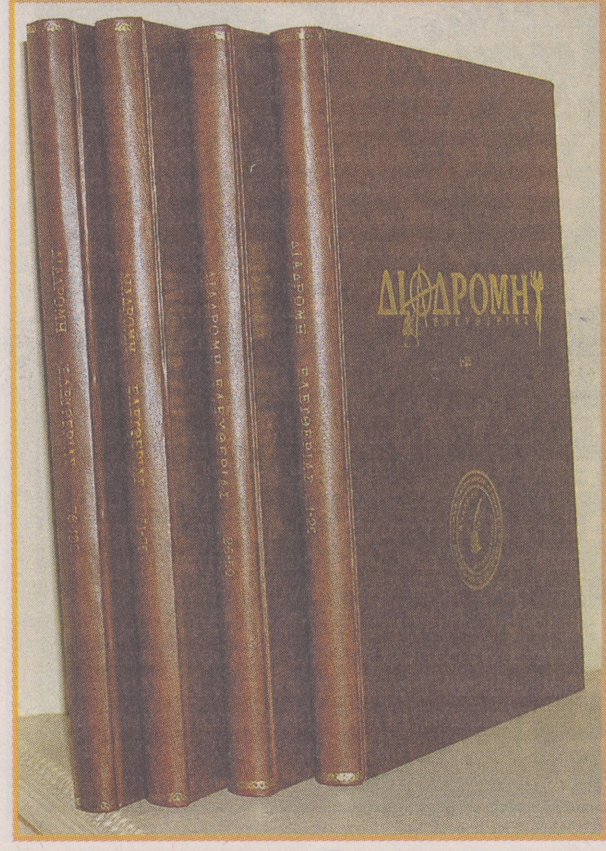
6. Περιοδικό ΑΝΑΡΧΙΚΗ ΘΕΩΡΗΣΗ, τεύχος 5, τιμή 2 ευρώ
7. Περιοδικό ΑΝΑΡΧΙΚΗ ΘΕΩΡΗΣΗ, τεύχος 6, τιμή 2 ευρώ
8. Περιοδικό ΑΝΑΡΧΙΚΗ ΘΕΩΡΗΣΗ, τεύχος 7, τιμή 2 ευρώ
9. Περιοδικό ΑΝΑΡΧΙΚΗ ΘΕΩΡΗΣΗ, τεύχος 8-9, τιμή 2 ευρώ
10. Περιοδικό ΑΝΑΡΧΙΚΗ ΘΕΩΡΗΣΗ, τεύχος 10, τιμή 2 ευρώ

ΒΙΒΛΙΑ

11. ΚΥΡΙΑΡΧΙΑ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΙ ΑΓΩΝΕΣ ΣΤΟΝ «ΕΛΛΑΔΙΚΟ ΧΩΡΟ», Α΄ τόμος, τιμή 10 ευρώ
12. ΜΑΘΗΤΙΚΕΣ ΚΙΝΗΤΟΠΟΙΗΣΕΙΣ 1990 -1999 10 ΧΡΟΝΙΑ ΝΤΟΚΟΥΜΕΝΤΑ, Μέρος Α΄, (Εξαντλημένο)

αυξημένες.
Τα χρήματα που συγκεντρώνονται από την διάθεση των εντύπων μας είναι πάγια πρακτική μας να χρησιμοποιούνται για επανεκδόσεις ή για την έκδοση βιβλίων αναρχικού περιεχομένου.

Από την ΑΝΑΡΧΙΚΗ ΑΡΧΕΙΟΘΗΚΗ συνεχίζεται η διάθεση της ΔΙΑΔΡΟΜΗΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ δεμένης σε τόμους.

Μετά
τον 1ο τόμο (φύλλα 1-25),
τον 2ο (φύλλα 26-50),
τον 3ο (φύλλα 51-75)
είναι έτοιμος και
ο ΤΕΤΑΡΤΟΣ ΤΟΜΟΣ
(φύλλα 76-100)

***

Η τιμή εκάστου τόμου
είναι 35 ευρώ
Όσοι επιθυμούν
να αποκτήσουν κάποιον
από αυτούς τους τόμους
μπορούν
να τηλεφωνήσουν στο
69 73 799 207

***

3ος ΚΥΚΛΟΣ ΣΥΖΗΤΗΣΕΩΝ ΤΗΣ ΑΝΑΡΧΙΚΗΣ ΑΡΧΕΙΟΘΗΚΗΣ ΑΘΗΝΑΣ

Ο 3ος κύκλος συνεχίζεται

(στο Πολυτεχνείο στις 6:30μμ - Κτίριο Γκίνη)

την **Πέμπτη 23 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 2015** *με θέμα:*

Η ουσιαστική σημασία της αλληλεγγύης και της αλληλοβοήθειας
(εμπειρίες - λάθη - προοπτικές)

την **Πέμπτη 14 ΜΑΪΟΥ 2015** *με θέμα:*

Κρατική καταστολή. Διείσδυση - Διάβρωση - Κινήματα (ενόπλου και μη αγώνα).
Απόψεις και εκτιμήσεις

ΠΡΟΒΟΛΕΣ ΒΙΝΤΕΟ

ΑΝΑΡΧΙΚΗ ΑΡΧΕΙΟΘΗΚΗ